

બનામે ખુદા.

પુરાહસીના.

મરતબા

મુનશી મુસ્તફા સૈયદઅલી

ડી. ખાટકીવાડ નવસારી.

પબ્લીશર્સ

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુપ્પે.

બુકસેલર્સ એન્ડ પબ્લીશર્સ

તીનદરવાજા—અહેમદાવાદ,

એડીશન પહેલી

કાપી ૧૨૦૦

સન ૧૯૧૬

સંવત ૧૯૭૩

અમદાવાદ—અમાસાને ચકલે.

ધી 'નટવર' પ્રીન્ટિંગ પ્રેસમાં ભોળીલાલ નારણદાસ

બોલીવાળાએ છાપ્યું.

(કિં. ૦-૬-૦.)

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાશિદ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૬૮૬૮ તારીખ

પુસ્તકનું નામ યુ. ૨૧૩૨૨૧૦૧

વિષય ૪૪૬૮ : ૨ ૪૬૮

જનામે . ૧૧૧૧.

નાટક ત્રીન બાબકા. ખુશરુ હસીના.

—૦૦૪૦૦—

જનામ ફિરદોસી તુસીકે શાહનામે કે “જે જન મેની જા”
વાલે પ્લોટ પરસે.

—૧૧૧૧—

સેયદ અબ્બાસ અલી ચીફ એક્ટર.

શ્રી બેલકન જુમીલી થીએટ્રીકલ કંપનીને લીખા.

પબ્લીશર્સ

મહાદેવ રામચંદ્ર જગુષ્ટે બુકસેલર.

ત્રીનદરવાઝા બુ. અમદાવાદ.

—૧૧૧૧૧—

સન ૧૯૧૬. સંવત ૧૯૩૨.

—૧૧૧૧૧—

પ્રત ૧૨૦૦. આટલિ ૧ લી.

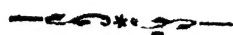
અમદાવાદ.

ખેમાશાને ચકલે—શ્રી ‘નટવર’ પ્રિન્ટિંગ પ્રેસમાં

બોમીલાલ નારાયણસ બોડીવાળાએ છાપી.

ક્રીમત ૦-૬-૦.

તખ્તેએ નાટક.

મેલ.

જહાંદારશાહ	...	...	ખુદાનકા બાદશાહ.
ખુદા	...	...	નરજરકા લડકા.
નરજર	...	...	જહાંદારશાહકા વજર.
જુહાક	...	...	સીનકા બાદશાહ.
સુશીર	...	...	જુહાકકા વજર.
રુસ્તમ	...	...	જહાંદારશાહકે દરબારકા પહેલવાન.
ધોકલ	...	...	" " " "
ઉજબક	...	...	" " " મરખરા.
અરજુક	...	...	જુહાકકે દરબારકા મરખરા.
ખખતક	...	...	જુહાકકા ભાઈ.
સુકદમ	...	...	જહાંદારશાહકે સીનકા દહેકાની
કિસાન	...	...	દહેકાની.
સુરાહ	...	...	સુકદમકા લડકા

કીમેલ.

હસીના	...	...	જુહાકકી લડકી ખુદાકી મ.અથુકા
મલક	...	...	જુહાકકી મહેરબાર.
દાયા	...	...	હસીનાકી.
જંદા	}		હસીનાકી સહેલીએ.
મુલાખ			
રાયુકા			
અબેલી			
અંપા	...	...	સુકદમકી મહેરબાર.

મુકે અજાવા, નકીબ, જહાંદાર, લડકા, ચોપદાર, દરબારી,
સહેલીએ રામશિગર, વગયરા વગયરા વગયરા.

બનામે ખુદા.

પુશર-હસીના.

નાટક ત્રીન આખકા.

આખ પહેલા.

પરદા પહેલા.

દરખાર.

(દરખારકા આરાસ્તા નજર આના દરખારી મ.એ તામીશગરકે
ખુદાંકી હમ્દમેં મશગુલ હોના.)

સખ—

ગાના.

ય.જદાંકી રહે રહેરખાનીયાં, કરમસે તેરે આલમ
આલમ હરદમ પાતાહય શાહમાનીયાં—

તેરી સખેસ આલાશાન અય સુખતાન
તુ લાસાની, હય તુ ગ્યાની, જાવે દાની સખ
હય દાની પયયાનીયાં—

આલમકાતુ પાલનહારા, હિરદય અંદર જાવે,
તું પ્યારા, સખ ગુનિયામેં ગુની હય ન્યાશ
ખરતર તેરી શાન અય દાદિસ સુખહાન, તુ
હયખાલાકુસખસે આલા બેટોં વાલા, ખારિત આલા
કુદરત વાલા—

દરખારી —

અશઆર.

- ૧ હાં બરદે સાકી આજ ખાલા શરાખસે,
ખાલી રહે ન જમ હમારા શરાખસે,
,, ૨ હો નાયરંગ સોદખતે અયશે પરીરખાં,
દુનિયાદા લુખ આજ હમેં હો શરાખસે.
,, ૩ અય રકાસાતે નાજનીન રક્કે ખુતાને ઘીન વ અયરામલીખ
શને હસીન ગાવ ગાવ કોઇ દિલચસ્પ રંગ સુનાવ શરાખકે
દોરમેં અપના રંગ જમાવ.

હ.જનમક—ઐર તુમભી હુકનવ મેરે બહાદુરો પીઓ ઐર પીલાવ
ગટાગટ ચઢાવ ખોટલકા કાગ ઉડાવ નાચો રંગ કે
દોઢમેં જામેં શરાખકો વોહ ગદ્દ નશીન દિખલાઓ ઐ
નાચ નચાવ કે રામીશગરેં નાચના હુલ જાય સરેં જન-
જમ શરમાય ચક્કરમેં આઓ બલાકૌન રંગ અપના
જમાએ.

પુશીર—

મુસદ્દાસ.

જો મુદ્દા દિલકો ખયાલ આય લંતરાનીકા,
જસેહો પીરીમેં અરમાન નવ જવાનીકા.
પીએ શરાખ મજા પાય જન્દગાનીકા.

રામીશગરાં—

ગાના.

ગુધ્યાં રંગ રક્ષીયાં મનાઓરી—

કંચન મગન રૂત છાએ રહી હય.

અયશો પુશીમેં રચાઓ ઘડી પલીયાં—

મદવા ખીના જ્યા મોરા ન માને

પીએ પીલાઓ દિખાઓ હલ ખલીયાં

ચીંકલ—વાહ વાહ વાહ.

તહતુલ લફ્જ.

એક હાથમેં મયખાના મયખાનેમેં પયમાના પયમાનેમેં
મયલાના મયલાના હય રક્સાના ઐર રક્સમેં હયમાના.
માનાબી હયનું મસ્તાના મસ્તાના હય જાનાના હય જાનમે
સુલયમાના.

શ.એર.

તેરે નાચ ગાનેપે અય નાજની.

હ.જર આફરીં સદ હ.જર આફરીં

તહતુલ લફ્જ.

એ સદાએ છન હુવે છનસે છન જોમંચ ખોલે છન તેરે ધુધર ગયા.
દિલબી છન મયા સીના છન જો હંચ ખોલે છન તેરે ધુધર
એ નાચ રંગ હો, એ રંગ દંગ હો પરીયોંકા સંગહો,
મજલીસ મીખવારહો દિલમેં તરંગ હો આતી હમંગહો
સોહબતકા રંગ હો ફિર કયા દરકાર હો, દોરે શરાખકો, ચંજોરખાખહો.
હુતે જમાખ હો જરમેં દિલદારહો મસ્તખમેં જંગ લદિ તંગતંગહો.

ખાલેમે' ભંગ હો શીર ક્યા દરકાર હો.

ઉજ્જવલક—લો યહેતો બડક ગએ હો ગએ લટુ આપકા સિને વિ-
સાલ દેખો આર યહે. હાલો કાલ દેખો.

ગાના.

જોહો મન મોહના તોરી છુમ છુમ ચાલ.
હાયોમે' હય પયમાના મતવારી તારી ચાલ
મહુવા ભરકે દેગઇ બળતી ચલી તાલ.
મતવારે તે.રે નયના આર ગોરે ગોરે ગાલ
તોરા બાલ જોયના, ઉમરીયા ચૈદા સાલ
મોરે દયરી ખાન તોરી તયોદહય પખાલ
અહા મેરે તો દિલે; છમકુ'પેકો સમાલ
અપની સુરત ભુલ ગએ રંડીપે ગિરી સાલ.

ખુશરુ—હાં યહે હમારે ઘોંકલ પહેલવાનકી તોંદ હય યારો ટીકી
ગોંદ હય પેટ અયસા ગોલકે યના બનાયા દોલ.

ઘોંકલ— અખીયાલ.

જ્યાં બન્દ કર યહાં ન બાતે બના
જ્યાદા ન અખ મરખરા પન જતા
જોદ પીલતન જુસ્મકા કુછમીજોર.
તો દયકર તુપિલ જોએ માનીંદ મોર

ઉજ્જવલક— પરપાની જુસ્કે પેટ હો ઘોંકલ ન કિલ સકે,
તો ખુદ વોહ કયસે જોરપે ઉઠકે પલસકે.

ઘોંકલ—દિખાઉ તુઝકો કે હમ મુઝમે' કિસકદર પાની.

ખુશરુ શ.એર.

ઘોંકલબી પહેલવાનોમે હોતે શુમાર હય.

ઉજ્જવલક— વોહ પહેલવાનોમે' તો બડે હોશીઆર હય

ઘોંકલ—કછવેજીતે પાઉં નિકલે અરે આવ મેરે ભોલે બામે જોદકે
પાલે મુલરશીમ ખવાર મતવાલે જખતુ ખલનેમે જુલતાયા હલ
વજાત મેરે નામસે ચીન માચીન તક કાંપતાયા.

ખુશરુ—મેલક મેલક અકમર આરતે બહોત ડરતીયાં છપર અપર
મુજરનેમે પીએ શોર કરતેમે કે બાતો બડ.પેટુ આપા બડ
પેટુ અ.યા.

ધોળકલ—

શહેર

મેરે નામસે જાગર હય જાગરે રસ,
હય તારાજ મંચને કીયા મુદકેસુસ
ગાના.

તુમ શે.ખીકે ડોંગ ન મારો અતોખે જંગીયાહો,
ખાતોકે બલીઆ, શે.ખીકે છલીયા મનકે જનીયા ભાવન હે;
દાંત નીખોએ ફેકટ માંછ બરમકા હે ખુલાવત હો,
ખોલું ને બતીયાં ફટત છતીયાં મુખસેકા હે કલાવત હો.

અશઆર.

ધોળકલ—અચ્ચા હય તો મંચ ધરકા તુજે કયા જવાબકું,
હો તેરા બાંપ તો અમી મંચ ઉસસે કંછ કહું.
મત દિલ લગી જ.ધંદ્ધાંસે કર બન્દ કર જ.ખાં,
ગુલર ન છોટે મુંકસે ખડા ખાત કર ખયાં.

ખુશર—કરતે હમેશા ખાત હંચ હે બારા ગાંડેકી,
પરબારા ગજકી બી નહીં કુત હય પાઉંકી.

(આના ચોખદારકા.)

અખ હુશીયાર હોજાય અય એહસેકાર,
કે તથરીક લાતે શહે જીવિકાર.
ખડે દસ્ત ખસ્તા અખદસે રહો,
ન ગુફતાર દિગર તુમ હરગિજ કરો.

ધોળકલ—મુજે દરબારમેં ધસ તિફલને જિલ્લત દિલાઇ હય,
મેરી જીલ્લતકી સારી દાસ્તાં સખકો સુનાઇ હય.
જુલાઈ મંચ કિસી મૌકેમે ધસકી લનતરાનીકો,
મંચ જખ ધોળકલ કં ખરબાદ ધરકી જીન્દગાનીકો.

ગાના.

ધોળકલ—આમદકી ખડી હય ધુમઃઅય શાહોંકે શાહ,
જહાંમેં ધુમધામ હય આજ સારી દુનિયા શાદમાન હય.
આજ સબી કરે નાં કરે તાજીમ અય સુલતાન અય સુલતાન,
બનના ધુમધુમ મચી હય ખુશી ખુશી કરોન.
ખીજાઓ આંખેં લુટાઓ અપની બનેં
આએ આએ આએ સરપર સારી દુનિયાકે,

સલામી ગાવેં સલામી ગાવેં સદા ઇશ્વરત ઝુમ.
જનનાં ધુમ મચી હય ,પ્રુશી કરોના.

(જહાંદારશાહકા આના.)

શામિશગરાં-

ગાના

દાએમાં રહે કાવમ રહે સરદારી જહાંદારી,
શાદાં હય સુલતાંકે દમસે સારે, સાયા ઉસપર રહે.
તેરાયે તેરાયે અયમારી.—

શાદમાં શાદમાં હાએ સારી રિઆયા.

રહે તેરા હય પાયા હમતે કયા મુઆરીક જમાના,
તુ સલામત હો શાહા તેરે સર સાઝારી—

પ્રુશીયાં હરદમ ખલકત પાવે તેરી દૌલત તુઝકો મુહાવે
ચમન ચમન અયશો પ્રુશીકો અયશો પ્રુશીમેં બાદ કથીહો
બજમેં સુલય માની બજમેં શહી હો પય માને ગરદિશમેં ચરતે રહેંયું
તેરે અદુ સારે જલતે રહેયું મુખ્હોકી હય રહે દુઆ—

જહાંદારશાહ—સુખહાનદલાક કયા ઉમદા ગાના હય. કયા પ્રુખ
તરાના હય ગાના જહુકા અસર રખતા હય ગાનેકા
અસર પ્રુદાઈ દઆ કરતા હય.

માના.

બાવે તેરો બોર બએ રાગ,
ગુનીઅન ગાવે, ગુની પયછાને—
રસ બરીતાન મોહત નિત જન,
માના બેદ હરકો જાને—

અશઆર

હરબારી ૧.—શહનશાહકી ઉઝ હરદમ દરાજ,
કરે ખોલ બાલા તેરાકર સાજ.
જો બાકાયદા રામહો આશકાર.
બંધા હો કહી તાન ઐર લયમવાર.
તો સખ મહોજન છોડ કર કારોબાર,
પહોચતે સદા પરહંમ બે હપ્તેયાર.

૨.—દ-સાંકાં હય કયા તજકિરા હયવાનબી તો હંય દિદા,
પરશર દરપ્ત અરજો સમા ગાનેકા હય સખમ મુજબ.

જહાંદારશાહ —

મુસદ્દસ.

જીક રાગો રંગતો દરબારમે સખતે કીયા,
પર યહે ગુલર કિસ લીએ ખામેશ સુતકર હો મયા;
કયા નહીં અય નવજવાં દિલમે તેરે ધરકા મના.

ખુશરૂ—શાહશાહ દરબાર દુરતો બજા હય મુઝે ગાનેકાબી મુજા
હય, મગર જ્યાદાતર.

મુસદ્દસ.

શોક હય દિલમે મેરે ગુરજો સનાનો તીરકા,
મંચ મેજા રખના હું શાહા જંગમી તકબીરકા.
સામને દલકે દિખાઉ મંચ હુતર સમશીરકા,
દેખીએ મયદાનમે મેરા ઘેરના તજવીજકા.
ગુર્જ મેરા ખાકે હોતા પીગલનલી તંગ હય,
રાગ મેરા શોર હય ચૌર રંગ મેરા જંગ હય.

ગાના.

હય ધ્યાનમે ગ્યાનમે જ્ઞાનમે જનમે
બરા લડના જન સુતાન, દેખશાહા.
મેરા સફે તોડના મયદાનમે જાકે; કબી તો
આકે અદુસે જરા અડના—

નાં દેખા અદુસે મેરા બિડના લગાઉ નયજા
નિઝાતું ભેજ નચાઉ તાતા થૈયા. આનકે ન જાએ
ભાગતે ન પાએ જન શાહા—

(દેહકાનીયોંકા અન્દરસે ફરીયાદ કરના.)

દેહકાની—

શ.એર.

હાકમકે દર આ લગે ફરીયાદ હયે ફરીયાદ હય,
સગરે ગામ હજડ. બજે ફરીયાદ હય ફરીયાદ હય.

જહાંદારશાહ—યહે કીરકી ફરીયાદ હય કિસપર બેદાદ હય. ક્યા
શોર હય નૌરાજ હય, જાએ ગોર હય. યહે કિસપર
જુલ્મો જૌર હય. (આના ચોનવારશાહ)

ચોનવાર—અય મુલતાન હમ્મત કિસપર શહેનશાહે બકરોબર દરતે
અખ્તરકે અન્દ પેશવર ઓ દિવાન ના આહોકુમૂં
મિલદયએ નાલાં હય હુતુરીકે ખાદા હવ.

ધોંકલ—અય રહે બલા બલાઈ રહાંસે આઠ મનુષ્ય કુમારીથી લરહ બાદેહવા હય સખકે સળ મુજરાઈ રહ સે આન પડે રાહમે કહી દો ચારબી ન મરે.

જહાંદારશાહ—જલ્લ ઉતકો હાજરે દગ્ગાર કર (ચોપદારકા જાના શાહકા વજારસે) મુશીર નવજર મંચ નહીં ખયાલ કર સકતા. કે મેરી હાલે અમ્મરકી નવ આબાદ રિઆયા મેગ અયસા કયા દુઃખ આયા જો મેરી ધમ ખુશીમે શરીયાદના શોર મચાયા (આના કિસાનોકા.)

હલેકાની ૧—અયરામરામ મકદમજી જય હમકતે આખે.

૧ ૨.—કાખેકંડકો બગીચો જય છોટી હય રામ રામકા હરીયાઈ હય.

૨ ૩.—ધરમ અરે ખામોસ ચું ડરતે હો. ખાતસમ રહન મેલ અયસોહી હોત હય.

જહાંદારશાહ— શએર.

અય મેરે બોલે બાલે કિસાનો કરો બયાં,
કયા તુમપે જુલ્મો જોર હય આયે હો જો યહાં.

હલેકાની ૧—કા બાસસા સલામત જોએ હય જો ઉચે ટીલેપે કુકત હય.

૨—અરે ચુપચાપ ટીલાપે કુકત નહી ઉચે ચખુતરા પર શરમાવત હય.

નવજર— શએર.

બયા કર હાલ આજે આકે તુમ નઃસખમે ખુદા હય,
તેરા પેશા હય કયા તુ કૌન હય કયા નામ તેરા હય.

હલેકાની—હજુર બાસસા હમરો નામ તો જલમ હય. પર તુમહે ખુદા બનાએ રાખે અમ્મરકે કિસાનોમે મકદમહું ગુફા ડીયા કહલાવત હું હમરે ગામમાં એક હોટો જંગલ દોર દુરકે ચારોતઃએ એકલકકો હોટો હય. પાછ જંગલમે હમરો બખ હય. હજુર બાલક બાલક કટમ કપીલા રોતે હય રહત હંચ. યામે મેવાદા દરખતબી બટાદો હંચ. (રોતે હુવે) એક નંધ ગલાએ વાકો નાહ જાય આન લગી હય.

ધોંકલ—ના અઘાહ છે ક્યા આદત આપ ઇન જંગલીયોતિ ક્યા
મુનાઇ દેખીએ ઉટકિસકલ બયડે.

કહેકાની—હજુર એક હટો જાતકે લખીકા કરોશે જનાવર બોઈ
જાકા નાઉ જુન હય. જો બાસનકો શાડ, ખાત હેં વાકે
દાંત હાથી કેસે ઓર સરપર પહાડસો દિખાઇદેત હય
ચારોં આવરે હમારે જમલમા દર આવે પડે, હંચ
સગરો ખેતી ફલ મેવા ઉજાડ કે રહીયાહમરો ઠોર ડંગર
બી ફાડ, ખાવ રગ માનસકો ખાત હય. સગરે દેસમાં
બગદર પડી હય. મલક ઉજાડ ભયો જાત હય.

ધોંકલ—ઇનકા નાસ જાએ કમખખત જાનવરોંકા ઝહડાબી દર-
બારમેં લાએ.

જહાંદારશાહ—

શાએર.

મેરે ઓ હદમેં હો રિઆયાકો ગમ,
સિતમ હય સિતમ હય સિતમ હય સિતમ

મુસદ્દસ.

અસ સખ જખ છે દર્દે દુઃખ હોગયા
ન જખ તકકે સરસે ધસે ખોએગા
છે સુલતાન આરામસે સોએગા.

કહેરાની—

ગાના.

હો ઓ અન દાતા હમરે હોયો હવન સુખ પાઓ—
મનકી આસા પાએ રહેરે દુખવા હમરો ખોએ.
શુન સદા હમ ગાએં તેરો સુખી સુખી સખ હોએ—
માલીક જુગ જુગ રાખીઓરે જો હમરો સરદાર
નામ જગતમાં ખાજીઓરે મીને તુમહેં સંસાર—

જહાંદારશાહ—

મુસદ્દસાત.

અચ્છા બહાદુરો મુઝે કુધત તુમ્હીસે હય,
દરબારે શાહકી યહાં જીનત તુમ્હીસે હય.
હરલહજી મશવિતરકી જુરરત તુમ્હીસે હય,
ધસ મુલ્કો માલકીબી હિંદીજાત તુમ્હીસે હય.
નાજાં હું તુમ દિલ્લેરોંપે મુઝકો ગુરર હય,
ખખલુકકો બલાસે બચાના જુરર હય.

નવજ.૨—જીબપદા બ.ખો તાજ છે તુ નેકનામ હો,
 ઇ.ક.ખાલ હમરિકાબ હો તુસરત મુદામ હો.
 દુશમન જે તેરે મુલકકા આલમ તમામ હો,
 ઐર સાથહી ઇસ દેવોંકાબી અ.નદહામ હો.
 તેરે બહાદુરોંકા છે અદનાસા કામ હો,
 જે કામ ઇસ પલીદકા દમમે તમામ હો.

ધોંકલ—હુજુર ઇન જાનરોંદી ક્યા ફિક હય ઇન્કા ક્યા જીક હય
 વોહ તો યુંદી બનોંમે ફિરા કરતે હય. જંગલોંમે રહા
 કરતે હય આજે હય ચલે જાએંગે, ક્યા વોહ અપના ધર
 બનાએંગે. ઇન્કા કોઇ મુકામ હય. ઐર કોઇ ક્યામ હય,
 ઇન્કા તો સહરાઇ નામ હય. છે થોડોંતે કિસાન નાઇન
 નાહક. હંયરાન પરિશાન હુવે દો ચાર ગાઉકે કિસાન ઇખદે
 હો જાતે તો ઉન્કો કાશીયે હંકા દેતે યા બગા. ઉન સખકો
 પકડતે રસીયોંમે જકડતે બાંધ લાતે તો યહાં સમ લાએ
 જાતે હુજુર દેખતેકે મંય કયસી તલવાર ચલાતા. સખકો
 ખુન બહાતા. એકેલા સખકો સર ઉડાતા.

જહાંદાર—નહીં ઇન્કા બન્દોખરત જુરર હય. મેરા ખ્યાલ બ.ખો
 દુર હય. કે અગર વોહ સરહદી મુલક વયરાન હોગા.
 તો હમારે જાની દુશમન શાહે ચીનકા પુરા અરમાન
 હોગા. ઇસ્પર કંબળ કરેગા. ફિરકસાદ પડેગા.

અશઆર.

મેરે બહાદુરો વોહ જે રૂસ્તમયા નામદાર,
 આરામ પાતે ઉસ્સેયે તુમ લયલો નહાર.
 ગયા હય વોહ રખત પે સુએ દ્યાર,
 છે તક્લીફ હોગી તુમહે એક ખાર.

ખ.ખનચી એક તસ્તે જવાહિરત બેશ બહાસે બરકર હાજર કર.

ધોંકલ—(ખુદસે) ઇસ કમખાત રૂસ્તમકોબી આજકલહી જાનાયા
 યહી રખસતકા જમાના થા. અગર અયસાહી જાનાયા. તો
 પંદરા રોજ ઠહેર જાનાયા. વોહ હોતા તો છે બહા ઉસ્કે
 ગલે પકંતી. ઉસ્કો પકડતી સર ચડતી. (ખ.ખનચી
 તસ્ત લાના.)

જહાસાર—

તહતુલ લકરુ.

હંચ જમ્મ. પહેલવાન યહાં પીરોજવાન, ખડેં જીન્કો હમ મુમાન
જો હંચ ખીચતે કમાન.

કનમેં થે આનખાન, યહ હંચ માહમે નિશાન, વોહ હંચ રસ્તમેં
જમાન દિખાએ બહાદુરી.

ગાના.

મેરે દિલાવરો સુનસો બતીયાં,

અયસે બનકે બચડે જંગી મોરે મનકે ફુલારે;

ચલીઆં મોતીયાં બરકે અંગના ધરકે, સખસે.

પુકારે ધત બોલતહું, હએ દિલેકી ધત્તી ખાનકે બોલ ઉડે,

હમસે માંગકે લેવે દિખલાવે ધતીયાં.—

અયસો દિલાવર કૌન હય લડાઈ પર જો જાવે,

નગરી નગરી અંધા જાનકે જો બહાદુરી દિખાવે.

કૌન ગુનીબન મેરે લીએ જાનકો ખપાવે,

નયા રંગ મયકા દિખલાવે ધતીયાં—(સખકાસર જુકાના.)

તહતુલ લકરુ.

ખુશાર—રહો સલામત હમેશા સરપર સદા હો ચેક્યાલ તેરા યા પર
તુમહારા ફરમાન સુનકે સરપર બહાદુરોને જુકા લીએ સર
મનર છે બન્દા જતીજા એકકર, કરેગા ફરમાન સરકદમપર.

ગાના.

દીજે રજા મોહો દલ ન પડત, મનમે બસત એહી ગુમાન

અબ ન સુરત જીયા ન કરત, જાવનકી લીનો મનમેં દાન.

સુનત રહે તોરારે કહા, દંગલ તેરા શેરોંસે બરા,

બહોત ગિનત સુરોંમેં જાન, સખને મનમેં કિનો યહેં ધ્યાન.

સાહાકી દયાસે રજા જો પાઉં જીયરા ચાહે અમી જાઉં,

જંગ બન! જીઆ તિલમિલાત અંધા જાતેકી રંગ દિખાઉં.

રક્ત જુનોંકા રનમેં બહાઉં ફાલકી ખાત આન સુનાઉં

મનકો ધીર ન આપે હમાર બસ રહી યહે ઉમગ જાન.

ધીંકલ—(ખુદસે) ચલો યહે ખુબ ફંસા મય તો બચા.

નવ.જર—

મુસલસાત.

અય લખ્તે જાન તુ હય મિવા મુઝકો જાનસે,

મંચ જાં બલમ હુવા હુ તેરે ઇસ બયાનસે

બેટા યહે કયા સમઝકે નિહાલા જખાનસે

ખુશરૂ—પ્રજ્જાત હય બાબાજીન સિંવા મુઝકો જાનસે
આયા હય ખુશ ખુતન મંય શાહકે બયાનસે
હિમ્મતને હય કરાર કરાયા જાનસે

જહાંદર—

અશઆર

સમઝા મંય માલોજરપે શિદા તેરી જાન હય
દુકડેઝાંકા સોને ચાંદીકે તુઝકો ગુમાન હય.
કિસ ખાતપે હુમંડ તુઝે નવ જવાન હય,
જો તુને જાન દેનેપે ખોલી જાન હય.

ખુશરૂ—કુરખાન શહકે હુકમપે વ્હે મેરી જાન હય,
હરગિજ ન માલો જરપે શિદા મેરી જાન હય.
ખામોશ સુનકે ગુમ જો યાં પીરો જવાન હય,
હિમ્મતને દિલકે જોશને ખોલી જાન હય.

જહાંદર—આફરીં બાદે બરીં હિમ્મતે મરદાના તુ.

ગાના.

અયસો ગુન પાએ નિસદિન મુખપે અસર
તોરે ખ્યારે નજર આએ—

માથે ચમકત નુસરત તોરે, જંગ બિના રયન
દાનાં તોડે ચયન ન આએ મરદી બરસ રહી.
તોરે જ્યા બસ રહી બસ રહી અબી ઉત જાએ,
લલચાએ—

તહતુલ લકુજ.

ખુતનસે દુર હય અમ્મર, કડી હય મન્જરે અકસર,
તુઝે દરકાર હય રહબર, લે અપને સાથ ધોંકલકો.

ધોંકલ—અરેરે વ્હે ક્યા કહા કિસે સાથ કીયા, મેરા નામ કયું લીયા

જહાંદર—કે વ્હે વાકિફ હય રાહોંસે, બચાએગા બલાઓંસે,
હય વ્હે બી સુરમાઓંસે, લે અપને સાથ ધોંકલકો.

ધોંકલ—અય જહાંદરશાહ વ્હે ધોંકલ તાએ, અદાર હય, જાનેઝ તૈયાર
હય જાનેસે ક્યા આર હય મગર,

શાએર.

સાથ ગુલરકે મેરે જાનેઝી હાજત ક્યા હય,
રહબરીકે લીએ, ધોંકલકી જરૂરત ક્યા હય.

કરિયાશત કદતે કરતે તો ઇન્સાન સારી દુનિયામેં ફિરત્તા હય
ખુદા તક પહોંચ જતા હય.

ખુશરૂ—

મુસલ્લિસ.

સહરાએ અમ્મરી નહીં કુછ અયસા દુર હય,
ધોંકલકો સાચ હું પ્હે બલા કળ ગુરૂર હય;
મેરી મદદપે વોહ મેરા રખે ગકુર હય.

જહાંદાર—નહીં ગુલરૂ પ્હે તેરા ગુમાન હય. ઇન્કે સાથ ભેનેમેં
તુએ કયા નુકસાન હય એકસે દો હોતે હય. ચલ અબ
હમ તુએ રખસત કરતે હય.

સબ—

ગાના.

શાદમાન જાવે શાદહો સદા, શાહીયાં કરેં જાવેં,
ફતાહ પાકે આવેં હોવે સદા ફજલે ખુદા હામી
તેરા સુખ્હો સમા હય પ્હે દુઆ જાન.

અફસરી સરવરી શાદ રહેના દે ખુદા તુએ તુ,
જહાં હો જવાં શાદમાં કબી ન રહેને પાએ દુખો.
બરા વોહ ખુદા વોહ ખુદા હો, તેરા રહેતુમાં તુ,
સદા હય દુઆ હય દુઆ મુદુઆ મુદુઆ દિલકા પા.
અબતુના ફત્હ પા પાકે આ જા જા.—

અબ પહેલા.

પરદા દુનરા.

મુકદ્દમકી ઝોંપઠી.

(મુકદ્દમકી ઐરતકા ગાતે ફુવે આના.)

ઐરત—

ગાના.

ખેડેકી બસીયા તીરીયા હુ રસીયા મુખસે રહું મંચ
નગરીઆ—

અયસી શહરકી કુવડ હંચ નારેં લાખ
રૂપેયા ખીગાડીઆ હીલકે તો પનીયા પીવન
નહીં જામી, બયહી પસરકે સેજરીયા—

હમકું દોહા તનકી નારી સુમહીઆ મુની જુમીસે

ગુજરીઆ. પીસું પકાઉ મંચ કુદરે છાતું બર બર
ઓ સાઈ ગગરીઆ—

મેરે અસ્લાહ કમસી ખવારી હય. તયને સારીયાં ઉમરીયાં
એકતો બાલક ઘોડો હય. વોહબી ઇશર શરીર અમસો ચંચલ
અમસો રિખલો. કમઅકલ દિનરાત ખેતકુદકા ગ્યાન હય. બાકે
નાતો કુછ કમાઈદિ અરમાન હય, નાખેતી બાડીકા ધ્યાન હય.
(આવાજ દેના) મુરાદ હો મુરાદ મુરાદરે.

મુરાદ—(અંદરસે) હોરી હોરીમાં આયો આયો તનકદર દારી રહ
આયો (આના મુરાદકા)

ઐરત—ખેટા રહે ખેલકુદ છોડ. જા કુછ કામ નાએ આએકો દેખતો
નપે નન્ને બાલક તીન તીન પૈયાકી કમાઈ ધરત હંચ.

મુરાદ—હા કમાઈ કમાઈ પર જીયા ચરાઈ હય. તોહે કયા ખજર હમ
ધ્યાન રખતે હય કે નાઈ રાખતે હય. આજ સકારેસે જાએ
કડી તાએ એતી ધાંસ કાટી હય. એતી ધાંસ કાટી હય કે
દેર લાગો હંચ. સાંજે કો દિખાઉંગી કતે પૈયા લાત હું.

ઐરત—આજ તેને ધાંસ કાટી મેરે કમાવ ખેટા તુ રોજ રોજ
અમસી કમાઈ કરેગા તો મંચ જલ્દીસે તેરા ખ્યાલ
કર લાઉંગી.

મુરાદ—મુરા ખ્યાલ આહા આહા આહા મેરા ખ્યાલ (હંસનારે)

~~જાન તુ~~ ખતા તો મુકતે પુલા બાંધે હંચ.

મુરાદ—અરી માં બહોત પુલા બાંધે હંચ, બડે. બડે. દો બોઝ
બનાએંગે એક મંચ ધર લુંગા એક તુ હાલમે બેચેંગે.

ઐરત—મલહારી બલહારી પરન્ત ખતા તુ કહે હટે પુલા હંચ.

મુરાદ—હાં ગિનતો જે કે નવ કેઉપર પાંચ ધરે તો કિતે આએ હુવે.

ઐરત—નો પર પાંચ ધરે તો ચૌદા બએ.

મુરાદ—ઐર ઇનમે સાત ધટાએ.

ઐરત—તો છ સાત રહે બએ.

મુરાદ—નાંદી નાંદી ઐર અમ ઉનપર આડ ધરે તો.

ઐરત—પદરા બએ.

મુરાદ—પન્દરા બંને અઘા અળ ધનમેં દોતો છોટે હંય. ઇન્હેં
મત ગિતો ઔર ચાર ગોરધન કાટકેઃ ધર ગયો હય. ઔર
તીન સાંધકે હંય.

ઔરત—તો તુને કા કીયો હય. અરે દો છોટે ચાર ગોરધ કે તીન
સાંધકે જે તો પુલા તો નિકસ મંચે અળ પન્દરા મેસેને
નિકસે તો છે પુરેતેરે રહેં.

મુરાદ—(ધીમી અવાજ.સે) નાઈ તો છે નાહીં વા મેં બી તીન
દો રમસાકાકે બાવાકે હંય. (ખુશ હોકર) ઔર માં સકારી
બનીયા આય રહા. દરસે મંચને પૈયાકે શુડ. લેકે રહેં
ખાયો તો યું તીન પુરે વાકો ચલે જાએંગે.

ઔરત—તો તેરા ક્યા રહા. એકબી નહીં બચા. પાઘ પુરાપે
સાચકો પૈયા લાયગા. પાઘ સાહબસે બોઝ બનાએગા.
બારા બરસ દિલ્લીમેં રહે ઔર ફાડ. ઝોંકા. સારે દિન
ધાંસ કાટી સાંજકો હાથમેં તિનકાબી નહીં (અન્દરસે
શોરો ગુલકી આવાજ આના.)

લોગ—મારમાર ચહે મંચે ચહે મંચે દેખ જાને ન પાએં.

મુરાદ—અરે કૌન હય કૌન આયા કિસે માર.

ઔરત—અરે મુરાદ બાગ. ફિર વોહ જંગલી જનાવર ખામએ
બાગ બાગ.

મુરાદ—હો હો તીન ચાર હય બાગે જાતે હય. વોહ મંચે વોહ
મંચે. (ખુશકા તીરકમાન લીએ આના.)

મુશર— અબીયાત.

કયું બાઈ કોઈ જુનતો ઇધરકો નહીં આયા,
ઉન મુજ્યોંકે ગે.લકો હય મંચને ભગાયા
સખ માર ચુકા ચારને પર મુઝકો થકાયા.
જ.ખમી તો હય ઇન ચારોકોબી મંચને બનાયા.

મુરાદ—જ કા સાહબ કા બોલત હો તુમરી ફારસી મોરી ફમદમે
ફાઈ આઈ જાનેકા ગીડ.ગીડ. સુનાઈ.

મુશર—મીયાં લડકે જુન એક પુરા જાનવર હોતા હય. જો
આંદમી ઢાર ખેતી બા.ડી સખ ખા જાતા હય. ઉસકે બડે
બડે. દાંત હોતે હય.

શુશ્રુઃ—સાહજ સુનો વોહ જો પેડઃ હયના ઉસ્કે ધવરકો હોકર નિકલકર સામનેકી તરફ જાકર બા.જી બા.જી ચલો તો પીછે ફિરકર યું તુડકર જરા ખડે. હોકે જો પુરબકી તરફ દેખો તો પરછમકે બાએ એક ખડા. હય. ઇસ્કે ઉપર દ-ખનકો મુહ કરકે પહાડકી તરફ સીધે ચલે જાવ મસ દો તીનતો દસમેં બાગ ગએ હય. ચલો મંચ ખાતાતા હું.

શુશ્રુઃ—કયા ઉલ્લુકા પઠા હય. કયા પતા ખતાતા હય ઐર ફિર સાથહી ચલને કોબી મુસ્ત,એદ હય.

ઐરત—અરે કહાં મરનતાએં બલાકે મુંદમેં જાત હય હોટ ધધર આ (આના ધોંકલકા.)

શુશ્રુઃ—અહાં ધોંકલ પહેલવાન સાહજ આપ કહાયે આપ તો અયસે માથસે ચમ્પત હુવે જયસે ગધેકે સરસેહીં.

ધોંકલ—ગુલર કુછ ન પુછ બાગતે બાગતે હય. ફૂલ રહા હય. ધોંકલ અપને હવાસ જુલ રહા હય.

શુશ્રુઃ—આએ જે મોટલમીયાં કતેસે આએ અરી માં માં દેખતો સરતો દેખ જયસે નારીએલકા ગોલા ઐર આંખેં જયસે દીવારમાં છેદ અહાહાહા નાક જયસે રોડીપર જુના બયગન રખખા હય ઐર તો જર કયસે કુલી હય. જયસે ધીકા કુખા.

ઐરત—અરે ચુપ ચુપ.

શુશ્રુઃ—

ગાના.

કરી મદદ ન આનકે આપને, આજ અકેલા બનમેં
ફીરત ચુન ચુનકે સગરે મારે—

મગન મગન ડોરે જંમલમેં જંગ કીએ જુન મારે,
મારે મારે, દીખાવ ધોંકલ તુમ મેરા સંગ યું, દેત સાથ.

ધોંકલ—

મુસલિસ.

લીયા હય માલો જર મયને તલતુદ તુડકો પાના હય,
તો ફિર કિસ વાસ્તે બહેરે મદદ ઉનકો ખુલાના હય;
હસીમેં નામ હય તનહા જવાં મરદી દિખાના હય.

શુશ્રુઃ—

અશઆર.

એ રાસ્ત હય જરતો મંચને પાયા હય બે શુમાર,
પર સાથ મેરે તુબીતો આયા હય નામદાર.

દો ચાર ભુન મય લાતાહું મંચ ઉન્કો ઘેર ધાર
આએ જો તેરે સામને કરના તો ઉન્પે વાર.

ધોંકલ—પંચ રહતુમાં હું મુઝસે નરખ ઔર આર જુ,
મતકર મહફે વાસ્તે કુછ મુઝસે ગુશતગુ.

ખુશરુ—અજી હુ. જુર જે કુસો કુસો કા કુદોલતનકી ગઠડી બાંધલો
હય. કા છુપાવ હો ખતાવ.

ઔરત—અરે તેરો નાસ જાએ તુનાઈ યુગો કોઈ મુંહપે થાપડ
મારેગો. દાંત નિકસ પડે એ.

ખુશરુ—બસ તો હઠેરો યહાં મંચ આતા હું. તેગસે સખકા સર
ઉડાતા હું ઘેરે ભુન જાનવરોંકે દાંતકી નશ્તાની હય. દરખારમે
જાકર દિખાની હય અબ આવકે જી. મેં ઇન્કી નિગેહબાની
કરની જુરરી હય.

ધોંકલ—હાં ઇન્કી નિગેહબાની મયને અપને જી. મેં જાની હય.
ઇરમે કયા આનાકાની હય.

ખુશરુ—હીશજતપે કરો અચ્છા હોશીઆરહો. દાતોંસે ખમરદાર
રહો મય જાતા હું [જના]

ધોંકલ—હીશજત કરો હઠેરે રહો કયા ઇરકે બાપકા નૌકરહું જો
ઇરકા હુકમ સુતું ઘેરે ચાર દિનકા બચ્ચા ફતેહમન્દ હો
ઔર ધોંકલ નામવર હોકર જલલત પાએ ઇરસે જહેતર
હય કે જહર ખાએ હુબ જાએ મરજાએ અબ મુના સિંબ
હય કે ઇરસે મિલ જાવ દુશમનીકી દોસ્ત રગે દોસ્તીમે
દિખાઉ ઇરકા લહુ પીડ કભી ન છોડું (ખુશરુકા ચન્દ
દહે કાનીયોંકે હમરા આના.)

મુકદ્દમ—અબ બકતાપર પહેલવાન તેરો પ્રાંત થકાનસે હલકાન
બયોહય. જાએ તાંએ હમ તેરે જીયા બહોતકો સામાન
કીયો હય,

ધોંકલ—(ખુદસે) હે ખુશામદી કુત્તે કહાંસે નકલ આએ.

ખુશરુ— મુસદ્દસ.

મેરે મહેરબાનો નહીં પહેલી હમ,

જો તુમ મુઝસે બરતે હો ઉશ્કતકા હમ.

મીલેજે ખુદા ચાહે ખુદા ચાહે ફિર તુમસે હમ.

મુઝે દો રજા બસ કરો અબ કરમ

મુસીબત તુમ્હારી હુમ હુર હય,

ખુતન પહોંચના મુઝકો મન્ગુર હય.

મુકદ્દમ—હમારી ખુસીયી કેં હમરેં ગરીબ ગામમેં આપ નેકનામ
ફિરમાસ મુકામ કરતે ઐર જો કુછ કામકાજ દાલદલીયો
બન આતો હમ હાજર સુખ્હો શામ કરતે

ધોંકલ— ઐર જયસે મંચતો મરહી ગયા હું મુઝે કોઇ પુછતા
નહીં કયા ઇન્હેં સુજતા નહીં.

ખુશરૂ—

શએર.

મહેમાનીસે જો કરતા હું મંચ ઇન્કાર અબી.

જલ્દ જાના હય મુઝે જાનેકો નૈયાર અબી

દહેકાની—

ગાના.

જો સંધયાં બનાએરે નગરીયાં ગુન પાએ.

સાખાસ સાખાસ મોરે દિલાવર

સરસે ટાલી બલાએરે—

ખુશરૂ ઇન્સાંકો ઇન્સાં કાં હય દર્દ લાજમ

હમ ઉસે હંચ નિમાએરે.

દહેકાની સાખાસ સાખાસ હીમ્મત તોરી

દાતા રાખે બનાએરે—

ધોંકલ—ઐર શકદે ઉપર મખખી ધુમી ઇમ કહાવત બનાવેવાસે
કાખી સાખાસ.

મુકદ્દમ—અચ્છા હમારે માઉકી થોડી અંગુરી સરાખ ઐર ફિરનકી
કપાખ હાજર હંચ પીયો ખાઓ ઐર ચલે જાવ. (દહે-
કાનીયોંકા શરાખ દેકર ચલે જાના)

ધોંકલ—કયા કયા અબસે ખુશરૂકે આમે ઝુકાએ સર ઇન્હી સબકે
સામનેતો ખડા મંચબી થા મગર મેરી તરફતો એકનેબી
નહીંકી નજર.

ખુશરૂ—દોસ્ત ધોંકલ આપ જરા તોલ શરમાવ ખાવ પીઓ
ઐર ચલો.

ધોંકલ—હાં કમસે હોંટ ખુશરૂ હો રહે હંચ જમાન પર કાંટે જય
રહે હંચ [શરાખમ મલાસ બરકર] આજ પહેલુમેં માહે
લમ નહીં, મયમ પીના કુછ મળહીં નહીં અક્સોસ ખુશરૂ

દુનિયામે' હો ચીજકા સાથ હય. અગર એ સાથ હય
તો ખુશીકી ખાત હય. ઇલકા દિનની ગમકી રાત હય.

ખુશરૂ—નામદાર વોહલ વોહ કૌનસી ખાત હય જીસે લુત્ફે હયાત
હય.

ધોંકલ—હાં ઇસમે' એકતો હમારી પેશે ન.જર હય. ઐર દુસરીકા
ખયાલ દિલપર હય.

ખુશરૂ—કયા શરાબ

ધોંકલ—જી જનાબ એ શરાબ (મુંહ ફેરકર) અબ લીયા કોઇ દમ
જતા હય.

ખુશરૂ—તો ઇસ્કા જોડ કમાબ હય વોહની મૌજુદ હય.

ધોંકલ—એ જોડતો ખરાબ હય. ઇસ્મે કયા લુત્ફે શયાબ હય ઇસ્કે
તો ઇજતે નાબ હય.

ખુશરૂ—તો કયાબ કે સિવા ઐર કયા જનાબ હય.

ધોંકલ—નવજવાન શરાબતો આફતાબ હય ઐર વોહ દુસરી ચીજ
માહતાબ હય મુંહફેરકર અબ રાહપર આતા હય.

ખુશરૂ—એ કયા હિસાબો કિતાબ હય આફતાબકા જવાબ માહ-
તાબ હય.

ધોંકલ

શ.એર.

પહેલુમે' માહતાબ હો દોરે શરાબ હો

જબ દોનોં સામને હોં તો લુત્ફે શરાબ હો.

ખુશરૂ—તો જલ્દી ખતામએ વોહ માહતાબ કયા હય જીસે શરા-
બકા મ.જા હય.

અશઆર.

અય ગુલ જો.જર ફુલકીસી તેરી શાન હય

ઇસ દર્દ દિલસે આજ એ જોલી જખાન હય

મરજબગા વોહ પેડજો ખની ન પાયગા,

ખરબાદ નવજવાનીકો કરકે ન પાયગા.

ધોંકલ—ગુલર મુઝે તેરી ઇસ નવ જવાની પર રહમ આતા હય કે
તુ અયસા જવાન ઐર જવાનીકે લત્ફસે અન્નન

ખુશરૂ—

શ.એર.

અબી હંથ બન્ને શખાબો લુત્ફકે દિન આતે જતે હંથ,

જવાનીકી મ.જા કુછ કુછ અબી હમ પાતે જતે હંથ.

ધીંકલ—આપલા તાડ જયસા કદ લામ્યા હો ગયા ઔર અબી
જવાનીકે દિન આએગે અબ કોઇ દિનમે ખુદપે ખાન
મુંહ દિખાએગે ફિર આપબી હમારી તરહ હો જાએગે.

મુસદ્દસ.

દીવાના હોશ સીખ તેરા કયસા ધ્યાન હય,
ઔરતમે જેર કરનેમે મરદોંકો શાન હય.
ઇલ દુસરી જુ અતકા કબી તુજકો ધ્યાન હય
સનદારી જનપે પામ તો તું પહેલવાન હય.
જગલ હય રહે મગર તેરી મરજી જે પાઉમંય
પરીયોંકા આજ ઇસજગેહ જમઘટ દિખાઉ મંય

શબ્દર

રહે દરતેપુર ખતર હય કામ કયા યહાં નાજનીનોંકા;
ત.અનજુબ હય કે જમઘટ મસ જગેહકો નાજનીનોંકા
મંય સમજા આપ શાયદ હસતે હો મુઝે છેડતે હો

ધીંકલ—નહીં હંસી નહીં મસ તલવારકી કસમ દિલલગી નહીં
અગર ખાવર ન હોતો હો અબી દેખલો મેરે સાથ ચલો
જાનેકો તૈયાર હોના.

શબ્દર.

ઇસ મુલકસે કરીબહી. સરહદે ચીન હય,
ગોયા વોહ રસ્કે બાગ જહાં સરજમીન હય.

કુખત.

એક નાજનીં નાજુક અદા સૌ નાજનીં જરૂર દિદા,
મહેરો હસીનો દિલરૂબા, હુસ્ન ઉસ્કા શાને કિશ્મિયા.
ખુશરંગ મુખડા ચાન્દસા ગુલ ગાલપર ગુલ ખાગયા,
આંખે વેહ આહુ દિલનાજી જુદે સિયાહંકાલી બલા,
સીના ગજબ ઉભરા હુવા શરમે જવાનીકા મજા,
રફતાર વોહ કહરે ખુદ હરગામ પર મહેશર બપા.
સદહા ખવાસે સાથ હય, હાથોમે ઉન્કે હાથ હંય,
કરતે મજા દિનરાત હંય, મોસમ હય ઉન્કે અયશકા.

ખુશરંગ—કયા રહે સચ્ચી ત.અરીફ હય ખસ અબ મંય જાણ
નહીં સુન સકતા.

ગાના.

દેખો જાઉં સુંદર નાર બધ્યાં, મોરા જીભરા.

લલચમ્યાં—

ચંદ્ર બદન સુન સુધ ન રહત હય.

જીભરા કરત નહીં અબ સુખ એક પલ, ધુન

મન બસતન રૂકતકા હુકે બલ, ચમનમેં અબ

જમ્યાં—

ચમનમેં જાઉં દેખો પરીયોંકે ઉઠાલાઉં,

નારી જો નિરાલી પાઉં, તુરત ફસાએ લાઉં.

મોરે મન અબ બધ્યાં, ઉમંગ રંગકી દિખાએકે

રીઝાએ લાઉં જલ્દી મંમ જાઉં જાઉં.

ઉઠોકો બુલાએ લાઉં, શાહકો નજર દધ્યાં—

.ખુશાર—બસ અબ દેર ન ટીજીએ દિલ બેઠાર હય, જલ્દ ખતાકે

બોહ કિધર સખ જા જર હય.

ધોંકલ—ચલીએ ચલી યહે સામને રસ્તા હય, બન્દા બી આતા હય

(જનો ગુલરકા) અબ દેખો મેરી શલ્ક ખસકી સકીસ્ત

હય. ફિલહાલ મેરે જીનેકા બન્દોબસ્ત હય. મા.અલુમ હોગા

હોન કોન ફસ્ત હય. (જના ધોંકલકા.)

બાબ પહેલા.

પરદા તીસરા.

જશનગાહ.

(સહ.નદી હસીનાના મંત્રે દાયા બપોરે દિખાઈ દેના.

ગાના સહેલીયોંકા.)

સહેલીયાં--

ગાના.

મોહનીયાં સાહેસજીવી મેરી ખારી હએ,

જોહરા જમાલ--

હિલમિલ ગુપ્તયાં હએ રંગ રચાતી

તુમ અપના મોહનીયાં દિખાઓ રંગ ગુલજનકી

લુટો બહાર--

ખીલખી કલીઆં હએ રંગ દિખાતી

તુમ પહેનો મોહનીયા પીન્હાંએ તુમ્હેં ચંપા

ચંબેલીકે હાર--

હસીના--દેખો દાયા કયા કુદરતે ખુદ હય છે જશનગાહબી

અજબ લુટકી જાએ હય. હાલાકે છે નાઓ રંગ

વતનમેંબી મયસ્સર હય મગર વહાંકા લુટ મઝનસે

કહીં બદ કર.

હાયા--સહ.નદી મેરી જાન તુમપર કુરખાન વહાં કીસી બહાર વ-

વતનમેં કહાં વહાંકા લુટ ધરકે ચમનમેં કહાં યાં સખજ

જાન હય. કુલા ગુલજાન હય ખારી બહાર હય. સાદી

દિનરાત હય ગુલ ખિલ ખિલાતે હય ખીલકર હંસાતે હય

રંગ દિખાતે હંચ. વહાંકી કયા ખાત હય.

હસીના--બલાકે સગુદા કુછ યાદ હય હમારે વહા રહેનેકી કિસક.ર

મી.આદ હય.

શાગુદા--મેરી જાન તુમ પર વારી ઐર હું તુમપર બલિહારી વહાકે

જસ્નકી મુદત ગુજર ચુકી સારી; અબ સિદ્દ ખાકી હય

દોરોજ અય ખારી.

હસીના--હંચ છે મહીના તમામ હો ચુકા વહાંકા પુરા કંચામ

હો ચુકા.

શાએર.

ખુદા એ જગત મેં કળ નસીબ કરતા હય.
બરકતમે જતા હય કૌન ઔર કૌન મરતા હય.

ગાના.

જએ સોકે સાદમાં દિલ નિત રહત યાં મદા,
ખાતા હય ન વતનમેં ચયન રહત તલમલા—
યહાં રહેને સેહેને ખેલનેકા નયાહી હય મંબા,
ગુલજરમેં રહે રહે સાથ સંગ ગમન હએ ખિલા—
નયે રંગ રંગોંકે હંય હોમલેઃ જુયા હમગ દુખાલા
નહીં વતનમેં અયસા રંગ, અયસા વલવલા—

દાયા—પ્યારી શાહજાદી કયા છે દિન શિર આનેવાલા નહાં ખુદા
છે જશન શિર દિખાને વાલા નાં ચાર દિન પીકે ખુદા
ચાહે તો શિર રંગ હોગા. શિર યહી જશન યહી સાથ
યહી સંગ હોગા.

હસીના—શુશ્રુષા જ દેખ ખાસા નૈયાર હુવા હો તો આરામ
મહેલમેં દરતર ખવાન લગા (જના સખ સહેલીયોંકા
આના ખુશરૂકા તીરકમાન લીએ હુવે) હંય છે કૌન ?

ખુશરૂ—હંય છે કહાં છે ખાગ કિરકા જનાં ખાના.

હસીના—ઓ અજબ ગીરફતા તુ કૌન યહાં કયસે ચલા આયા.

ખુશરૂ—એક પરીદ જનવરકા શિકાર યહાં મુઝે લાયા વોહ કિડકર
ધધર આયા ઇસ લીએ મંયને ઇસ ખાગમે. કદમ ખાદયા.

હસીના—ક્યા તું નહીં જાનતા કે છે ખાગ કીસીકી મહેલ
સરાય હય.

ખુશરૂ—આપબી કયા અકલ મન્દો ઇસ ખાતકા પુછનાહી ક્યા
હય. અગર મંય જાનતા કુછ પયચાનતા તો કયસે આતા
મંય મુસાશિર હું યહાંકે હાલાતસે કળ માહિરહું.

હસીના—મા અલુમ હુવા તુ અપની જાનસે ખેજર હય.

ખુશરૂ—કૌન મેરી જાનકા તલખગાર હય મેરે હાથમેં તલવાર હય.

હસીના—તુ જોહાકશાહે ચીનસે નહીં ખબરદાર હય.

ખુશરૂ—ક્યા છે જોહાકકા ગુલજર હય તો ખુદા મેરા મ-
દદગાર હય.

હસીના—

મુસલમાન.

હુલ્લ ઉસ બા.મમે' આનેકા દિખાતી હું તુએ,
પાસઆનોસે ગિરફતાર કરાતી હું તુએ;
સયદ કરના યહે નિડર હોકે બતાતીહું તુએ.

.પુશર—મુઝ ખસ્તદિલસે હોતી હો બે.નર કિસ લીયે,
દરબાંસે કરતી હો ગિરફતાર કિસ લીયે;
બેશાયદા યહે કરતી હો તકરાર કિસ લીયે.

મંય ખુદ બતાહું અપને આનેપર પચતાતાહું સોચાયા કે
ચસ્તેકા થકા હું જરા દેર ઇસ બાગમે' આરામ કરંગા શિકાર બે-
લુંગા ક્યામ કરંગા ખયર કહીં ઔર આરામકી બ દેખલુખ
ખતા મઆશ કરો શમશીરે ગજબ ગિલાફ કરો.

હસીના—ખતાતો પીછે દેખી જયગી મગર યહે તો બતાવ કે
શ.એર.

.ગયરકે ઘરમે' નિડર હોકે યહે આના 'ક્યાયા,
ઔરતોંકે તંધ ખન્જરસે ડરાના ક્યાયા.

પુશર

મુસલમાન

ક્યા જન હયે મેરી કે જો ખન્જર દિખાસકું
ઔર તુમકો તુમહારેહી ઘરમે' ડરાસકું.
અયસા કબી ખયાલબી દિલમે ન લાસકું

આપને ઇસ વકત કુછ અયસાહી ફરમાયાયા જરૂર મુઝે તલબ
વારકા ખયાલ આયાયા.

શ.એર.

યહે કામ મુઝસે જનકે હરગિજ નહીં હુવા,
શરમીન્દા અપને આનેપે હું લીજાએ ચલા.

.હસીના—અપના નામ તો બતાવ કૌન હો કહાંસે આતેહો કહાંસે
ધ્યાન હય. કહાં જાતે હો કિધર મમન હય.

.પુશર—

શ.એર.

.ખુતન મેરા વતન હય, વાંકા અદના પહેલે વાં હું મંય.
હંય ખુશર નામ ઔર નવજર ઘરાનેકા જવાહું મંય.

હસીના—અચ્છા અગર તુમ મુસાફિર હોવો.

અમર, આર.

બંધો આરામ કરો સમર કરો બરસરે બાળ,
બેનદી બચેગી કહ આપણી ખાતિરથી સરાગ;
હમ મુસાફિરની મદાસત કીયા કરતે હંય,
હરકો આરામ બહર તોર દીયા કરતે હંય.

.પુરાફ—ફિર બન્દેકી મદાસત કયા હુશુર હય. બન્દા તો પુર
કેસર હય.

.હસીના—

મુસલ્લામ.

ફનિયામે મહેમાંકી તવાળે જુર હય,
પુર મહેમાં નવાજુસે રખમે ગજુર હય.
આંખે ચુરાના પુલકો મુહબબતે દુર હય.

.પુરાફ—જો તો મંય આપકે ઘરકા કોઇ મહેમાન નહીં.

.હસીના—

શએર.

હમબી તો હોશીઆર હંય અમસે કામ્ર નાદાન નહીં,
ઘરમે તો આય હો ઐર કહેતેહો મહેમાન નહીં.

.પુરાફ—જો જો બુલાએ આય કયા વોહ મહેમાન કહેલાય.

.હસીના—આપહી કહો જો ઘરમે આય વોહ મહેમાન ન કહેલાય
ઐર કોન કહેલાય જાય.

.પુરાફ—વોહ તો મહેમાન ન કહેલાય.

.હસીના—અગર કોઇ અન્નન ચક્કા આય તો કયા નિકાલા
જાય મારા જાય નહીં અયસા નહીં હો સકતા.

ગાના.

તુમકો સમજકે મુસાફિર અન્નન (એજ)

હમને સજસે મુહ મોડા.—તુમકો.

જુર્મ તુમ્હારે દિલસે જુઝાએ

બખ્શી તુમ્હારી ખતા ઐર ઝોડા—તુમકો.

ન કરો રંજ જરા હેર રહો યહાં

હમારી ખુશીસે આજ રહો કોઇ દમ કરો કમ,
સકમ રાહકી સુનો નહીં જ્યાં હેરના.—તુમકો.

.પ્રશ્નરૂ -

માના.

આજ આપ બાગમે જો હમપર મહેરબાની થું કર્યાતી હો,
આતાહું જરા ઘોડેકો બાંધું કરમ કરો જરા જાતેદો.

પાઓ આપની સદા સાદમ્મની, તરસ ગરીબોયે જો ખાતી હો
(જના .પ્રશ્નરૂકા હસીનાકા દેખતે રહેના. દાયાકા આના
ઔર .પ્રશ્નરૂકા દેખકર.)

દાયા—(પ્રદસે) ઓહો યે કયા કુછ દાલમેં કાલા નજર આતા
હય. યે કૌન બાગમે બાહેર જતા હય. (હસીનાકા
નજદીક જાકર) કયું પ્યારી હસીના મેરી કયું ચુપકા
ખડી હો કયા આજ કીસી અપની સહેલીસે લડીહો.

હસીના—

શાએર.

નહીં તો દાયા કીસીસે નહીં લડીહું મંચ,
બહાર દેખ રહી બહી બાગકી ખડી હું મંચ.

દાયા—કુછ શરમાઇ હુઇ હો લહેજાઇ હુઇ હો દિલ દિલમેં મુસ-
કરાતી હો હોટાંમેં હંસી જ્યાતી હો મંચ સદકે મંચ
બહીહારી મેરી જાન વારી ચહેરા દમ બદમ રંગ બદલાતા
હય. ઇસ લીયે મેરા જીબી મચલતા હય. મમર મંચ
અપની જાન રોકતી હું તુમહીકા ટોકતીહું.

હસીના—

શાએર.

નહીં તો દાયા નઇ બાત આજ કાઇ નહીં,
બસ ઇતની બાત હય કે આજ સબકો સોઇ નહીં.

દાયા—હાં યે તો જના નીંદકા બહાના મંચને માના, મમર બન્ને
સાફ બતાવ ન છોપાવ ન શરમાવ ખાદન ખાવ.

હસીના—

મુસદસ.

બલા વોહ બાત કયા શરમાનેકી ઔર ખાદ ખાનેકી,
મેરી તુમ મહેરબાંહો બાત કયા તુમસે છુપાનેકી.
મુસાફિર ચેકે ચહાં આયા કશીસે આખો ફાનેકી,
ઇજ્જતલદી ઉસે મંચને ચહાં આરામ પાતેકી.
મયા બાહિર વોહ ઘોડા બાંધને અપની સવારીકા,
વોહ યા અન્જાન ખુદ કાચલ હુવા તુકસીર હારીકા

દાયા—પ્યારી જાહજાદી.

શ.એર.

યે બા.જમ થા તુમહેં ફારન સિપાહીકા ખુલાનાથા,
ગિરફતાર ઉરકા કરનાથા ક્યહ ઉરકા ઠીકાનાથા.

.હસીના—પહેલે તો મંચનેબી યે ચાહા.

દાયા—મગર ફિર કુછ ઓર સોચી.

.હસીના—ફિર મુઝે ખયાલ આયાકે,

શ.એર.

કિસી મુસાફિર ખીયારેપે !સતમ કયા કીન્ને,
બે મુનાહોંપે બહા તે.ગે અલમ કયા કીન્ને.

દાયા—શાખાશ લડકી ખુબ મુઝે ખાતોંમેં ઉડાયા જસ ખાતકી
અસર નથી ઉસે બનાયા ઓર જો કહેનેકીથી ઉસે
ધુપાયા.

.હસીના—જ્યા ક્યું તુમ ખાર ખાર પુછતી હો (હંસકર) જસ ઓર
કોઈ ખાત નહીંથી.

દાયા—કહો કહો મત ધુપાવ બેટી અયસા નહો જો નાદાનીસે
કોઈ ખુરી બલી ખાત કર બયઠો ફિર લયનેકે દયને પડે.

.હસીના—અય મેરી પ્યારી દાયા બેશક યે હાલ મંચને તુમસે
ધુપાયા મગર.

મુસદ્દસ.

અબ મહેરબાન માસેબી મુઝ સિવાહો તુમ,
હરદમ મેરી શરીકહો સાથી સદા હો તુમ;
મહરમ હો રા.બદારહો ઓર રહનુમા હો તુમ.

દાયા—મંચ નિસાર મંચ કુરબાન મુનું તો સહી કયા ખાત હય.

.હસીના—

ગાના.

મહેરબાન જાન બઈ બઝોરાની મુધખુધ હય ખીસરી,
મયન નહીં જોકો બિન જાના મીલે.

જસ તરસીઆ હબ પ્યારી મનરી—મહેરબાન.

જસા જીવરા રસીયા મન મોહન:લાગીરે મોરે બરછી,
નયનાકી વાર ચુકી સખ તન મન ઉનપર.

જોન જાવત ઉન ખીનરે હમરી.—મહેરબાન.

દાયા—ચુપ ચુપ,

મુસલ્લિસ.

બાવની હસીના ખામોશ ખામોશ,
કર અયસે સખુન દિલસે ફરામોશ;
પડે, ઇસ ઇશકકી સુરતપે પાપોશ.

નીજોડે, ઇસ મુવે દીવાના પનકા નામ ઇશક, રખ્યા હય.
ખાક પડે, ઇસપર અસ કુછ હાસિત નહોગા. આખર જયગી, રસ-
વાઈ હાય આવગી.

હસીના—

મુરખા.

અખ તો રહે મેરી જાનબી જાએતો ગમ નહીં.
ઉલ્લસતકા જામ તલખ હય તો ઇસમે સમ નહીં.
જે આખરએ ઇશકકે ઇજ્જતસે કમ નહીં;
ઇજ્જતકે વાસ્તે ઉસે છોડે, વોહ હમ નહીં.

દાયા—શહજાદી અગર તેરા આપ સુન પાય તો કયા આફત
આય રહે જાન રહે યા જાય પ્યારી બહેતર હય જો તું
ખાજ આય.

હસીના—મા આપમે છુપાના કયા દુસવાર હય અસતેરી મદદ
દરકાર હય. ઇસ જાતમે તુકી મેરી ગમખાર હય. તુ
હમેશાંસે મેરે દિલકે સાથ હય અખ મેરી લાજ તેરે
હાય હય.

દાયા—બોલી શાહજાદી આવલોં કીસી જાતે ન કરો હોશ પકડે.
મંચ તેરી તામેદાર હું મખર સમજાલી ખાર ખાર હું ચાર
વોહ મુવા હય કોન જો જાગમેં મક્કા આયા ઉસે કીસીને
ન રોકા ન ટોકા.

હસીના—

મુસલ્લિસ.

નહીં વોહ કોઇ અપસા વયસા જવાં;
વો નવજર ઘરાનેકા હય પડેજવાં;
હય નામ ફરન ખુશર ખુશન હય મકાં.

દાયા—હય ખુતાકા જાન અશકકકી અજાન વોહ તો દુશમે
જાન હય. તેરા કિયર ધ્યાન હય દુશમતસે તુકે મુહખ-
તકા શુમાન હય.

હસીના—પ્યારી દાયા કયા કમી લોગ દુશમન હોતે હંચ સબી
બદજાન હોતે હંચ.

ગાના.

અ્યાન ધ્યાન બસત રહી અમીતો મનમેં ઠાન લઇ,
જ્યાકા ભોબી જન મીલા હય, મનકી આશા પામે રહી;
પુષ્કરકો લેજવું સંજ વતન મગન રહું અપને અમન.
હોવે અમનમેં ઉસસે લગન જ્યાકે જાવે રન્જો મહન.
બતીમાં કરકે જ્યા લો બાઉ, અપના પીઆ મંચ વાકો બનાઉ.
શાહો શાદ દિલકા હાલ મનમેં સોંચ કરત રહી.—અ્યાન.

હાયા—

ગાના.

ખેનો ન પ્યારી તુમ નાહાન ચીનમેં તોરી હુધ હંસી અય સુંદરીયા જન
દેખ તેરા પગારા બદ ખાદિયે નામ તિહારા;
કમસે હુવે શિર નિસ્તારા મતકર ઇસે ધ્યાન.

હસીના—પ્યારી હાયા અમીતો મેરાજી ઉસપર આયા અમ મુઝપર
કરમ ફરમાવ કદમ બઢાવ આહિર જાવ બહોત દર
હુધ દેખોતો સહી કહી ચલા તો નહીં ગયા કીસીસે
ખાદ ખાતો નહીં ગયા.

હાયા—તુમ અપની નાહાનીસે ખાજ નહીં આતી હો વોહ ખાત
કહી જાતી હો જીસમેં બદનામી હય. જીરકા અન્જમ
બદનામી હય.

હસીના—

મુસદ્દસ.

નાકસેહકી પન્દસે રહે મુહમ્મત ન હોગી કમ,
બલ્કે રહે ઇસસે ઐર સિવા હોગી દમબદમ.
મંચ મીન્નતસે રહે કહેતી હું જા અબ બઢા કદમ,
મીડી જાંસે બોલીયો તુઝકો મેરી કસમ.
મંચ સદકે ખાતોમેં તું જરા લગાના ઉસે.
અચ્છી મેરી ખિલાઇ ખુશાલા જરા ઉસે.

હાયા—ખયર બે સત્ર નહો હવાસ ન ખો તુમ અંદર જાવ મંચ
ઉસે ખુશાતી હું ઐર કીસી મોકસે ઇરકા સિલસિલા
હાલીહું.

હસીના—અચ્છા મંચ જાતીહું મગર અચ્છી હાયા દેખના તુમ
ઉસે ખુશાના ખિલાના અવસા કામ કરના બસ ખા-
તોમે રામ કરના. (જાતા હસીનાકા હાયાકા ત.અ.
જીગુબ હોના)

હાયા—મંય હય.

મુસદસ.

કમળેરકો યે છે પસે જળર ફરત જતાએ,
ઐર ગુંગોકો યે દુનિયા મોહવ્યતહી સીખાએ.
ઉદ્ધત વોહ કરીશમા હયકે રોતોંકો હંસાએ,
પુનઃદિલકો દિલાવર કરે શેરોંસે લડાએ.
અંધોકે હય ધસ ધરિકને મનજીલપે લગાયા;
ઐર અચ્છે નજર બાળેકો હંય કોર બનાયા.

(.પુશરકો આના હાથકો તનહા બાગમે દેખ ત.અજગુમ હોના.)

.પુશર—હંય વોહ માહર કિધર નિકલ ગમ્મ કયા ઉરકી અમસી
સુરત બદલ ગમ્મ યે કોઇ તિલીસનાત હય કયા ખાત હય.

હાયા—ઓહો મંય અબી જીનકા જીક સુન રહીથી વોહ આપહી
હય આપએ આપએ તજરીશ લાઇએ.

.પુશર—મંય પહેલે યહાં આયા તો સિવાય શહજદીકે કોઇ
નજર નહીં આયા મમર અમ તુમ્હે પાયા તુમ કોન હો
યહાં કયું ખડીહો.

હાયા—મંય હસીના શહજદીકી કહેલાઇ હું યહાં એક કામકે
આઇ હું.

મુસદસ.

શહજદી આજ ખાતીથી જળ બાગકી હયા
કહેતીથી આજ તાજ યહાં આઇ હય હવા.
નજજરા વાં ચમનકા કુછ અયસા અસર ફવા,
હંસતેહી હંસતે ઉંકોતો સકતાહી હોમયા.
આઇથી સયરકે લીયે પજ સુરહ હો મધ,
અફસોસ દિલસી ચીજ વોહ ગુલજનમેં જોમર્મ.

.પુશર—તુમ્હારા ફરમાન ફરરતો બજ હય ધસ બાગની અમસી
દિજ હય મુજપર બી યહી હાદિજા મુજસ હય દુરસે
જળ યે બાગ નજર આયા તો જીબર આયા કહમ
રખતેહી સજોહોશ ફરામોશ હો મયા મેરા માલબી
જો ગયા.

હાયા—અજ વાહ.

જાના.

જાઓ જાઓ સાવરીયા મુખ બનાવાઓ,
આએ બંને ચોરી લગાઇ હમે ખુબરા, હત પાઇ.
દિમમે' તો શરમાઓ—જાઓ જાઓ.

ચમન ચમન ફુલન બતલાએ ખુરા તુમ
સખકો બતાએ, નરગીસ ખીલી દિખત્રાએ;
બનીયાં ના બલાએ બતાએ.—જાઓ.

તુમ તો ચોર સખ્દીકો બોલન લાગે, સમજે,
જનાખ એ બાત કહી હમપર, એછ હમે ગમ કયા;
હમે હમતો હમે ચેરીયાં શક, જાદીકો જાને,
સખએ મુનાઓ—જાઓ જાઓ.

.ખુશરૂ—એડે તુમ્હારા ખયાલ હય.

મુરખ્યા.

ન મુજે તુમસે ગરજ ઐરે ન શક, જાદીકે કામ.
મુઝકો તો લેતા હય ઇતિ બાગમે ચોડા આગમ.
તુમને ખો ખતેકા ફૂલ મુઝમે નિકાલત્યા હલામ.
મયને દિખત્રા દિયે મુલતનન તુમ્હેં લાલ તમામ.

દાયા—આકો ગરજકે હોશીયાર હો મળ્યા વસ્ત્ર હ પુરે ઐસારકો
એડે તરશરી તુમ્હારોડા વજખમે આઈ હય. યાકીસી
ઐરતેમી પાઈ હય.

.ખુશરૂ—તુમ્હેં ને હદર મળતો હો તો હોશીયારી કરયાઈ હમે
વતે કયા મન ઐર કયા મેલે મેલે હય.

દાયા—મરર મળતકે મુન તુમ ઝીલતે તમામ હો જય ઐર
લેલ કહી તુમ્હારે હાય બયે.

શ.ઐર.

તો પાયો મુમ ફદર લેલન ક માલાપાલ હો જાવો,
ન લે ફીર તામ મેલનકા કે લેલ ખુશકાલ હો જાવો.

.ખુશરૂ—હવે મેલે મેલે મુજે જાવતી પડીકય જાવતી પડીકી ફીક
બલે હય લલાશત્રીયા જાવગા અગર કહી શક, જાદીકા મા-
લતી હાય આએગા કયા મુજબકા હય હિઠાયા જાવગા
મમલ હય અવવલ ખવેશ બાદલુ દુરવેશ (હસીના મએ
સહેલીયોંકે શરાખ લીએ હવે આના.)

હસીના—(પુશ્પરસે) નહીં નહીં ધવર બચડો.

પુશ્પર—વેલ જગેલ મેરે મરતબેસે જ્યાદા હય મુઝે ચહાંદી બચડો
હના જેવા હય.

હાથા—

શ.એર.

રતબેમેં તુમબી કમ નહીં શાહોંકી જ્ઞાનસે,

હમ જનતે હંચ તુમહો બડે ખાનદાનસે.

(પુશ્પરકા પલંગ પર બચડના ઐર બાહ્ય શરાબકા દોર ચલના)

હસીના—સહેલીયો જલ્દી કામ કરો છન્કે વાસ્તે ખાનેકા છન્તે જામ
કરો. (જના સહેલીયોંકા)

પુશ્પર

સુસલ્લસ.

પ્રદાનેકી હય કુછ લજ્જત અજ્જ પસ લાલ પાનીમે,

કેંલુદ અવસા નહીં હરગિજ હયાતે જલેદાનીમે;

મજહય જીન્દગાનીકા શરાબેં અરગવાનીમે.

હસીના—

ગાના.

મેરે મન હરી પીઓ મદવા, પુશી પુશી પીઓ બરો મનવા

નાશાના જરા જીઆમેં સાહેમ કાબીં ચીનતા મોરે—

હાંજ નાહિં કરો ઇસસે તકલુફ પીઓ પુશી પુશીસે

માનો મેરા તુમ કહેના, તુમકો હે ચહાં રહેનાં

પીઓ તુમજી બરબરકે, મહેમાન હો મેરે ધરકે

કરો પુરી જરા જીઆકી તુમ હમરી આશા. મોરે

પુશ્પર—આપકી મહેરબાની હય જે અવસી ખાતાર ફી મેહમાન
હય. (અપનેજસે કહેતા હય) અચ્છી ઘડીસે મેં શીકાર
કે વાસ્તે ગુલજરકી તરફ આયા જહાં નશાના તીર બહ-
દ્દ પાયા.

હસીના—પાયા ! કયા પાયા ! કહીં ગુમ હુઈ ચીજકા પતા
હાય પાયા.

પુશ્પર—જ હાં.

હસીના—સચ કહીં વેલ હમારા દીલ મીલા

પુશ્પર—દેખીએ આંખતો મિલી હય પુદાકદિર હય બી મિલ
જાયગા.

હસીના—તો કયા મંચ અપને દિલકી મુરાદ પાઉંગી ઇસ ગુમે

.પ્રુશરૂ—જળ દિલ પાવગીતો દિલકી મુરાદ પાવગી મગર વ્હે તો
ખતાવ કે પાને વાલેકો કયા દિલવાવગી કુંઠ ઉસપર
કરમ ફરમાવગી યા દિલ લેકે ખુતા દોગી બાલા ખતાવગી.

.હસીના—ના પ્રુશ ન જાયગા, જો કોઈ યહાંપે આયગા. હુંઠને
વાલેકો ઇનઆમ દીયા જાયગા. હાં મગર ચોર જુરૂર
ઉરકી સંજ પાયગા મુઝકો તો ઉસ ચોર સરજોરકી
તલાશ હય.

.પ્રુશરૂ—તો ફિર ઉરકી કયા દિલમેં ખરાશ હય ચોરકાંતો રાજ-
શાશ હય ઉરકો પહેચાંનના કયા દુર હય મસલ મંદુર
હય. ચોરકી દાદીમેં તિનકા.

.હસીના—રહે દુરસ્ત હય.

મુસદ્દલસ.

જો ચોર દિલકા હય અળ ઉસે જાન લીયા હય,

પ્રુળ અચ્છી તરહ ચોરકો પયચાન લીયા હય.

પર રોક હયાને મેરા દામાન લીયા હય,

.પ્રુશરૂ—અજ ચોરકી ગિરફતારીમે હયા ન ફરમાવ કયું શરમાવ
અમર તુમસે ન હો સકે તો મુઝે ખતાવ અબી ખાંધલાઉ
ચોરીકા મળ ચખાઉં.

.હસીના—હાં ચેહી ખાત હય.

.પ્રુશરૂ—હમારા કોઈ જાનકે સાથ ચોર જાનકા ચેકરાર
જાન કે સાથ હય.

.હસીના—શરમાવજેતો નહીં ચોર કે ખતાનેમેં ધબરાવજેતો નહીં

રૂ—હમ શરમાતે હંય કહીં મઈ ધબરાતે હંય કહીં

.હસીના—(પ્રુશરૂકા હાથ પકડકર) તો મેરે ચોર તુમ હો.

.પ્રુશરૂ—હંય વ્હે કયા ફરમાયા કિસે ચોર ખનાયા અચ્છા મહેમાન
ખનાયા ધરમેં ખુલાકે ઇદજમ લગાયા.

.હસીના રૂખાઈ

વીરછી નજરોસે દિલ ચુરાને વાલે,

સબો કરારકે ઉડવાને વાલે;

હસ્તોંપે નિસાર હો હસીના તેરે,

ધસ પ્યારીસી શકલ ખનાને વાલે.

શ.એર.

પ્યારે તુમહારે તિરછી ન.જર કામ કર મઈ
મંચ કયા કહું કે દેખતેહીં તુમપે મરગઈ
પુશર—અબ જો તુમને અપની મુહબ્બત જતાઈ તો મેરી જાણ
નબી પુલવાઈ આર યે બાત મેરેબી લખપર આઈ.

મુરખ્યા.

ઈન સરમગીં આંખોડા મંચ જાદુ બરા કહું,
જો રંગ કારે દરિયા અસર કહેરખા કહું;
બરકી કશીસેબી ઇસે બશક સિવા કહું,
ખીંચા મેરા નિગાહસે દિલ હામ કયા કહું.
હસીના—પ્યારે પુશર.

શ.એર.

યે મેરી સચ્ચી મુહબ્બતકા અસર હય,
જો તુમહારે દિલમેંબી ઉલ્લટકા ગુ.જર હય
ગાના.

છવખલ રસીઅલ બસત મોરી જન,
તોહે સાજન બનાઈ અબ મોહે આપે ધ્યાન—છવખલ
મીઠે બોલ આર મઠ બરે નયના
સરતાજ ધરત તોરા મુખડા સુખન. છવખલ.

પુશર—

મુસલ્લસ

સૈયાદ બનકે આવયે યા સયદ હો મએ
આએયે કયદ કરને ખુદહી કયદ હો મએ
ફન્દે મેરેહી મેરે લીયે કયદ હો મએ

હસીના—પ્યારે પુશર મેરે ઇસ જરન માહમે રહેનાકા એક મ-
હીના મુકરર થા સો વોહ પુરા હો ચુકા હયે અબ વત-
નકી તરફ ચલનેકા ઇરાદા હય

શ.એર.

કર કુંચ અબ વતનકો મેરે સાથ ગુલ.જો.જર
વહાં જાદી કરકે ઉમ સદા અયશમે ગુ.જર
પુશર—પ્યારી હસીના તુ બડી. નાદાન હય મા.અબુમ હોતા હય
જમાનેકી ચાલસે અન્જન હય તેરા બાપ હમારી જનમ

બહકે ખાન્દાનકા દુશ્મન હય. આજસે નહીં ખુશુર્ગોસે
અનખન હય

ગાના.

નહી અન્નન કોષ હમ સુંદર સમઝ જરાજનીયા

મુખ ચન્દર નહીં અન્નન

લગન કરે તુમ સંગ ઓર ફિર હમ,

જલાજે બયરીકે મન્દર—નહી અન્નન

ઉત્તર જાએ જાએ રમે દુશ્મન ફિર કયું કર

જાએ હમ બાસન લુલો નહીં સમઝો મન અંદર.

મુરખ્યા.

કુછ ગમ નહીં હય સખસે જુદા મેરા બાગ હય,

મુસ્કિલ વહાં હવાકો લગાના મુરાગ હય;

સામાને અયરા સખ હય બહોત અન્દરાગ હય,

ચલ ઇસ મહલકા મેરે તુઈ એક ચીરાગ હય.

પુરા—

મુસલ્લસ,

પ્યારી વતનકે ચક્કનેઝી ગરતેરે મનમેં હય,

તું મેરે સાથ ચલ મેરા મસ્કન ખુતનમેં હય;

આશાયસ હર તરફ તુઝે મેરે વતનમેં હય.

હસીના—ખયર અગર તુમહારી મરજી નહીં તો હમ કુછ રોજ
ઔર યહાં કયામ કરેંગે. યહીં લુદે સુખહો સામ કરેંગે
(ગુલાબિયાં દેખકર) હંચ ગુલાબીયાં ખાલી હોમઠ
અમ્મઝ ઔર શરાબ આતી હય. (પુરસે) ઘે ન યું
જાયગા શરાબમેં બેહુશી માલાઉં ઔર ઇસે પિલાઉં
જમ ચીનકો લેજાઉં (હસીનાકા જના.)

પુરા—

શએર.

સાંપકે મુંહમેં જો દું હાથ તો નાદાન કહી,

ચીનકો ચલું ઉસ્કે સાથ તો નાદાન નહીં.

ગાના.

મોરે મન ધુન બસ રહી ધ્યાન ગાત,

મતવારી અનારી હય એ નારી દેખો બાલી બાલી;

પ્હારી દુહારી કપસી કીની ખાત—મોરે મન.

રહત રહત જુવામે મોરે આજે, બસી મોરે મનમે,
 એ નારી, હમ પ્યારી બોલી બાલી બોલી બાલી;
 મન લીએ જુબાએ, રાખુ હમહમ કરકર ધતીએન,
 મન બહુલાઉ પલ પલ બતીઅન હોલમીલ,
 હીલમીલ ફીર ધર ગતીઅન ધીરજસે મંચ કામ;
 બનાડે પ્યારી બીના કબી ચપન ન પાડે,
 અપને વતનડો લે ચલુ સાથ—મોરે મન.

(હસીનાકા મ.એ સાહેલીયોંકે શરાબ લીયે હુરે આના)

હસીના—

શએર.

પીલાઓ દાયા અમમાં આજ તુમ બર બરકે પયમાના,
 તમના હય મેરે દિલકી બનો તુમ પીર મયખાના.

(હસીના ઓર ખુશરુકા શરાબ પીના.સહેલીયોંકા માના.)

દાયા—

માના.

આજ ચમનમે હો મીસે તુમ ગુલર ગુલશામ,
 પિલવાતી હું મએ સદા મદુઆ બરબર જમ.

ખુશરુ—મરકે જે જમ દીવા તુનનેજી મુકે પીપું મંચ પયમાના.

શાદ રહે આપાદી પાવે જગમે સદા રહે મયખાના.

હસીના—કે પ્યારેજી શાદ રહો પીયો ખુશ નહીં કુછ જમ ફરમાના.

ખુશરુ—શદબદીકો મુખારીક હો સદા ખુશીઓંકા પાના.

સહેલીયાં—ઔર તુમહેંબી હો મુખારક સંવરીઆ

હમારી નમરીઆ મુખારક સંવરીઆ

ખુલખુલો ગુલ શાદહોરે રહે સદા સંગાથ

ઉલ્લસતસે મમે બેયાં કાસે હાયોમેહો હાય.

હસીના—જહાં હમારા આહે જીરે વહાં તુમહેં મેજવે

મીસ મીસ બયડે સાજનારે હમ તુમ મસરન પાએ.

લાઓં નહી દિલમે તુન જની આને કુછ ખમલ જાજી

પીઓ ખુશી ઉલ્લસતકી હાર ઔર દેખો તુમ હેલમેસ

ખુશરુ—અહા ધસકી લીજ્જત કુછ અજમ દિલ પસંદ હમ કાસ

રહે ચીનકી અંગુરી શરાબ હય.

હસીના—જી જનાબ રહે ચીનકી અંગુરી શરાબ હય કમા

ખરાબ હય.

પ્રશ્ન—નહીં બહોત નાયાબ હય તો ક્યા ચીનકી આરતોંકી તરફ ચીનકે અંગુર બી નાયાબ હોતે હંય.

હસીના—જી નહીં ચીનકે અંગુર તો ખટે હોતે હંય.

પ્રશ્ન—ક્યા ખટે ઇસ દુસરે જમને તો મુઝે ફલકપર પહોંચા દીયા છે શરાબ બહોત તેજ હય મેરા સર ફિરને અગ્નિ અયલો ચક્રર આ ગયા. (બેકુશહોના)

હસીના—(બોસા સેકર) શરાબ એક ચીજ ખરાબ હય મમર ઇસ વકત ઉરને કી કારે સવાબ હય પુરા મેરે દિલક મુદઆ કીયા ઇસે દગાદી આર મેરા બલા કીયા.

કલ્યા.

હારી સહેલીયો નહીં ગદલતકા કામ અગ્નિ હો આરતોં મમર દરો જુરઅતકા કામ અગ્નિ દરકો ઉદાપ નાવ અમારી તયાર હય ઉસપર બીલાવ વાંકરો હીમતકા કામ અગ્નિ

(મહેલીયોંકા ખુશરકો ઉદાસે જાના હસીનાકા ખડે રહેના.)

હસીના—અરજક અરજક (એક મુલાજમકા આના)

મુસલ્લસ,

સખ નોકરોંમે મેરે અગ્નિ સરદાર તુહી હય

મુઝકો બરોસા તુજપે હય કુશીયાર તુહી હય.

ઇસ વકત બેદસે યા અબરદાર તુહી હય,

મંમ તુજકો કસમ દેતી હું કે અપને નોકરોંકો કસમ દેકે

અબરદાર છે હાલ કિસીપર નહો વર્ન જાનસે જાએ જે બહોત પચતાએગે.

અરજક—હુજુર મંમ તાબેદાર હું. (હસીનાકા જાના) ક્યા

આહસે છુપેગી બલા કહીં પોશીદા છે અમરબી રહેમી

ફિર મંમ જો છુપાઉં તો અપની જાન ગવાઉં ઇસસે

બહેતર હય કે મંમહી આહતક પહોંચાઉં.

મુસલ્લસ.

વેહ બખ્તક જો આહ જાદીકા હય ચયા.

હય હમ સાજ અપના મુઝે જાનતા

ઠકું જાકે ઉરસે છે સખ માજરા. (જાના અરજકકા)

બાળ પહેલા.

પરદા ચાલા.

જંગલ.

(ધોંકલ ઝાના)

ધોંકલ—હયર સદ હયર.

અરેઆર.

અફસોસ કયસી સરપે રહે આપ મેરે બહા
 ખોદાયા કુંવા ઉરકેલીયે મંચ હી મિર પદા
 ખુશરતો કરતા હોગા વહાં ચીનમેં મળ
 પર મંચ ફંસાકે ઉરકો મુસીબતમેં ખુદ ફસા.
 વહી મસલ પરમલા ફુલ તવેલેકી બલા બન્દરકે સર ઓર ખુદ-
 રકી બલા મેરે સર.

રાએર.

વોહ ખુશરતો પરીયોંકે પામે પડે,
 યહાં જનકે હમકો લાલે પડે,
 જહાં મંચ દહેરા ગયાથા વહાં મંચને બહોત રાહેદેખી જન
 ઇન્તેજારસે તંગ આયા મંચને ખુદ ઉસ બાઝકી તરફ કદમ જ-
 દાયા વહાં ન વોહ જલ્સા ન ખુશર પહેલવાન સુનસાન મકાન
 આબાદ બાગ વીરાન પાયા, ખુશર ગયાથા તો ઉસમેં ખસતમ
 સામાનયા મગર મંચ ગયાથા તો વીરાનયા રહેબી અપની અપની
 કિસમત વોહ મળે છુટે હમ પર ગમકે પથર દુટે અબ શાહસે
 કયા કહું ઉરકે ઇતાબસે કયું કરે જયુંગા ખુશર ને ફંસા હો તે
 ખુશર હોએગા ધોંકલ સચ જનકે ઇસ જનકો તુ રાયગા ધોંકલ
 આપ ઉરકો કબી સુખસે ન સોયગા ધોંકલ બન્દરકો તેરે ખુનસે
 વોહ ધોએગા, ધોંકલ મગર અબ કયા કરું કુછ પતા નશાન નહીં.

રાએર.

હયરાન ફું અબ તલાશમે જાઉ કહાં કહાં
 જંગલમે ફિરકે ઢોકરે ખાઉ કહાં કહાં
 ખયર ને કુછ હો અબ ખુતનકી રાહલું.

મુસલ્લિસ.

વોહ કહું શાહસે કુછ કહેનેકી જહી ન મીને,
 ખાત કુછ અયસી બનાઉ કે સરાહી ન મીને,
 ને પરકી અયસી ઉગાઉ કે પતાહી ન મીલે (જના ધોંકલ)

આખા મહેલા.

પરદા પાંચવું.

મહેલ શાહે જોઈક.

(બખ્તક ચોર ચરબીકા મુશ્તક કરતે આના)

બખ્તક—

અશઆર.

કહા તુને ચરબીકા પહે કયા માનસ
હસીના કે હય ઈરક પપદા ફુવા.

ચરબીકા—

આસીક હોનાહી નામદાર નહીં.
સાથ લાઈહય આલી પ્યાર નહીં.

બખ્તક—

અરે શાહ જાદીકે અપસે ચલન
ભતીજ મેરી ચોર જવાને ખુતન

છોટે છોટે બચ્ચે બોલે બનકર કયા કયાં ટોંમ ફયલાલે
હંચ નાહાન બનકર અપને બેહુલાકામોસે માં બાપકો ફુ-
લાલે હંચ ઇસ છોટીસી ઉમ્મરે પહે ફિત્તા જગાલે હંચ.
અલઅમાન, ઇલલા ખુલાકીપનાહ જુલમ જુલમ ફરીયાહ
ચોર ચોર કુસજહાંકા ચોર ઇસ મકાનમેં છુસા હય. અપ
જહાનકે કાદા બેદારહો બેદારહો ઇસ પવાબે મફલતસે
હોશીઆર હો અરે કાષ્ટ હયે ઉઠો ઉઠો (જુલાકકા નીંદસે
બેદારહોના)

જુલાકકા—

શ.એર.

કમસા હય શોર કાહેકો મોગા મચાયા હય,
કયું મહેલકો હમારે પહે સરપર ઉઘાયા હય.

બખ્તક—નેહીયોસે બરે ફુવે સુલતાન નિંદ અબ ઉમ્મ બરજી
ખોષ જાન.

શ.એર.

અબ ન સુખ તેરી જાન પાવેગી,
કમમેંબી ન નીંદ આવેગી

અરે પહે કયા આફત હય કયા મુસીબત હય કયસી
ફજાહત હય.

જુલાકકા—મેરે પ્યારે મેરે બાઈ આજકી તમામ નીંદ મોરી હલક-
તનાક પવાબસે ગુજરી હય મગર બેદાર હોકર તે
પવાબસેબી જયાદા પરેશાની દેખતા હું જહદકહો કમ
ફજાહતી હય કિરને કી કીરકી કી.

જા.પ્રતાપ—હસીના હસીના.

જો.હાક—મેરી બેટી હસીનાકી રૂઝ,હતી રૂઝ.

જા.પ્રતાપ—નહીં.

જો.હાક—તો હસને રૂઝ,હતી કી.

જા.પ્રતાપ—હાં જહાંપનાંહ.

સુસહસસ.

કયા કહું કિસ્સે કહું મહે માજરા;

દિલ મેરા મલ જુદમસે દુકડે. હુવા

સુન સકેમાતુ પીદર કયું કર બખ

સાહબ મુઝે જવાબ દો કયા આપને હસીનાકે આદી કર-
નેહી મળજતદી.

જો.હાક—નહીં કયા હસને આદીકી.

જા.પ્રતાપ—હાં નહીં અમ કરેમી.

જો.હાક—કીસકે સાથ કીસી શહરપારકે સાથ આ કે કિસી સ-
મનકે સાથ.

પ્રતાપ

શ.એર.

હાં દુશ્મનબી વોહ દુશ્મન કે જો હય જાનકા દુશ્મન.

મસ તપ્તકા મસતાજકા સુજતાનકા દુશ્મન

વોહ કોઇ મુઝ ખુતનાકા પહેલવાન હય જરૂર હસીના
કુરખાન હય.

જો.હાક—બસ બસ મય જયાદા સુનના નહીં આહતા.

સુસહસસ

મહે દાનાઓંકા સચ્ચા કોઝ સચ્ચી ખુશખમાની હય

કે બેટા શાહકી નામ આવરીકી એક નિશાની હય

મગર બેટી તે દક્કગોરી રૂઝ,હતકી ઉદાની હય.

મસ વક્ત મુશ્કીર દાના વઝર નેક સલાહ દેનેવાલા નહીં
આઈ જા.પ્રતાપ

ગાના.

માર પકડ બાંધકે લેઆ.

ફીજ જંગી લેકે જા. માર

હાયોં હાયરે બાંધકે અબીલા

નકર દેરી અબજ. [માર

બાજ પહેલાં ખામ

બાબ દુસરા

પરક પહેલા

પ્રવાસ આલે

(એક પથંપર ખુશરકા સોએ ફૂલે ઐર હસીનાક બરો
ફૂલે નજર આના.)

હસીના—

અશઆર.

કયા અનખ અસર શરામમે' હય.
રક નશેમે' હય ન ખ્યાખમે' હય.
તન હય મુરદા મગર હય તનમે' જા
સાંસ ચલતી હય ઐર બદન સુનમાન.

આના.

જગો પીયા નીંઠ બાવત નાહી—જગો.
સુરજ પડા પીલા રૂપ ત્રન્હારેસે
ચંદાબી મુંહ દિખલાવત નાહી—જગો.
નાઠાં પીયા મેરે મુખસે તો ખોલો
આંખેતો ખોલો જાયા માનત નાહી—જગો.
બેહુશીને બહોન અસર કીયા સહેલીયાં ડોશકી દવા લાવ
ધસ બેહુશીકો ડોશકી તરહ હેડાવ. (સીંચી લેકર)

અશઆર.

બેહુશીકી દવા તો અસર રહે દિખા ચુકી,
ગાફિલ બનાકે ધરકો વોહ મુઝસે મીયા ચુકી
પર તુહી ધરકો તોડ દિખા રહે અસર ધ્રમે
બે હુશી ધસકી દુર હો હુશીઆર કર ખસે
(હસીનાકા શીશી સુધાના ખુશરકા ડોશીઆર લેના,)

ખુશરકા—

શએર.

એકબા અજ જુન નહીં બાકી રહો.
કાલ જુન જુનકે મન્હે મંચને કીયા.

(નીંદમે ગોરના)

હસીના—સહેલીયાં

ગાના.

ઈશ નીંદ્યાંકે વારી સંજ્યાંપે કુલોંકી સાંચે રહો.
આંહ જુપો પંખી ખોલન લામે, જગોપીયા અજ બોર બરો

ગદલતકી યે જવાબમે અમ મેરે દિલ્લાર
 ઈસે દુલોહી સેન પર ફુલે હો તુમ બે હાર.—પ્રશ્ન
 અમ પ્રુલ્હ કિસમત હોજીએ ગદલતસે ખેદાર.
 હમ મુંહ હય ગુલામસે ધુલવાએ સો ખાર.—ઈસ

પ્રશ્ન—(ઉકર) હંય યે કહાં

સ.એર.

ખેદાર હું કે નીંદકે હું, ખુમારમે,
 યા ખવાખ દેખ રહાહું કીસી લાલા નરમે

તુ કોન ?

સાચુદા

સ.એર.

નહીં હું ગમર કોઇ સા, હય એક લોંડી તુમ્હારી હું
 હું નોકર ચાહનહીકી પર અખ ચેરી તુમ્હારી હું.

પ્રશ્ન—ચેરી આર મંય કોન ?

હસીના—

મુસલસ.

તુ મેરી જન હય આર જનકા મેરે હય કરાર
 તુ હસીનાકે ચમનકી તરોતા, જ હય ખહાર
 યહ હસીના તેરે સદકે તેરે વારી દિલ્લાર.

પ્રશ્ન—હસીના, હસીના, હસીના

મુરખ્યા

હસીના તુ ઉસ જને મુલ્જનરમે થી
 મેરે સાથ કહ કોલો ઇકરાર મે થી.
 મુલ્જમતમે ઉલ્લતમે થી પ્યારમે થી
 કહીં આને જનેકે તકરાર મે થી.

હસીના યહાં કહાં આ મંય યહાં કયસે આપા બાહ
 મેરી અકલબી કંયા ખરાખ હય સોચાયા કે હસીના
 પુતન લે જહંગા આર અપને મહલમે ખીઠાઈમા બે
 ઉસી ખયાલકા જવાખ હય.

હસીના—નહીં પ્રુલ્હ પ્યારે જરા મુલ્હ હોવાએ આવ

માના.

જના મન ખીચ કરત નહીં ચીન્તા.
 જન ખીચ ખસત નહીં વોહ સમના
 ખાતી ખતીઆં ખવાખ ખીન્તા—જનાં

વતન ધ્યાન લાગત અળ ચીનન બસત રહેા

વતનખુતન અળ ચીનન જનો કહેતી હું મંચ જતા-જનો

પુશર—(હમરાનસેકર) ખુતમમેં યા હસીનાકે વતનમેં

હસીના—હાં હસીનાકે વતનમેં

પુશર—તો કયા ચીન છે મહાન કિરમ.

હસીના—હાં ચીન પ્યારે પુશર માહે જુબીન છે મહાન મેરખાજ
જુદાક શાહ ચીનકા.

પુશર—(મુસ્સેસે) ઇસ દેવજાદ નાપાક જોડાકકા કયા તુને મુઝે
દુસમનકે મુહમેં દસાયા છે મુદખતકા નતીજા કિ-
ખાયા અફસોસ અપને આપકે કીનેકા બદલા લીયા મુઝે
તું હાવ દીયા ઉઢરી સફશાક બેચાક ચાલાક આરત
ઈસ દહશત નાક જોડેકમેં મુઝકો દગાસે લામ

હસીના—મેરા પ્યારા ખાવો-હ.

પુશર—ચલ સામનેસે દુર અપના મુંહ. અફસોસ સદ હજાર
અફસેસ.

હસીના—પુશર કહાં જતા હય મેરે પુઝા મુઝપર છે કયા સિ-
તમ હય. અરી નાહાન.

માનો.

માનો મનો પીઆ મેરી બતીઆં ન જઓ-માનો.

હા એ કયની બતીયાં મેરીં ધટકતી છતીયાં

કરનેકાલું પછયાં પડત હું દુખકી બીપત કહે સુગર

ખુશવાએ ધરમેં છુપાએ તાખું કરકે છતીયાં—માનો.

જનત નાહીં સમરી નમરી બએવન ફીરબી કરે

મુત રોરકી બતીઆં, ચુપો ચુપો દેખો દેખો-માનો.

માનો સેરી ખાત, કાઢબી પતા ન પાવે હવાબી ન

આને પાવે તુમહેં ન સતાને પાવે, છુપાકે છતીયાં—માનો.

પુશર—

અશઆર.

અચ્છા હસીના તેરા અગર સાદ પ્યારયા.

કહું વેહ કીયા જે કામકે મેરે ખીલા યા,

હસીના—મેઝક દગાસે લાઈ મમર દોસ્તી કે સાથ,

હવશત હા હય જુદર મમર દુસમની કે સાથ

આના.

પડું પૈયાં ન લખસવો જાનાં જાન કહેકો કરત,
હજીકાન, મેરી જાન મેરી જાન મેરી જાન મેરી જાન.
મંચ કુરખાન મંચ કુરખાન મંચ કુરખાન મંચ કુરખાન
બયરી કાન જાનું મંદરવા કાહેકો ચલન.
કીરે મનમેં ધની-પડું.

હુમકો મીલન કારન લાઇ, મહકે તન મનમે
કરે જાન મંચકે દુપકાઉ બલ જાઉ.
હુમહે તો કમીલી સોરા પીતા ન જાને અમસી મયેને
તદબીર જાની--પડું.

(અંદરસે એક હમખતનાડ અવાજ આના)

બખ્તક—બાદશાહી મહલમેં કયા ઢાંમ બનાએ કયા ફિના હક્કમેં
હય દરવાજા ખોલો (ધબરાકર) અરે રહે તો હસ સીલક
સાજ બદખત હમાબાજ મેરે ચયા બખ્તક કી આવાજહય
ચહે કયા ગજબ હુવા પ્યારે ખુશરૂ અમ કયા કરે બહી
ખરાખીકા સખબ હુવા.

ખુશરૂ—

મુસલ્લિસ.

હગાસે મકસે અફસોસ રલકોઇલી પાના હય.
હસીના તેરે બોલે મુંહપે ફિર શક મુઝકે આતા હય.
રહે તેરે મકકા દામ ઈસ ધડી મુઝકો ફાતાહય
ન મરકબ હય સવારીકા ન હય તેજોં તપર હસદમ
હુ મંચ તનહાં રહં આર હય અફકી ફાજબો બંહમ.
મગર મારંગા સબકો કુછ નહીં મુઝકો અલમ પયકમ

હસીના—પ્યારે ખુશરૂ મુઝે અપને મોજેમેં છુપાવ.

ખુશરૂ—અહા—

મુસલ્લિસ.

પયરકે મોજેમેં મેરે એક ખન્નર હય ખુખ
ખુખ યાદ આયા વોહ હય જહરે હલાહલમેં ખુઝા
બસકિસી ખન્નરસે કાદુંગા મંચ હન સખદા મલા.
(બખ્તકકા દરવાજા તોડકર અંદર દાખિલ હોના.)

બખ્તક—

મુસલ્લિસ.

ગરલત હુઆર અખતુ કહાં જાને પાયમા,
આર કમસે જાન શેરકે મુંહસે બચમા
અખ યાદ રખ ચહાંસે સલામત ન જાયમા.

પ્રશ્ન—જોકુરરમ સાક મરહક બપ્તક તુ નહીં જનતા મંચ જા-
પને 'આજ્ઞાનમે' એક જવાન હું ખુશર પહેલવાન હું
જો નામદં અમર તુજમે તાકત હય. તો સાપને
આ જવામદાં દિખલા કાઠ અવસાહય નો મુઝે ખુલા
કરે. (સખ સિપાદીયેંકા ખૈદ જહા હોકર કોને જાંકના)

બપ્તક—

શ.ઓર.

મેસ તો હોસ ઉડ્ય સુનતેહી નામ અખ દિલ નહીં દિલમે,
પડા કિસ પહેલવાંસે સામના હું સપ્ત મુસકિલમે.

પ્રશ્ન—જો ખુજદિલ મય મુખિસાલ રોખામિસાલ મરહક બપ્તક
હિમ્મત હો તો સાપને આ જવામદાં દિખલા.

મુસદસ.

મર ચાહતા હય દેખના તુ ખાકો ખુંકા મેલ
દો ચાર હાથ દેખ દિલેરોકે ખેલ ખેલ
દિખલાઉં તુજકો રોજ જવાનીકી રેલપેલ
એક આનમે ઉખાડું પહે તેરી કમરકી ખેલ
ચાહું ન ગુજો અરપ ન મરકખકે વાસ્તે,
ખન્નર પહે એક કાશી હય તુમ સખકે વાસ્તે.
પહે નો કુછ ન નવીસ્તએ ત.કદીર હય મમર હાં એક તદ;
ખીર હય નો એહ સાન કરે ઓહદો પયમાન કરે તો
મંચ બહુનુરે શાહ ચલું નો કુછ ગુજરાહય ખચાવ કરું.

બપ્તક—(પ્રશ્ને)

શ.ઓર

બહતર હય ખાતોમે ઈસે ઠંડા બનાઉં મંચ.

ઔર શિર મકે ફરેખસે કાખુમે લાઉં મંચ.

(પ્રશ્નસે) નો રાજી હય ચલનેકો તુ શાહતક તો મંચ
તેરી મરજીસે કખ દુર હું તું તસદ્દી રખ મંચ લડને નહીં
આયા હું શાહકા ખયામ લાયા હું તુજકો ખુલાને આયા હું.

મુખમ્મસ

હય મકી જખકે તેરા ચહરએ રોસન દેખે
ફુરનો ખુખી તેરી ઔર પહે તેરા નેખન દેખે
રહમ ખાએ વોહ તુઝે ખનકે ન દુશ્મન દેખે.
જખ ખવદિશકે હસીનાસેખી શાદી હો જખ,
શિર સહરમે તુમેહરતરહ આજદી હો જખ

મય કસમ ખાતાકું કે મંચ સહસે તેરી સિદ્ધારિક કરુંજી
ખજર ફેંક મેરે માથ આ મંચ તુમે ધજજતસે લેંચકુંજી
તેરી પાસદારી કરુંજી.

પુશર—કુતુહ હય.

હસીના—અરેરેરેરેરે.

ખજતક—બાંધો નસ નાપાક જે બાકો મજખુત બાંધો (સખજ
પુશરકો પકડના દોચારકા મિરના ઓર પકડલેના.) એક
એકસો બલ દો અખ કહાં નાપાક વાહ સખ સેખીયાં
સખ લાજમ હય કે અખ તોડું તેરી હડડીયાં અખદિખ
આખ જરા દેતુ મિહડ. બપકીયાં તોડું કુસોસે તેરી
પસલીયાં.

પુશર—ઓ નાખંકાર દગાખાજ દગા કરકે તુ ૧૬ પાએમા ખુ-
તનકે દિસેરેકોસે જન બચા સકેગા, અગર તુ મુજકો જક
દેગા તો જારા ખુતન તેરે બચે બચેકી જન લેખા
કિસ કિસકે હાથસે બચેગા.

હસીના—ઓ ખુદાવન્દે પંવરદિગાર ચહે દુખ મંચ કયસે દેખું
તુ કાદિર હય ઈસ બલાસે બચા આશતસે છુડા.

ખજતક—

સાએર

કહા ભાગતી હય તુ વોહ દિલના સાજ.

ધવર આ બડી તુબી હય મકખાજ

તેરી મિરદતારીકામી હુકમ હય.

હસીના—અલ્લાહરે જલિમ ચલા તેરી છાતી મ્હે બદજતી અમર
મંચ હુકમ ન પાતી તખબી ધરકે સાચ જતી જહાં
મેરા ખુશર જની વહાં મંચ દીવાની જે હો સો હો
અખ દિલમેં ઠાની,

ખજતક—કયું ખુશર આપ લડતે હો અખ નહીં અકડતે હો પ-
ટકે સાચ ખેલોએ યા તલવાર કે અજ દો દો હા-
ચકી સહી.

પુશર—

અસઆર

ન આજીજ સમક મુઝકો ચયતીન તુ

દગા કરકે બકતી હય હીજ્યાન તુ

ખજતક— ન બકનેદો અખ ધરકે જક લે ચલે
બહેલ જોરસે કચકી મુલકે કસે.

બાબ દુસરા

પરદા દુસરા

મહલ જોડાક.

(શાહે જોડાક ચાર મહેકાકા ગુરતગુ કરતે આના.)

મુરખ્યા.

મસ મસ જમાન દોતુ અમ અપની લમામ કર.

ઉરકી સિશરશીંકી ન મુઝસે કલામ કર.

બદકાર હય ન ઉરકી હિમાયતકા નામ કર

ચલ દુર હટ યહાંસે ન પડે સે હમત તમામ કર.

અલેક—અપતાબદાર મેરી એક હંવ.....

જોડાક—

અબીયાત.

કર બન્દ અપના મુંદ ન રિકા બે હયા મુઝે.

ઇસ બેસવાકા સાફ ગુનાહ ખુશ ગયા મુઝે

જાદિર ફજાહતી પડે હુમ્મ સારી ચીન પર

અમ નાક કટ અર્ધ મેરી રૂએ જમીનપર

ખુદાયા ઇસ પાપકી પરો આરોઝી બરી ગુનેહગાર બદ-

કારકો કયું તુને જમીનપર ઉતારા,

બાના.

અલેક—

મોરે શાહા જુઓ તુંમ જુમ જુમ સદા

બરી રહેનામ રાખે સદા તુમહેં ખુદા-મોરે

મોરી હસીના મનકી દુશારી ખતાકારો બડી

બેશક બારી મેરી, એકહી બેટી હયે જાન સાહબકિં દિલ.

જોડાક—

મુસદ્દસ.

નહીં ચીતી નહીં સુતતી ન ઉઠ ઉરકી હિમાયત પર.

ભગા આમ ઇસ્કે મુંદકો ખાકડાલ ઉરકી મુહબબતપર

મુઝે બદકારકી ઉલ્લહત હય લ.અનત અપસી ઉલ્લહતપર

મુરખ્યા.

ઇસ મુરદા બે હયાપે તથાદુદ્દ ન કમ કરો

ગરહતપે ઉરકી બરી પડે તેગે દોદમ કરો

બેકિન પડે મેરે હાથે પેશાહા કરમ કરો

ઇસ મેરી હસીના પે ન હરમિજ સિતમ કરો.

જો.હાક

મુસલ્લિમ,

બદનત તુભી કયા નહોં અબ બાજ. આયગા.

ગર અબકી બાર ફક્ત અ ફુલખપે લાયગી.

બેટીકે સાથ તેરીબી થે જન જાયગી.

હાય ઇસ્કે ચહેરેકી સુશયદી કયું ન છિન ગઇ વોહ સુશયદી
કોહકે સુશયદ હા.ગે.સે કયું ન મિલ ગઇ.

અ.પ્રતક—

શ.એર.

સુન અય શાહ જી જાહ કિવાને ઇસ્મ,

નશાને સિકંદર વ દારા હશમ.

અય શાહ ફલક બારગાહ વોહ દોનો જંગલ સનીયર નહુસત
અસર જહરાહ મુસ્તરીફી તરહ બદ્દેમે બાહમ દિગરથે
તકદીરસે બ ખખર થે મંચ જોહલકી તરહ ઉન્કે નસીબોં
પર છાયા ઐર મીરરીખ બનકર પકડ લાયા અબતો મીસ્લ
આફતાબ ખુર્જો અ.કરખસે તુલુઅ હોકર ઉન્કી સખ્ત
સ.જાકા ફરમાન જારી કર જીન્દગીસે આરી કર મગર વોહ
જવાનકો અયસા વયસા નહોં.

શ.એર.

વોહ નવજર જવાનેકા ખુશર જવાન.

કે થરસાતે હંચ જીસે સખ પહેલવાંન,

જો.હાક—આહ થે ખખરતો ઐરબી મેરે દિલકે જખ્મોં પર
નમકપાસ હુઈ અ.પ્રતક અબી ઇસી ઘડી દોનોં ચન્દ-
લોકા મેરે સામને હાજર કરો.

અ.પ્રતક—કીના રૂએ રૂએ મેં મેરે ઇસ્કા બર મયા ઐર જહરકી
તરહ રજો પયમેં ગુજર ગયા.

થે કીના જો ઇસ્કે ન નિકલેતો બે ગુમાન

થે જહેર મીલકે ખુનમેં હોવેગા મેરી જાન

(મુજરીમોંકા લાના)

જો.હાક—કયુરે ઓકલ મુવે ગીદડકે બીરાદર સમેજહોં ચોર બન
બનકે છુપે ફિરતા હય. ખુજલિલ મઈ મેરે જોહરે
નાયાબકા ચુરાનેવાલા કયા તુહી વોહ છુપ છુપકે મુઝ-
લમેં આને વાલા તુ હય. હિસ ઝલકતે હુવે મહલકે

દેખકર સાંપકી તરફ તું કોર ન હુવા અય અજલ
મિરશતા આજકે દિનસે પહેલે તુ દરગોર ન હુવા જ-
યસી તેરી કિસમત કુટી અ.કલ કુટી નસીબ કુટી
વયસી તેરી આંખે ન કુટી.

હસીના—

ગાના.

પીતા નહીં દેખોરે; નાહક ગારી સુનાઓ સોગારી—પીતા

સખ સય ખાત આપ કહે દેગારે

૧.૬૬ કુરકીઆં બતાઓ. સો ગારી પીતા નહીં—

(જોહાકકા હસીના પર હમ્લા કરના રાગીકા રોકના)

જોહાક—નાખકાર કમીની ર.જીલ જન તીરોસે છેદનેકે હય. કા-
ખિલ તેરા બદન.

હસીના—બાવા અગર જન લોગે તો મરજાકુંગી મગર જગમેં
વહે નામ દરજાકુંગી અબ દુનિયામેં એક દહાવત મજ-
હુર હય ફિર દો હોખએંગી લોગ કહેંગે જોહાકને અ-
પને બાપકા સીના ચાક કીયા ઐાર બહાકને અપની
બેટીકો હલાક કીયા.

ખુશર—આશરીન હસીના આશરીન.

ગાના.

નહિખાના સુલતાન કબી મલાલકી આંખે

ડરેના, ડરેના કહીએ પરીમન પ્યારી દિલ પ્યારી.

કરોનાં કરોનાં છસે દુનિયારી મેરા કહા માનો માનો

: કંદ્રહાની જાનો—ન.

મએં હું વોહ ઇન્સાન તેરે જીમેં જીરકા કીના

બરાહએ બરાહએ મુઝેં દુખ દેલે એ નાદાન હય

અનજન અય સુલતાન, મુઝેં સતાલો જયસા જ ચાહે.

કહેમાનો—ન.

જોહાક—જોનાહિન્ગર ખુદાઈ પ્યાર અન્હાલ બહકાર કયા બક
બક કરતા હય બે.હયા કુખ નહીં મરતા હય,

ખુશર—

અશઆર.

ખુશરમે જાનકા નહીં વફાહ કોઈ ડર,

પર પહેલે માબરા મેરા સુનલો તેહ ધ્યાનકર

યહે ચીન દુશ્મનોંકા મકાં કયલે આતા મંય
ગહે જન કુછ વખાલ નથી કયું દસાતા મંય

જોહાક— જનતા હય તુકે દુશ્મન હય ખુતનકી સારી ચીન
શિર યહાં તુ મુજરીમાના કિસ્તરુદ આયા કમીન.

ખુશરૂ— ન દો ગાલીયાં મુજકો જોયા નહીં.

શહા બાદશાહોંકો રોવા નહીં.

ગાના.

કોઇ નહીં લાયા મુજકો તુમ હાલ સુનો શાહા સારા.
આના હુવા એક મેરા ત.અજબુખ હાએ ફસા મંય બે ચારા
ખુખીએ કીસમતસે ગરદશમે, આયા નસીબોંકા તારા.
જાકે જુનોંકા જાની બે અંખર દુર કીયા સખકા મારા
રાહ યતનકી ભુલ ગયામેં ફિરતે ફિરતે જબ હારા
મકકર ફિર એક પેડકે નીચે સોયા મુસીબતકા મારા

જોહાક

અશઆર.

બક બક તુ કરચુકા આરબી કુછ સર ફિરાયમા
કુછ જોર સુચી જુહી કહાની સુનાયમા

ખુશરૂ—આ કર કિસી પરીને ઉઠાયા મુઝે વહાં
જોર રાહમેં સવારી હસીનાકી થીરવાં.
ઉરને મુઝે બીઠાયા અમારી કે દરમીયાં.
થી ખવાબમેં હસીનાબી આરમંબલી ખુખતા જન.
કુછ સયર કરકે હો ગઇ વોહ તો રવાં રવાં.
અહસોમ અયસે વક્ત ખુવી ચશમ ખુશતમાં

જોહાક—

મુસલ્લિસ.

ઇન જુહી ખાતોસે તો નેહીં બચતી તેરી જન
આરતકી તરુદ કરતા હય કયું મકકા બયાન
હો દોનો બેહવાં વ ગુનેહગાર બે ગુમાન

ખુશરૂ—ખતા મઆહ હો અગર શયતાનકે હાથમેં ઇન્સાહ હો
તો અયસા જુર હો ન ઇરકે ખિલહ કહો.

જોહાક—અહસોમ મેરી જાતો જાગર મેરી જાગરીમેં અયસા કરે
મેરી તુરે નજર મુજકો યું અંધા કરે મેરા ખાસ એસ્ક
મેરા લફ મેરા સામને યહે બલવા કરે.

પ્રશ્ન—જે સ કદર આજનુસ આર હાથી હાંતમે' ફકે હય ઉલીક
કર તેરે આર ઈસ્કે ગોસ્ત પોસ્તમે' ફકે હય. તુ જલ્લીમ છે સ-
હિમ તુ દમખાજ છે દમસાજ એ નિસખત ખાકર
બા આલમે' પાક.

જોડાક—

શ.એર.

ન બક નામઈ કમ હિમ્મત કરે છુપ છુપ કે તુ ચોરી.

હિર ધરપર અપની બેશર્મસિ કરતા હય તુ મુંહ જોરી

પ્રશ્ન—ઈસ વકત જો મંચ લાખલાજ હું તો છે ન સમજ કે
મંચ હિમ્મતકા મોહતાજ હું છે ઇસ મરદક બખ્તક
મય મુ'ખિસાલ રોખા મિસાલકી દગાખાજકા જલ હય
જો મુઝપર ગિરફતારીકા વખાલ હય.

શ.એર.

કે પકડા મુજકો ઇસ બદજતને કોલોકસમ દેકર

પુદાકી માર હો લાઅનત હો જુકે અયસે મરદોં પર

હસીના

મુસલ્લસ.

છે ગમ આખોસે દિખલાત મુઝે મેરા મુકદર હય,

જ્યાદા તીરસેબી કારગર ઇસ ગમકા નસ્તર હય.

છે ગમ વોહ જીન્દગીમે' હય કે માત ઇસ ગમસે બઢકરહય

જોડાક—

શ.એર.

તમન્નાથી કે જીસ ગુલશનકો મંચ ફુલ ફલા દેખું

મજબ હય ઉસ્કે દાગોસે જીગર અપના ફલા દેખું

હસીના—

ગાના.

અમ પીતા જલાઓ ગુસ્સેસે જનન

અપની જાન કાહે જલાતે હો, મેરાના કુછ હોનેકા.

હિસ રહેમાનકા હએ, સાચા જખતક મેરા

કોઇબી ન કરેગા જીયા ન જી જીયા જાનેકા સુનો

જોડાક—

હીક રહેમાનકે મજબ ચખાઉં ઇસે જાનકા જીઆન બ-
નાઉ બખ્તક.

ગાના.

લેજ લેજ દામમે'લા માન કહેના

દાંસી દેદે દોનો કે હે જી બાંધકે લટકા

ઇસી બડી જી દોનોકા ઝમડા મીટાના

ઇસ મસ્તાની કો બાંધ કે લટકા-

અમેકા—નહીં નહીં સુલતાન ખુદાએ દોનહાનબી ઈસ્તાનકે લીન
કુસુર મ.આફ કરતા હય. અપકી ખાર ઇસ્કી ખતાસે
દર ગુ.જર.

જોહાક—

મુસલ્લિસ.

નહીં હુકમ મેરા યહે ટલને કે કાબિલ,
મગર કર' દિલ યહે હય તુજપે માયલ
હસીના કો અપ્પા મગર જી હય ધાયલ
ખયર બાઈ અપ્તક અલી ઇસ્તીદમ ઇસ ચંડાલકો ફાંસીપર
ચઢા ઐર હસીનાકો ઇસ્કી હાલત દિખાકે દુસરોકો દહશત
હો હરએક કો ઇમરત હો

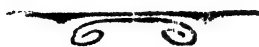
હસીના—અરે યહે હુકમ તો અપ્પા નહીં હુવા.

મુસલ્લિસ.

જય મહેરકી હય અપને તો પુરી કીજએ.
મુજકો કોયા દિહા હય તો ઇસ્કોબી કીજએ
ગમ યા ખુશી જો દીજએ દોનોકો દીજએ

જોહાક—અપ્તક ક્યા દેખતા હય સ.જાકે હુકમ કે ખાઅદ કયુંઇસ
ખખીસકો મેરે સામને ખડા કીયા હય. લટકાદે શંસી
પર ચઢાદે ઇસે અયજકા મ.જા ચખાદે (જના જોહાકકા)

ખુશર—તુ નામદીસે મુઝે કતલ કરતા હય યાદ રખ પહેલે તુ
શાહ ખુતનકે એટકો ઢગાસે હલાક કર ચુકા હય ફરકી
મૌતકી ગન્ઢકકી કાન તપ રહીહય અખ ઇસે મેરે ખુતસે
ઇમમેં ચીંગારીયાં પડેંગી ઐર ખુતનકે જવાનોંકી આ-
તિફા ગજજા બ.ડકેગી તુઝે ઐર તેરે ખાન્દાન અફકે
ચીન સારેકો જીલાકર ખાક સીપાફ કરે માં (સિપાકી-
ગોંઝા મુતરકો ખાંધે હુવે લે જના)

ખખ-હુસરા

પરદા તીસરા.

ફાંસી.

(ફાંસીકા સામાન દુસ્ત કરને વાલેકા ખાતે કરતે દિખાઇ દેના)

ખલાસી ૧—અરે ઠીક ઠીક ઠાંક રહે ૪૮ ૬૮ ક્યા કર રહા હય
લાહકો ફાંસીકી જલદી હય. ઐર તુએ છતની દેર
હુધ કે ખીટ ખીટ કર રહા હય.ખલાસી ૨—ઐર કયસે ઠાંકે બડા હુકુમત કરને વાલા આયા જોસે
હમે તીન સામાન ખાં ઠીક ઠીક ઠાંક ઐર કયસે
ઠાંકે હુ ઠાંકે કે ખતા.ખલાસી ૩—અબે ચરકટે ઠાંકા ઠાંકીકા તેરા કામ હય. કયા જા
નતા નહી કે કડા ખાન હમારા નામ હય ચલ
જલદી તૈયાર કર.ખલાસી ૪—અરે વોહ આમય (ખુશર મંએ હસીના સીપાંઢી-
યોંકા આના.)

ખુશર-

મુસદ્દસ.

ઇસ ચખ સિતમગારને કયા રંમ દિખાયા
અહસોસ મુહબ્બતકા મગ્ન કુછ ન પાયા
દિલ મિલતેહી મુંહ આકે જુઠાઇને દિખાયા

અશઆર.

મેરે ગમમે આંસુ બહાતી હય કયું.
બલે ચંચે જુકો કુદાતી હય કયું
બલાસે તેરી મંચ મુવાસો મુવા,
તુ રહે જનાયો મુજપે સદકે હુવા

હસીના

મુસદ્દસ

ખુશર ન તુજકો છોડકે મમસે બચુંગી મંચ
જાએ રહે જાન યાકે સખ સહુંગી મંચ
સચ જાન તેરે મરનેશે પહેલે મરુંગી મંચખુશર—પ્યારી હસીના અંબમેરે મીલનેકી આસ તોડ અમદિલસે
જુલજ મુએ મેરા ખયાલ છોડ.

હસીના—અય આસમાન કયા ઈસ હમારી ગિરફતારીમે કાઢ

મંથળી ફરીસ્તા હમારા છુટકારા નહીં કરે સકેમ્.

અપ્તક—અમ કામકા ફરીસ્તા આતા હય વોહ તુમાર છુટ-
કારા કરેમ્.

ખુશરૂ—અહસોસ અહસોસ પ્યારી હસીના.

શરબર.

યહે થોડી દેરકી ખાતિર મુહબ્બત કિસલીયે કરના

કોઇ હમકા હું મહેમાં તુજપે જાહિર હય મેરા મરના

અપ્તક—અસ અમ જલ્દી કરો રો ધો ચુકે અમ અપને કીયેકી
સજા પાઓ.

હસીના

મુરખખા.

અપ્તક યહે અર્જ હય મેરી ઇસ્કો કુમુલ કર,

કર કતલ મુજકો ઇસ્કો ન તુ મિલ મલુલ કર

છોડ, ઇસ્કો મુજકો માર ન કીરસેકો તુલ કર

અપ્તક—ચલ હટ યહાંસે દુર ન હુજળત કુમુલ કર

હસીના—હાય યહે આપે કયા તુઝે દીખાએ ગી

ખુશરૂ—

શરબર.

અમ છોડ, મુજકો જાનંદે ફિરસા તમામ કર,

મરજાઉં જલ્દ મય તો યહે ઝખ્ખા તમામ કર.

હસીના—

મુસલ્લસ.

ખુશરૂ વોહ કોલ યાદ હય જરન ગાહકા.

પ્યારે મેરા તો કોલયા મુજસે ખ્યાહકા.

તુને તો મુજકો કોલ દીયાયા નિયાહકા

ખુશરૂ—

અશઆર.

સખકર સખ હસીના તુઝે દે સખ ખુદ.

મેરા ઇકરાર ખુદકો નહીં મનગુર હુંવા

તા હમે મર્ગ ના મંચ કોલકા પગલુરહા

અમ જો મરતા હું તો હોતા હું મંચ તુજપે ફીદા

હસીના. —અય સિપાઇયો તુમ મહેરબાની કરો પહેલે મુઝે મારો

મંચ સર તનસે ઉતારો આ જયતાન અપ્તક કયા તુ

મેરી જાન નહીં લેમા.

અપ્તક—

શરબર

બદલાનો જાન લેનાહી આ તેરી આહકા

પર ક્યા કરે કે કુકમ નહીં મુજકો સાહુકા.

(પુશ્કરકા શાંસીપર ચઢના હસીનાકા પકડના)

ચલ હટ દેર હોલી હય હટન.

હસીના—નહી નહીં નહીં છોડુંગી ધરકે સાથ મંચબી શાંસી

પાઈંગી. જહાં જયમા વહાં મંચ જાઈંગી.

અખતક—ખુદા કરે અયસાહીહો.

મુશીર

ગાના.

યુંહી મઓત હય આના, ડર ક્યા આએ, આએના

હસરત આવે બેજસીકા; મરના મેરા બાએનાં. યુંહી.

બાદે સખાજ સેજ સદેશા કહેદે યહે ખુતનમેં પયામ

લાકલામ; હુવા તમામ ઉસ્કા કામ થા પુશ્કર જુસ્કા નામ.

દેરી અખ લગાએ ના, બદલા લેને આયે યાં-યુંહી

(પુશ્કરકા શાંસી કે તખ્તે પર ખડે હોકર કહેના).

મુસદ્દસ.

અય કિરદિગાર અજ હય તેરી જનાખમેં,

સરખમ કીયે હું આંમુ હય ચરમે પુરઆખમેં

મેરે કુસુર હોંજે સવાબો પવાખમેં

તોખા કુખુલ હો યહે ગુનાહોંકે બાખમેં.

સખ દોસ્ત દુશ્મનોંકે પયામો સલામ હય,

અખશો કહા સુનાકે યહે આખિર કલામ હય

અય જલ્લાદ મંચ તૈયાર હું અખ અપના દામ જલ્લી કર.

હસીના—

મુસદ્દસ

અગર શાંસીકે તખ્તે પર તુએ સોના મુકરર હય.

તો મેરીબી યહી હય સેજ ધસિપે મેરા ખીસ્તર હય

અકેલે જીનેસે તો સાથકા મરજના ખહતર હય.

(જલ્લાદકા ગલેમેં રસસી ડાલનાં વજીર મુશીરકા આના)

મુશીર

અશઆર.

જરા હહેર જલ્લાદ દમલે જરા.

ખયાં મુજસે કર હય ચંડે ક્યા માજરા

ચહે શાંસી કયસી ચંડે મુજરીમ હય કોન,

ચહે હય કોન નાલાં હે મુલજીમ હય કોન

(મુશીરકા દેખે હસીનાકા કહમેં પર ગિરના અખતકકા

અશસોસ જાહિર કરના.)

અપ્તક—

કેત્યા.

પુતનકા પહેલવાં હય મોત ઇસ્કમ જીરકી આઈ હય
હસીના જરન માહસે સાથ અપને ઇસ્કો લાઇ હય.
ઇરાદા ઇસ્કાયા છુપકર કરે સાદી હસીનાસે
બહુકમેં હ.જરતે સુલતાન ફાંસી ઇરને પાઈ હય.

હસીના—અય વ.જીર સાહબે તદખીર કોઇ ચારા હમકર
છુટકારા કર;

મુસલિસ.

ચીનમેં તુહી હય એક રહમકા કરને વાલા
તુહી હય દામને ઉમ્મીદકા બરને વાલા
મે ગુનાહ હય રહે ફાંસીપે મરનેવાલા

મુશીર

અશઆર.

હસીના ન ગમગીન હો ઈસ કદર
ન ગમરા હીરાસાં નહો ઈસ કદર
રહા દોહી દીન સાહસે મંચ જુદા
મેરે જાતેહી હમ જરપા હુવા
ખતા અય ગિરફતાર રન્જે બલા
કે તુ કોન હય ઓર તેરા નામ કયા

મુશીર—પુશીર નવજરકા બેટા

અપ્તક—(પુદસે) રહે વખાલ કહાંસે ખીચમેં આયા અબ પુ-
શીર બચા ઓર મંચ મુવા ઇસ્કા આના અમ્મી ન
હુવા. (જોહાક મંચે મુસાદિબોકે આના)

જુહા.ક—

શ.એર.

ઓહો મુશીર સાદિબે તદખીર તુમ કહાં
કબ આય કિરસે પાઇ ખબર આયે જો મહાં

મુશીર—જહાંપનાહ મંચ અબી આરહાયા હુજીરકી કહમ બોસીકો
જરહાયા રાહમેં રહેમાજરા દેખા ઓર મહાં ચલા આયા
(સુસ્ત ગમગીન બનાના)

જોહા.ક—

મુરખ્યા.

કયું હય ખામોસ કોઇ ચીજ હય દરકોર તુને
લજકરો માલબી દેનેકો હુ તૈયાર તુમે

સારે દરબારસે કરતા હું કીવા પ્યાર તુએ
માંગ જે આહે કીયા મંથને હય મુખતાર તુએ

મુશીર—

મુસદ્દસ.

રહે તેરા કાયમ પહે બહો બલાલ
મુખારિક હમેશાં તુને મુલકો માલ
બહોત તુને બખ્શા પહે માલો મનાલ
શબો રોજ હય તુજકો મેરા ખયાલ.
મગર આજ એક આરજી ઔર હય
વોહ એક દુરકી બાતકા ઔર હય

જોહાક—

મુસદ્દસ.

આરજી કમા હય અબી પાયમા તુ લખતોહિલા
મુશીર—નજર આતા હય ગુનેગાર જે શંસીપે ખડા
અર્જ કરતા હું કે દે હરકો ન શંસીકી સળ.

જોહાક—પહે કયા ?

મુશીર—

મુસદ્દસ.

અમ શાહ તુ ન ચોંક મેરે ખસ બયાનસે,
કહેના પહે બે:સબબ નહીં સુન ખુબ ધ્યાનસે,
મત છોડ છતા બેડોંકા છોડ ખરકો જાનસે.

જોહાક—ક્યું કયા હોગા બડોંકા છતા કયા,

મુશીર—મંથને પહેલેબી મજબીરા કિયાથા શાહ હોગા અર્જ કી-
યાથા કે શાહે ચીનકે બેટેને અપને બાપસે આજુર્દા હોકર
આપકી દોસ્તીકા હમ બરા હય. ઇરકા કતલ કરના ખુરા
હય. અપસકે ઓહદનામે હુંટેજે ખુતનેકે દિલાવર દુશ્મન
બનેજે ચીનકો હુંટેજે મગર આપને મેરા સમજના ન
માના હરકો બે મુનાહ કતલ કરાયા. શરખતમે જહર
મીલાયા.

મુસદ્દસ.

દેખા નહીં ખુતનકી અદાવતકા તુને તુલ,
રસ્તમકેસે દિલોરોંકે શાયદ મય હય જુલ,
દોબાર ખુબ ઝાડ મએ ચીનકી વોહ ધુળ,
બરમસ્તા તખ્તો તાજ કીયા તુજકો દિલકે મજુલ

ઇસ પરબી યુગળ ઉન્કે દિલોંસે નહોં મયા
ધરકો ન માર જનસે દિત્તેકો મત જગા.

એ, હોક—

મુસલ્લસ.

એ આતા હમે હય પી જલું, યુન ઇસ એ હમીયતક,
કીયા હય કામ ઇસ બદ જતને અયસી ફ.જ.હતક;
છી,ડકતા કયું હય તુ ઇસ આગ પર પાની નસી,હતક.

મુશીર—અય, યુજ નસીમ શાહ આપકા ફરમાના દુરરતો બળ હય.

મુસલ્લસ.

મન,જુર મુજરીમોંકી રિઆયત નહોં મુઝે,
બદકાર હય એ ઉન્કી હિમાયત નહોં મુઝે,
ઇન્કી સ.જમેં કાષ થીકાયત નહોં મુઝે.

મગર તુઝ નામદારકે ત.પ્તોતાજ તરે મુહકો રાજકી તરફ
ન.જર કરમે નેક સલાહ દેતા હું કે અબી પહેલેહી કીનેકા
મયદાન બાકી હય ઇસમેં તુમહે કાંટોકા ઝાડ બોના હય ઇન્દ-
રાએન ફલ કબ મીઠા હોતા હય વોહ ફાલદ નૌ.જર દેવકે
માનીદ જબ અપને બેટેકે મરનેકી બખર પાયગા, જુરર
બદલા લેને આયમા ફિરતુ અરસોસ કરેગા પયતાયમા

અશ,આર.

બહોતકો મુખ્તસર કરતા હું માનો ઇસ નસીહતકો
એ થોડા હા બહોત હય કમ ન જનો ઇસ નસીહતકે

એ,હોક—બદનામી દોજહાંકી લુતો રિહા કરં.

રસના બનું જલ્લીલ બનું તો રિહા કરં.

મુશીર—નહોં અયસા નહોં

મુસલ્લસ.

ન જનહાર ઇસે આહસે રિહા કરના,
ન જાએ જનસે પર મુશીદે બલા કરના.

કીસી બલામેં કીસી ગમમેં મુખતીલા કરના

એક બારી કયદમેં બાધેંગે ફિર કલ કરના ફાંસી, દેના તો
અપને મુખ્તયારમેં હય ઇસ્કી કયદસે ખુતનકે લોગોંકા બખર
હોમી આઇન્દ અયસી ખાતસે હર એક કો દહશત હોમી.

એ,હોક

મુસલ્લસ.

તેરી એ ખાત ધ્યાનમેં આઇ મેરે વજર,

તેરી સલાહ નેક હુઈ મેરે દિલ પ.૭૨

અખ્તાર ઉતાર ફાંસીસે ઐર કર ધસે અસીર
ધસે હકતખ્વાનકે તારીક કુવેમેં કયદ દર ઐર અહરમન દેવ
જો એક બડા ભારી પત્થર ઉઠા લાયાથા વોહ ઉસ કુએકે
ઉપર ધર ઐર ધતના નીચે કુએમેં ઉઠટા લટકા કે આફ-
તાખ મહતાખકી રોશની ઉસતક ન જાએ. ધસકે રોનેકી સદા
આહિર ન આય ઐર ઈસ ગયખાની સતાની હસીનાક
મહલ તારાજ કર દર ધસકે સરસે તાજ કર (હસીનાક
તાજ ઉતારકર ફેંક દેના) શહર બદ આજકર.

અશ.આર.

કે ઉસ આહસે સર રગડતી રહે
ઐર ઉસ આહમેં યુ રગડતો રહે
ધધર દેખના શાદ ઐ ના મુરાદ,
ધધર દેખ નાશાદ ઐ ના મુરાદ
કરે ઝી બહોત અપની કિસમતકો યાદ
હુપાયા જીસે આહસે લાક ધર.
દિશાજત અખ ઉસ આહપર ઉમકી કર

(જો.હાકકા જના.)

હસીના—કુછ ગમ નહીં જરા ફિક નહીં.

શએર.

તેરા શુક અય મેરે પરવરદિગાર
કરમ તુને ધસદમ કીયા બે શુમાર

ખુશરૂ—હસીના—

માના.

શુક તેરા કરે ફિર દિગારે જહાં, હમપે એહસાં કીયા,
અખશી તુને અમા—શુક

મએં જીતા બના; હાય અય કયું ખુદા.

ખુશરૂ મંય પીઆ, કે જીતા રહા, કબી ક્યો

બલાસેબી હોગારિહા, યાહી મરના બલા;

વોહ ખુદા વોહ ખુદા અખબી દેગા બયા

તોપે વાર જીઆ—શુક (ખુશરૂ હસીનાકો સિપાહીયોંકા

બીચે કુવે જના.)

બાબા દુસરો.

પરદા ચોપા.

જા'મણી.

(દસ્તે અંબરકે મુક.દમકા ઉરફી ઓરતકે હમસક
મુશતશુ કરતે આના.)

મુક.દમ—અરે અરે તુમ્હાકા નાસ જાએ સારી ખેતી ઉમ્હાંદી બ-
રખાઠ કરદી અરે કોઇ હંચ કે નાએ.

ઓરત—ચઉં ચઉં કાકે ચઉં બમ મારતે હો.

મુક.દમ—ઇનકા નાસ જાએ બાલકનકો જે મામકે બાલકની બહે-
મજલની હંચ માત પીટાને સમરી ખેતી ઉમ્હાંદી બેઠ
પોધરાકે વહાં સમરી કબ્બનકો ખરાએદી.

ઓરત—જે ખોજ બેટ બાલકની બેઠાં હંચ ન જાને ખતીયનકે
કોમ માલિકની ફુતેજો કે.

મુક.દમ—અરેરેરે બો દુસરે ખેતમેલી ડરીએ પડે. (મુરાદકા માલે
ફુરે આના.)

જાના.

મુરાદ—મીલે પપસે લુટીઆ બરીરે, અરે આહાકા

ખેડેક ખેામેસે પાએ રપખ્યા

ખનું મયલી સંઠોકા બડા બધ્યા; ખોલ

ખનનન ખન ખોલ ખનનન ખન—મીલે

દરજી ખોલાડું અચ્છે કપડેં સીલ.ઉં

મએને પાએ રપખ્યા મુકોકો ચલાડું

ખોલ ખનનન ખન ખોલ ખનનના ખા-નીરે.

અમ બાપકો જે ઠેર સારે રપખ્યા દેજેએ એર કરેએએ.
ખેતી બાડીકા ધન્દા હોડ. દો. : બમક બપક બાવ મોડે તેડ એક
હોટો મોટો લાલ લાલ ધુંટનાસા દુકા બહડ. લેહો મંચ ઉક
પર ચહુંઆ ઓર બાસસાદી શેખમ નોકરી કઈગા. સિખાઈ
ખનુંઆ ખુમ કમાઇ કઈગા. (એક લડકેકા મુરાદકો હોડતે ફુરે
માલે આના.

જાના.

મુક.દમ—અચ્છી કુમ સયર તેરી આઇ કમ્મ.ખનીરે મુરાદ

દેખોજી કુમ સયર તેરી આઇ કમ્મ.ખતીરે મુરાદ

આજ પીટાગે લલ્લાજી હાં ખાવોગે તુમ માર
જીવે કોઈકાકી જીતીઓકી અખ હોગી બચોઈકે તેરી.

આજ જરા તો બાપે જીવો રસીસે તુમ ચાર
લુટકા પીપણ પેડમે પડતી જાએ માર—તેરી.
અરેરેરેરે સુરાહ મુરાહ સગરી જાપેત ખાંગધ તેરી.

મુરાહ—ચુ ચુ મેરી કમળ પત્ની ચુ આધ.

લુટકા—તેરે સાથે ધાન તેરીહી ગાએ ખાગઈ.

મુરાહ—ગાએ ધાનમેસે ફિસે ગદ મદ.

લુટકા—તુ આલી છોડ ગયાથા બાંધકે થાડી ગયાથા વાહ ચુદી ગઈ

મુરાહ—ફિર કીસીને ફેરીયા નાએ ફેરી.

લુટકા—તેરુ બાપ ફેરકે લાયા બડે, ગુરુસેહો રહા હય. તેરે મારે
ધાન ઉગડ ગએ.

હાનો—

સખકે મખ મસૂન જાએ ઉગડ મેરી જાએ બલકામકે

ધાન નબી ધરકે હય ધગી ગાએ

આપ જરા બચાહો જાનેતો જાએ

ધનુ હય કયા ધર જાતા હય પીટલી પીટાલા

હુવા હય દિવાતો ન બન મરતલા બેલકયા—સખકે

મુરાહ—ચલો આમ બાપકે પાસ જાએ કો દેર સારે રૂપેયા હાથ
લગી વાકો નિખાએ (દાનંગી એકે તરફ જાના મુકદમ
મએ જોરણકે આજા.)

મુકદમ—ગામે નામ જાએ મદદ તાર કમળ પત્ની કયસો બે હયા
'એશમ' ભન ગઈ હય ના સમજાએ માનત હય માર
પીટસે ઠીક હોવન હય કછુ ધ્યાનહી નાહો ફરત આજ
બજાને સગરે ધાન ગવનકો ખરાનેદી નાસ લગાએ હીએ
બેહયાકો ચેતનબી તો નાએ આવત.

જોરત—હાંહાં ચુ કારતે હો તુમહારી જાના બન્દ ન હોવત મેરો
એકતો બાલક તુમ વા કોબી કોમ કોસ ખાએ જોવો
તુમહે પ્રીત નાહી આવત.

મુકદમ—પ્રીત વાલે ડીગમરે પ્રીત દેખ આજ બુજનહાર ધરમે
જોઈયો તો પરપત દિખાએ દેતહુ નિદનિ લગાએ દેતહુ
સગરે ફેરકે લાયા બડે, ગુરુસેહો રહા હય. તેરે મારે

મુરાદ—જંગલમાં હલ ચલાવે ગયો. ૧૬ ૧૫ ૧૪ ૧૩ —

મુરાદ—જા જનું હતે મંચ હલ ચલાને ગયોથો રખાને.

આરત—હું જાનેદો બાલક હવે નાશનું કામ નાકું સમજીશ નાહી
તો કાઈ કા કરે કાલુકે બસાડી આપી

મુકદ્દમ—૩૫૫ પુછતા હય જન માર બર હુમી હુમીયા તો
તુમહારે ઠોકરને કાબી ચાહિયે ને

મુકદ્દમ—અરે રહે ધરકે પાસ રપયા ઠઠાંસે આપુકા

મુકદ્દમ—અરે મુકદ્દમ કહાંજે આયો.
મુકદ્દમ—જા બતાવો કોસરે લાગો.

મુકાદમ—મુંય કિસીમી નાય જનતહુ, પ્રમ તુમ અપની ધાનનહે રૂપ
લેલો, સેવામી લેલો હૈસો લેલો, આરે કા કલત હો અર્થ
મોંહે રૂપયકી કી કમી હયે.

સુકુંડ—(પ્યાર કરું) અરે બતી તો પ્રનલાયા કીમસે
 અરાહ—બસ બસ મોહ મુલ પ્યાર કરો પ્રમતો મોહે પ્યાર સુકું

મુરાદ—મેં જુનું પાણી લીધું છે. હવે મારા પાણી પી.
 ઠીકાને લગા ચુકે.
 અક.કમ—નાહી નાહી ખેટા પુરુષ માટે ખેડા પ્યારો હય.
 મુરાદ—મેં જુનું પાણી લીધું છે. હવે મારા પાણી પી.
 ઠીકાને લગા ચુકે.
 અક.કમ—નાહી નાહી ખેટા પુરુષ માટે ખેડા પ્યારો હય.
 મુરાદ—મેં જુનું પાણી લીધું છે. હવે મારા પાણી પી.
 ઠીકાને લગા ચુકે.

ઝીરત—જાલદારી જાલદારી મેરે ભોલે બેટા ખતાવુ ક્યસે જાણ.

કુશલ—ક્યા તો મંચ ખાતાકેમી પન માપ એકલકુ ખડો જુલમ
કુવે મયો હાય હાયરે.

ઝીરત—તું બેટા કા કુવો ખતાતો-

કુશલ—હો બેલો લોખડારીબી આવ રહેના બે જુનમ સમર
કરે રહે.

કુશલ—હા હા આવ મુકરરર હય.

કુશલ—બેા મેટો રીકે જંગલમાં બની ખીલત રહા રહેત રહા કે
પાએ જંગલમાં લોખડારી જાહનાં વ ખુશર થા કહી બોલે
મયો પતાએ નએ લાગા ના જાનુ કોઇ ઘેર લે મયો કેવ
ખા મયો કા કુવો.

ઝીરત—હય હાય ચેા ખુશર.

કુશલ—બેા તો હમરે ઝરસે જલા ટોર રહા વોહ તો ઠેસ જલા
માથુસ થા.

કુશલ—બેા કહેતાથા કે મેં સમરી જંગલમાં થોડું વહાં કા પ-
વસા ન પાયે.

ઝીરત—ખાપહેલવાનને તો હમરે ઉપર ખડો દયા કરી હય ખુશવાક
કહુ દુખ ના નાહયો વા કેા સારી આકતસે ખચાખી.

કુશલ—માવામે વાહો જંગલમાં દુંદતે જાહકુ વા મોકો પોકે હાય
જાતબી રહા,

કુશલ—નહી બેટા તું નાદાન હય. ધરમે જયક મંચ દુંદતે
બેલા લ.તાકુ.

કુશલ—તો મંચ બેહુ એક માટે પુરખસે પચ્છમ તુમ જાવો ઝીર
દુકરે ઝીર ઉતરસે દખ્ખન જાતાકુ મેં તુમ સારે ઇશ
જહાંનમે શિરો ફિરવાપ અમર મિલે તો લાવ નહીં તો
સાંધે બ.ખેડો ચલે જાવ વહાં નરકનુમે ઇધર ઉધર ફિરે
ફિરવાવ પતા લમાવ જહી જાવ (જાવ)

આખા દુસરા

પરજા પાંચમાં

હરખાર.

(જહાંગીરશાહના બપોરે ડિપાર્ટ થાના રામીકમરોમાં નામ લેના)
 જહાંગીરશાહ—

બાબા.

સોહાવે આવી ખુતન મમન ગુરુપે રમન હવ,
 ખેર માલીક શાહમાન. પાએ પાએ આસમાનથી.
 મમન મમનરે—સોહાવે.

ખન ખન ખન ખનન ખનન, નોખન બાજત હનન હનન
 થર થર થર સેવા કરે, હર હર દીવા બરે, કુખી કુખી.
 કામ રહત રહત; ખુશી ખુશી ખુશી કરત કરત; છોએ
 છોએ છોએ મમન મમન, ખીલો રહો દુલો મમન
 મમન રહો હર બરે—સોહાવે. (બાબા ચોખ્ખારમ)

જીવનકાર—

જીવનકાર.

રત્ના તેશ બહાંડ હો કોનો બહાનમે,
 મુમતાજ શાહમાન હો કોનો મમનમે
 રસ્તમ દિલેર આ મયા બમલસ્તાનમે
 વાછળથી ઈતિલાબ મુલો કાહે બમાનમે.

જહાંગીરશાહ—કયા રસ્તમ પહેલવાન આ મયા વ.છર શાહનુ
 તહબીર બલ ન ઉરો. મ.બ.બતમે હરખારમે. (બાબા વ.છરમ.)

કુરુખા.

સરહં માખતાર પે હવ દુલ હો રહા દુલર
 દુલ દીલ બેજના મુલે વા હસ્તરર ખુશર.
 રસ્તમકે આનેમે મેરે દિલકે હવાં મુશર
 બેજુમા હરમે બમ પે કરેઆ વોહ શિના દુર

(રસ્તમકે આનકર જહાંગીરશાહના નામ લેના)

જહાંગીરશાહ—આવ રસ્તમ દિલેર બહાંડ મુલમે વાવલો હો.

રસીક—

રસીક.

હવે આજમાં હવે હવે મેલે—

રસીક હો આજ તેજ સિંચ આજમાં મેલે.

કરોબારમે' સુખતિલા રહા...
 ધતની મુલત કદમેસે જુદા રહા.

શાહ—કહીએ ખયરીયતસે તે...
 ૧... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

અમલ

—

ચયન પાવે સબી રહે સુદે, સુખી સુખી ચરન ચરન

ચયન મીલત પાવે વારે—ચયન

સખ રહી સુખ દીગ દુનિયા આસીસ લીની

તો કરમસે કીની કીની દુનિયાદે શાદ શાદ

મા મરાદ હરમ કરે હોયે જ્યાદ તમે શાદ

પાદ દાદ પાદને દાદ દાદે શાદ ચાન વારે—ચયન

આદ આદા તેમવારે

અરશ... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

કહી-શાહ મયસે રહે પ્રતો તાજ

નયમસાદરે તેને જ્યાદ સખ

વોદ સુખ જરે કિરે, જોર યોગ્ય હમ માય.

હય જ્યાદ તેમ યોગ્યપી ચરદેરે હામ

જો આતે જ્યાદ હામે હમારે વોદ

હો કીને હો જ્યાદ મોંઝે સરકાર વોદ

નવ... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

હમ અખ જન્મગી

શાહ—નવ જર પે તેરા ક્યસા... પરીક્ષાન હય ખયાનકર

ધોંકલ... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

વોદ... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

નવ જર—પુર હા... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

શાહ—... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

નવ જર—

અમલ

—

... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

... (સંપૂર્ણ શ્લોક અસંપૂર્ણ)

નમ નામ વરો મેરી હાસ્તાન પર ગોર કરો જન હમ
 મેનો જીનોમ લીધાર કર મુકે ઉકે મીલકો મિલકાર કર
 મુકે વતનથી તારી હુંક ઉઠામે તનામ મનશીલો પ્રુકો
 પ્રુરમ ચલે જાયે એક જંગલમે એક મોરે ખર પ્રીતવા
 નજર આપાં પ્રુકરકો ઉરકે લીધારથી તારા છબ હેસવા
 મરજ પ્રુકરકો મંચને હરચન્દ સમજાયા પર ઉરકે ખા-
 નોં ન જાયો મોરે ખરકે પીઠે વોડા દોઢવા ઉઠ પર
 કમન્દ મુગી મોર ખીંચા મોરે, જરકે રંસા મોર ભામ
 પ્રુકર ઉરકે પીઠે કમન્દકે સાથ ખીંચવાના મયા વોડ
 મોરે ખરવા દોઢ રવાના લીધારકાક રકત મહાના વહાંસે
 પ્રુકરકા ઉઠાના પહારિર આખીર પ્લેમન ઉઠાના તમામ
 જંગલમે જાના ઠીવા કરામ જાપના અખોડાના મમર ન
 જાવા કહી ઠીકાના નજરમે તારી કયા જમાના વોડ
 અરપ શીરતાયા વહલીયાના ન કરને પાયાયા આખોડાના
 મંચ ઉરકો લેહર દુવા રવાના વતનકે જાનાડી પ્રુમ જાના.

૧૭૧, ૧૭૨—

અસા, અસાર.

હુઠા હવલુ કરો, મચ્કે મહતા હવ જે હયા,
 બંધ લાજદાર કેખિયે હુજ, કા અરતરા
 કહેતા હવ મોરે ખર ઉસે જંગલસે લે મયા
 મહકાર મેરે હાથસે તુ બચ સહેમ કયા
 જાતીયે ચઠકે આઠઠરમા છબર તેરા
 જી અહમા હલુ મંચ ઉજાડુમા હર તેરા.

૧૭૩—

હોડ, કરકો અબી હો ન મેરે ફુકમસે ગાહીર,
 કમ જાનકે છન્દ હવ પીલાર હેરા ઠીકાવર
 હવ પાલુજીને કયા હવ હુમે અજકર
 જન મીનયે લહનેકો ચઠેમા મેરા લલકર.

૧૭૪, ૧૭૫—મધુકાવન છ. જન મહેરમાન કમ તમલકો મોર મય
 જવાસીસે ઠીકે મેહરાસે કરાવ જાલાહવ. મમર પ્રીત,
 મુકે વેલના તન મંચને ખીંચ જમાના હવ.

૧૭૬—જન નામકાર મહિમાવ કયા પ્રુકરે અવજા કમ નોર
 વોડા જાના મોરે ખરકે ખોરકે લાચારવા

તુજકો નહીં મા. અશુભકે વોલ હાથેકિ જોરસે હાથેકિ
કાંત તોડવા હવ શેરમ પન્ન મોડતા હવ.

શ.ચેર.

એ જુદી બનાવટ તેરી ચલતી નહીં મુ.છ
ખાતોસે તેરી મોતતો યલતી નહીં મુ.છ.

માના.

શાહ— ના કમ અબી બલામેં પડેમા; ન જનનાં બચ્ચ
રહેમા સુ.નસે; બાંધા જાવે અબી એ શા.ખ
આમો હાનામા ન એ પાવે ઉઠાવે સ.ખતીખા
ઉરકો ખોખા; જાવેછબીધુંહી તેજ—નાકમ.

હિલાવર નવજર મમ નરર બે.હડ વોલ હાવર કમલ કરમ
તેરી મલક હર તરફ સવાર દેડાના હું તમાલ કરાતા હું .ખુલ-
આહેતો જલક તેરે બેડેસે તુજકો મીલ તા હું.

ફરિશત—અમલાલ મેરી ઇસ્તેમ હવ.

મુસકસ.

મેરી તરફસે હેતીયે તકલીફ ઇસકકર,
વોલ જમ છસ્મે આતા હવ સાસા જહાં નજર.
એઅ.જ.જે કુદરતી છસે સમઝે હવ હરમસર
હરમારમેં મંમાકે જ.રા કીછએ નજર.
ખુશરમ મંય નસાનો પતા કુછબી પાઈમા.
સારો જહાં શીફમા ઉસે હુંલ લાઈમા.

શાહ—હાં ખુબ માલ હુવા ઈસ ખાતમે મે રાછ બી શાહ કુવદં
નો.જરકા. દિન હવ આજ પર પર ખુરશીદ મયા હમલકે
અન્દર દેખુમા બસલ ખુશી હસી દમ વોલ જામે જહાં
નુમા મુકરર ખ.જનતી વેલ કુદરતી મોઅ.જ.જ નયે
જહાં નુમાલ! ઐર એકરૂપી કુ.ખા ત.પ્તે મરસાસઅ.મર-
જવાહર નિમારમેં રખકર લાજો મંય પાક મજ.દાન કાદે
મુમકાનકે ફ.જુર ખડાકાકર અપની હાજત આહું. (જનક
ખ.જનતીક એકસે હરમારમ શાહમે ફ.આહેના.)

શબ્દ—

માના.

હવ ફ.ખા ખેદવે દઓરાં શાહી પાવે કુજુંહરખાં.

નવ.૭૨—અય શાહ, ચાન્દ મેરા હય વોહ કીમ ગુનારમે
ગુલશનમે હય કે દસ્તમે યા કોહસારમે.

રસ્તમ—અન્દા નવાંવ કયહ હય વોહ કીસ દ્યારમે.

શાહ—હરત ખવાં નામ હય એક ચીત દસ્તે ખુઆબ વાક.ઈ.
દસ્તે બેલા હય વોહ બયાબાનપુર ખાર હય જીન બના
ક બયાબાનમે અધરી એક ખારમે ખુશર હય બહોત
હાલસે નર નો હાકને ખુશરકો ગીરફતાર કીયા હય ઉમ
ખન્દે ગિરાને ખસે લાચાર કીયા હય.

નવ.૭૨— શ.આર.

ઇસી નલીમને યુ ગમેકે કુમલાયા હય ગુલ મેરા,

ઇસી બંદ નતકી શા ખીસે મુરઝાય હય ગુલ મેરી.

રસ્તમ—અય શાહે આલમ પનાહ.

ખાના.

ઇજજત સમ પાએ, પાએ, પાએ, શાદી પાએ

મીલકે ફદમ રહે શાહ હુવે—ઇજજત.

સમ ગમસે ગમગીન હુવે દોલગીર સખદી પાએ

કાઇ નહીં જવે જવે, મેરે સીવા ચીનમે બહો કહન

હય ઉસજા જનાં, હરદન મન જવે મુશ્કિલ પાનાં,

જાઉ જાઉ સરવર મેરે જાડા લાગી સમઝ સમઝ આએ

શાહ— શ.આર.

કીસ કંદરે દરકાર હોગી ફાજ પુનકો નામવર,

ચાહિયે સામાન કીતના ઓર કીતના માલોજર,

રસ્તમ—સલામત રખે અય સુલતાં ખુશએ દોજહાં પુઝકો,

નહીં ઇસ કામમે દરકાર કુછ ફાજે ગિરાં મુજકો.

ચીનપર લડાઈ નહીં કરનાં હય બલકે હિમતશી મુજરન

હય અમર જોહાક લડાઈકી અમર પાયગા તો શરત ખુશરકે

કાલ કરેગો ફિર મહેનત ખેસુ હોમી ઉમ્મીદ મકસુ હોમી સાદા-

મરોંકા લીઆસ કર કર જાઉ ઓર ખુશીયાં ખુશરકો છુડાડ ફિર

લડાઈકા મુજા અખાઉ.

શાહ— અસલસ.

આફરી પુજપર બહોત આકી મોહાવા ફેર.

તજરખામર હય ઐર ખુબ સીધીની હય તું
જસ્તર હ ચાહેતુ જ દેખા જમાના હય તું.

મુસદ્દસ.

ફરિશત—અબ હુકમ દીજીએ કે મુઝે સૌ મીલે સવાર.
વોહ હોંચીદા જરકોદાનાઓ હોશીયાર
સૌ ઉંટ ઐર ઉનપેહો સામાને જરનીગાર
કીમ ખવાબ ઐર હરીરથે જર બહતકા હોકાર.
તાજર બનમા પલેચુગા શરેરો દયારમે,
ખુશરકો બપને જ રંગા મું હખતેયારમે.

શાહ—અબી સખકુછ તૈયાર હોતા હય ઉંટો પેખાર હોતા હય સૌ
સવાર તુ ખુશ પહેચા. તે જીનકે વાસ્તે ચાહે રરમાન લે

ફરિશત—અન એક ઐર હક્તળ હય.

શાહ—વોહ કયા હય.

ફરિશત—ઉજબક મેરે હમરાહ કીજીએ ખુશ મીનજીમે કામ
આયગા ઐર ધોંકલકો કયદસે મંગાધયે મેરે હમરાહ
રવાના રરનાહયે.

શાહ—ધોંકલ કયદસે રિહાઈ ન પાયમા અમીતો ખડી સખતી
ઉઘાયમા હ ઉજબક મેશક તુમ્હારે સાથ જાયમા.

ફરિશત—

મુસદ્દસ.

જમ પાયુકા સજા બહોત અબ નામદાર વોહ
કરનીદા અપને કંસે હય ખારખાર વોહ
અપની સજા હોંચ ચુકા બહસ ઐર વોહ

બહેતર હય મુઝે દીજીએ તુજપર કરમ કીજીએ અમર ખુશ
સલામત આયમા તો વોહ રિહાઈ પાયમા વર્ન જાનસે
મારા જાયમા.

શાહ

શાએર.

ખયર વહે કહેનેકો મંચનેલી તેરે માન લીયા,
જો કે ધોંકલકો છુડા મંચને વહે રરમાન દીયા

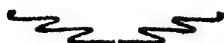
ખુશ તુજકો તેરી મુશકમેં યાનીયાબ કરે હસ મોહમમેં ફત્તહ
વાગ કરે.

અન—અબીન અબીના

ગાના.

કર ન દેર અળ કહેતે હંય છે સખ
હામી રખ રોળે સખ પાએ જશર—કર
જ દીમેરી નેકનામ જલ્લ જ છુડા ઉસે
વોહ કરીમે કાર સાજ હરજમાં હરજમાં મદદ કરે
ફતહમંદ શાદ શાદ આકે મુંહ દીખાહમેં.

ખાળ દુસરા ખાતમ.

ખાખ તીસરા

પરદા પહેલા.

જંગલ.

(પહાડ પર કુવા જુસમે ખુશરૂકા ક્યદ હોના હસીનાકા
બચકે દિખાઈ દેના.)

ખુશરૂ—અફસોસ અય હસીના નાદાન દોસ્ત પ્યારી.

હસીના—

શ.એર

હજર અફસોસ ઇસ ગમમેંની મુજકો યાદ કરતા હય,
મેરાહી નામ હરદમ લેકે છે ફરીયાદ કરતા હય.

ખુશરૂ—

ઝુરખ.આ.

અફસોસ દિલમેંથે મેરે અરમાં નયે નયે
સોચાયા જમેં અયશકે સામાં નયે નયે
દિખલાએ બપ્તે બદને બયાળ નયે નયે
ક્યદે આલમ હય ખાનએ જુદાં નયે નયે.

હસીના—ખુશરૂ ખુશરૂ પ્યારે ખુશરૂ કુછ સુનતા કોઇ તેરી યા-
દમેં સર ધુનતા હય,

ખુશરૂ—

શ.એર.

ઇસ દુખમેં હય આલમમેં કીસે ગમજદોંસે કામ,
ખુશરૂ બદ નસીબકા લેતા હય કૌન નામ.

હસીના—

મુરખ્યા.

કયદ્ધ તેરી દીવાની તેરી જન હસીના,
સો જનસે હોતીથી જો કુરખાન હસીના
મા અશુક તેરી ચારી વોહ નાદાન હસીના
મુદતસે મહાં ફિરતી હય હયરાન હસીના

પ્રસન્ન—હસીના હસીના હાય પ્યારી હસીના.

મુસલ્લસ.

ધસ દસ્તે પુર ખતરમેં તુ હય મુલ ખદન કહાં
સહેરાએ જમ હય ધસમેં તુ રસ્કે ચમન કહાં;
નાજુક ખદન ન તુ આપ ઉઠાને મહન કહાં.

હસીના—

માના.

પ્યારે જાં હાં તુ રહત ગુજર કરત રંજ સહત
તોરી પ્યારી મંચ હું પડી, જનસે અડી, ફીરતી હું
દુખીચારી—પ્યારે.

જખસે સુની તેરી દુખકી ખબર મોરે જીઅરા લાગી
મંચ મરી શીરી સહેરા છાનતીશીરી દ્યોડી કોસોં બાગી
મંચબી સહું પીયા જનપે બલા લાજરાજ ત્યાગી
કયસી કરં નહીં માનતાજી આન આપ કંજ માંગી
સુનીરે મંચને અંખ જો, તેરી સદા જીઆમેં
પડી જરે.—પ્યારે.

શ.એર.

તું તેા યું કયદમેં હો ઐર મંચ આરામ કરં.

આર દિનકે લીયે કયું અયશકો ખદનામ કરં.

અખ રહે જંગલ મેશ ગુલીસ્તાન ઐર રહે કુવાં મેરે અ-
યશકા મકાન ઐર ધસ કુએમેં મેરી જન ફિર જનકો છોડ કર
કહાં જતી હય કયું કર તેરી જુદાઇકા સદમા ઉઠાતી હય.

પ્રસન્ન—

શ.એર.

એ હસાન કિમ ખુદાકાં જો કુછબી રહમ આયા,
ખી છડે હુવે દીલોંકાં જો ઉરને ફિર મીલાયા

શઆઈ.

હસીના—કુરખાન ઉસ ખુદાકે હુવા કુછ વોહ મહેરબાન

મરા ખ એક મીમા મજે પથર કે દરમીયાન

હસમેંસે તુજકો દેખકે તસરીન હો મધ.

વર્ન તેરી જુઠાઈસે શીરતીથી નીમજન

.પુશર—હસીના અખ તુ યહાંસે જા મેરે સાથ અપની જાન
બલામેં ન ફંસા

હસીના—નહીં નહીં મરતે હમ તક તેરે સાથ રહુંગી.

શ.એર.

ભુકે હંય તો ભુકે પર સાથ રહેંગે.

અગર મૌતબી આઝેગી તો હમ રાહ મરેંગે

પુશર—

મુરખા,

આમોદાનેકો ફલક અખ મુઝે તરસાતા હય

તેરે મહેમાનકા અરમાનસે જી જતા હય

ખાદસે કરતા હય હમ જી મેરા ધબરાતા હય.

લે ખખરદાર હસીના મુઝે ખશ આતા હય.

હસીના—અરે અરે પુશર મારે પુશર કયા સય મુચ, મશ આમમા

જી ધબરા ગયા મા, અહુમ હોતા હય કે છુંકડી નાત

પાનીસે સર ચકરા ગયા. હય હય કહાં જાઉં કહાંસે

ઠરકે ચારતે ખાના લાઉં.

શ.એર.

યહે ફાંકિંકે સદમેસે મર જાયગા

કુંહી જીસે એક દિન ગુજર જાયગા

ખાના.

કયા હી પુરા નસીબા હયે મેરા.

હય ખયરી દેસા સગરા કયા કરું—

બીખ મીલે લે હો સુખ જીરા

હય અવસા દુખને ઘેરા કયા કરું—

અખ ખીતાને હુકમ ન થા ફેશ

મીલે ના જો માંગે જહોતેરા—કયા કરું

કયા કરું કપસે દુઃખ ભરું જાનસે મરું

રંજો, ગમ સહુ મંચ કયસે દેખું યહે રોના તેરા—કયા કરું

આખ તીસરા

પરદા દુસરા

જંગલ.

(રસ્તમ ઉજળક ધોંકલ મંએ ચન્દ સરદારોંકે તાજરાના લી
બાસમે' દિખાધ દેના.)

ધોંકલ—મુશીર વજીરકી તદબીરસે હમારા કામ હુવા જો હમકો
મુલકે ઝીનમે' તીજરતકે વાસ્તે ફીરનેકા ઇજનેઆમ હુવા
ઇસ લીયે અય બાધયો

ઝુરખઆ.

હો લડાઇકા ધ્યાન દિલસે દુર
કરો બેપારીયોમે' અપના જુહુર
ઐર બદલ ડાલો અપના નામ જુર
તાકે ઐયારીમે' હો કુછ ન કુતુર

ઉજળક—

મુસદ્દલસ.

યહે તદબીર ધોંકલ બહોત ખુબ હય
હય મરગુબ તખ્ત ખુશ અસલુખ હય
ય નામ કૌનસા તુમકો મરગુબ હય

ધોંકલ—મંએતો અપના નામ ફાખર સોચા હય બસ મંએ ફા-
ખર ઐર તુ તાંજર

ઉજળક—(હસકર) હાહાહાહા અરે વાહરે ફાખર અગર ફાખર
ઉલટા કરો તો ખરફા હો ગયા જો એક ધાંસ હય
ઐર શાખરસે શ નિકાલો તો ખર 'હો રહે ગયા
અરે વાહરે નામ શનાસ અબકીસીકી આસ ન હિરાસ
અપના દાના ધાંસ અપને પાસ.

ધોંકલ—

શાએર,

યહે મસ ખરા ન આદત અપની બદલ સંકેગા
ઇસ કામમે' હમારે ઉજળક ન ચલ સંકેગા

ઉજળક—મંએ ચલ ન સકુંગા તો ઉડુંગા કુડુંગા ઉછલુંગા તેસ
સર ફેડુંગા પર સાથ ન છોડુંગા.

રસ્તમ—હાં હા ખામોશ ખામોશ કાઇ આતો હય (સખકા અ-
પના અપના હિસાબ કરનેમે' મશગુલ હોના.)

(હસીનાકા આના.)

હસીના—કયું સાહજ મંચને સુના હય.

અશ્રુઆર.

કે એક મુઠકે ખુતનસે આયા હય જીસાન સોદામર

અમર વાકિક હો તુમ ઉનસે તો ય્હે જાહિર કરો મુજબર

ધોંકલ—આયે ખુતનસે હંય વોહ સરદાદ યહી હય

ઇસ કાફલેકે કાફિલા સાલાર યહી હંય

હસીના—

રૂખાઇ

અય ખુશ નસીબ ખુશ રખે હરદમ ખુદા તુએ

હો નશ્અ કારોઆરમે તેરે સીવા તુએ,

દિલકી મુરાદ પાએ તમન્ના હુસુલ હો

દેતી હું સદક દિલસે મંચ ઇસદમ દુઆ તુએ

રૂસ્તમ—કયું અય આરત કયાં દરકાર હય કિસ આતકી તલબગાર

હય ઇસ દુઆ દેનેકા કયા સબબ હય કોઇ મતલબ હય.

હસીના—નહીં નહીં કુછ ચાહતી નહીં.

ગાના.

દુખીયારી હું મારી હું ગમકી

મેરે આસ નહીં કુછ દીલમેં જરા, દુખીયારી.

આપ કોમકે હો બએ પારી, ધનકા ધનધા જારી

ખીના ધન દામકે લેનાં ન દેનાં મંચ આરત હું બીખારી

કામ નહીં મીસકીનોંકા યાંહાં નહીં ખયરાત,

જા અપની તુ રાહા લેકર માયાહી ખાત.

ન ય્હે દૌલતહી રહેગી ન ય્હે સામાં હોગા

ગોરે તારીકમેં તનહા તને બે જાં હોગા.

ધન માયા કુછ કામ ન આવે આવે કરની કામ

અયસી કરની કર ચલો જો પાછે બાજે નામ.

મુજબર તરસ ખાવ મુસ્સા ન દિખાવ મંચ બખ્તકી સત્તાઈ

હું એક બડી જુરરતકી મદદ માંગને આઈ હું.

રૂસ્તમ—મદદ ચાહતી હય તો બાદશાહકે પાસ જા, યહાં સર ન

રિફા સોદામરોમેં કયા કામ યહાં કે લોમ કયા કુવે લેલ

બાદશાહ હય યા નહીં કયા બાવલી ખોરત હય જા જા

યહાંસે જા.

હસીના—કબી વોહ દિન થા કે મખલુકકો મેરી આહથી સખકે દિ-
લમે મેરી રાહથી લોગ આપોમે જગેહ દેતેથે પલકોપર
બીઠાતેથે જલ્લીલો ખવાર હું લાપો આહતોયે ગિરફતાર
હું ફરબદર બટકતી હું આગકો તરસતી હું મગર અય
નેકમદે તુજસે ઈતના પુછતી હું તુ ખુતનકે સુલતાન
ઐર પહેલવાનકો જનતા હય. ઐ નૌજર દિલવરકો
પયછાનતા હય.

ફરેતમ—

શ.ઐર.

દિવાની હય લડકી તુજે સોદ્દતો નહીં હય
દિલમે તેરે પીટનેકી તમન્ના તો તહીં હય
ગાના.

હસીના— મંય ધુરકીયાં સુની ન જો પાલી હાએ બે બસી.
હુંકરાતે હંય ચલે; પાઉંસે સબી
તરસકીયે આએ બાધરે, દુશ્મન હય શાદાબી

ફરેતમ—તુ આપસે જાતી હય યા તેરે નિકાલનેકી દુસરો તરકીબ
કી જાએ,

હસીના—

શ.ઐર.

સમજેથે હમ ખુતનકે હંય સખ લોગ બાવકા,
ખુશર નહીં હય તુજસા જમાનેમે દુસરા.

ફરેતમ—ચહે ઐરત કૌનસે ખુશરકો યાદ કરતી હય,
શ.ઐર.

અય બાવલી ચહે કૌનસે ખુશરકા જીક હય,
કરતી હય કિસકી યાદ તુજે કીસકી શીક હય

હસીના—

મુસદ્દલસ.

ખુશર કે જો ખુતનમે નિરાલા હય પહેલવાં
નોજરકે ખાનદાનમે બાલા હય પહેલવાં
ચાહે ખુતનકી બજમમે આલાહય પહેલવાં

ફરેતમ—હા હાસીલ હુમ અબ મુરાદ દીલકી.

શ.ઐર.

લડકી ખુદકે વારતે અબ તુ યહાસે બ,
બે હાયલા ચહે જાતે ન કર અબ ન સર શીરા

હસીના—મંય જાતી હું મગર ઓ બેઠરો તુમહારા પહેલવાન
તુમહારે મુલકકી જાન દુશ્મનકે જીવનમે પરીજાન
હય હાય વોહ લોહેકી જાજીરો મેં બંધા હય બે
જાન હય.

શયર

ઉસ્કે વાલીકે કો કુછ ઉસ્કી ખબર હય કે નહીં
ઐર વહા ઉસ્કે છુડાનેયે નજર હય કે નહીં.
વોહ ગિરફતાર કુએ મેં બેઠાર હય ઇસ્કે દુખસે મેરી બી
લુક નીંદ ફરાર હય.

ફત્તમ—

મુસલિસાત

ન વાકિફ શાહસે હું મંય ન કુછ વહાંકે જવાનોસે,
મંય સોદાગર મુઝે કયા કામ વહાંકે નવજવાનોસે.
યહાંસે જા ન મેરા સર ફિરા અયસે બયાનોસે.

હસીના—અહસોસ અય ખુદ કાઈ ફરીયાદ રસ નહીં
આતા કીસીકાં હાલયે મેરે તરસ નહીં
આ જાન મુજકો મૌતહી ઉસપરબી ખસ નહીં.

ફત્તમ—અય હૈં મંદ બે આસ.

શુરખા.

એ મુલક એ વતન તેરા દુશ્મન હય કીસ લીયે
તુજપર જમાના તંમ હય બદજન હય કિસલીયે
તુ કૌન હય ઐર કરતી હય સેવન એ કિસલીયે
ઐર ચાક ચાક હય તેરા દામન એ કિસલીયે

હસીના—મેરા હાલ કાખીલ ગૌર હય હાય મુજપર સખ્ત જુ-
લમો જૈર હય અય નેક નામ મંય નાકામ હસીના
શાહે ચીનકી દુખ્તર હું.

શયર.

મંય વોહ હું જીસ્કો દેખ ન સકતાયા આદતાખ
મંય વોહ હું જીસસે રાજની પાતાયા માહતાખ
અખ દિલ દિમાર અસ્કબાર લાખાર ખવાર હોંકર દર દર જા
રહતીહું બીક માંજતીહું મુખી શીટીકા ફરતી હું.

ગાના.

મંચ હાય કબી મહન ન એલીયાં, મુરઝધયાં
બન બન ચલીયાં, કંકન ન એલીયાં, ત્યાગી
સહેલીયાં—

ગાઉં ગાઉં જાઉં સુકી રોટીયાં ન પાઉં
કબી રંજ ન દુખ ખેત્ર ન ખેલીયાં—

રૂસ્તમ—ફિર તુ છતના રંજ કયું ઉઠાંતી હય.

હસીના—મુહમ્મતકી ખાતિર ઉલ્લનકી ખાતિર હાય કિસ ચાહસે
મંચને ધસ્કો ચાહા મગર જાલીમ ખાપને ઉસે ચાહે
ગમમેં ફંસાયા મેરી ચાહકા મળ ચખાયા ઉસ ચાહપે
એક પહાડ દક રહા હય. પુશર ઉસમે ઉત્તર ઘટક
રહા હય. પુરશીદ કમરકો રૌશનીબી દેખનેકો બટક
રહા હય.

રૂસ્તમ—અરસોસ અય નેકનામ હસીના તુ મહાં જરા આ-
રામ કર.

હસીના—હો વકત આરામ? જમ તક ઉસે આરામ નહીં મુઝે
આરામમે કામ નહીં.

રૂસ્તમ—ઉમ જવાનકી જુખ પ્યાસ પર તરસ આતા હય બજા
હય હસીના અમર ઉસ ખેમસ પર હસ્તરસહો તુ ખાના
ખિલા સકેગી. મગર જખ ઉસપર પત્થર હય તો ખાનેકા
ચુજર દુશ્વાર તર હય.

હસીના—ઉસ પત્થરમે એક રૌજન હય ઉસ રૌજનસે મેરી
આંખ રૌશન હય બાત ચીત કર સકતી હું ખાનાબી
ખિલા સકતીહું.

રૂસ્તમ—તખ અય ફાખર જલ્દી જા ઐર કોઇ ઉમ્દા ખાના લા
ઐર ઉમ જુખે જવાનકો પહોચા. (જના ધોંકલકા)
અય નેક બખ્ત હસીના મંચ કલ ખુતનમે જાઉંગા
ઐર ધસ જુલ્મકી ખખર સારે ખુતનમે પહોચાઉંગા.

હસીના—અય સોદામર ખુદા તુઝે બરપુર રખે મોઅલમ તુજસે
દુર રખે જો તુને મુજપર રહમ ખાયા ઐર ઉસ મ-
જહુમકે વાસ્તે ખાનકા દેનેકા કરમાયા.

ગાના.

માલીક રાખે પુરન ખેપરે તેરી અરે મેરે લખી બનજરેરે
શાદ કીયા હય મુઝે શાદ માન હારે—મેરે.

અસ દિન ખીપતા ખોએગા, સરસે વોહ કરતાર
મંચ ફખસે છુટું ફખીયા યૌર કિસમત હોગીયાર
એહસાં કરને વાલોપે એહોગા ધજહાર

કરમ જન્હોને હય કિપે મંચ નહીં જુલી જનહાર—અરે.

(ઘોંકલકા ખાના લીયે હુવે આના)

રૂસ્તમ—અય નેક બાનુ ચહે ખાના તૈયાર હય (રૂસ્તમકા વારતે
પયચાનકે અંગુઠી રખ દેના હસીનાકે હમરાહ તાજરકા
ખાના લૈકર જના).

ઉજબક—(ખુશીસે) શાખાશ અય નામદાર સરકાર તેરા બેડા
પાર ખુદા મદદગાર.

રૂસ્તમ—શુક હય ખુદાકા હમારી મહેનત કામ આધ ખુશફી
ખબર ધર બચડે પાધ અબ કયા રહા વહાં પહોંચે યૌર
રિહા ઘોંકલ ઉજબક.

મુસદ્દસ.

હંચ જીતને સારખાન વોહ પહેલવાં બને
પહને લિખાસ જંગકા જંગી જવાં બને
ખુજલિલખી હો તો આજ વોહ પીલેલવાં બને
ખાલસા ગરજે બર્કસા ચમકે તવાં બને
અબ વક્ત આ ગયા હય દિલોંકે ખુખારકા
તૈયાર હો હય શૌક જન્હે કારજરકા.

બાબ તીસરા

પરદા તીસરા

જંગલ કુવાં.

(તાજરકા હસીનાકો ખાના દે ચલે જના.)

હસીના—અય પાક યજદાન તેરી શાનકે કુરખાન મેરી જાન તેરા
હજર એહસાન આધ કમ મુહતકે બાઅદ મંચ અચસા

ખાના પાયા જુરકે દેખકર અપના પહેલા વ.કત યાદ
આયા .પુશર .પુશર.

.પુશર—હસીના હસીના પ્યારી હસીના તુ કહાંથી મંચ પુકારતે
પુકારતે થક ગયા.

શ.એર.

જુરકે સહમેસે લખપર જન હય,
દમભી કોઇ આનકા મહેમાન હય.

.હસીના—પ્યારે તેરી જનકી અમાન તેરા અલ્લાહ નિગેહમાન.
મુસદ્દસ.

થા ન બે કાર તેરે પાસસે જના પ્યારે,
૨.જ્થા મુજપે તેરી જન બચાના પ્યારે
માંગ કર લાઇ હું તેરે લીયે ખાના પ્યારે
ગાના.

ફીરી મત બંગ મએ બઝોરાની સુનો સાજનરે
તુમરો ધ્યાન નહીં લુલીથી. દિલમેં યહે ખાત
ન લાઝોરે—સુનો.

એગર હ.જર જુદા હો જાઉં
દિલ હો તો પાસ પાઝોરે—સુયો.

.પુશર—આફરીન મેરી મહેરબાન હસીના આજ અયસા અઝઝ
ખાના કહાંસે પાયા મુદતસે અયસા ખાના ખાયા.

.હસીના—પ્યારે .ખુતનકે સોદાગરોંકા એક કાફલા ઠહેરાયા.

મુસદ્દસ.

સરદાર એક ઉસમેં બહોત હોશીઆરથા,
ધસ વ.કત ઉરકે પાસ યહે ખાના તૈયારથા
બ.ખશા મુઝે કે મેરા સુના હાલેજરથા

.પુશર—આફરીન આફરીન અહાહાહા (હંસના) અયખુદા હાહ-
ગર (હંસના) હસીના હસીના મંચ હંસતાહું તુ બી
.પુશ હો.

.હસીના—પુશર આજ કયું હંસતા હય કયા ખાવલા બન મયા
ઉસ સોદાગરને ખાનેમેં કોઇ ચીજ, તો નહીં મિલાદી
હય યહે કયસી શાદી.

પુશરૂ—હસીના અજ કયા પુછતી હય (હંસના) અગર મંથ ક-
યદમે ન હોતા તો અલાહાહા

હસીના—ઓ નેક નસીબ પુશરૂ યે આજ કયા ઢંગ હય કયસી
પુશીકી તરંગ હય.

શએર.

ઇસ દુખમેં અલમમેં જો યે અરમાન પુશીકા
કયા ખવાનમેં દેખા કોઇ સામાન પુશીકા

પુશરૂ—પ્યારી હસીના અજ કયા પુછતી હય. (હંસના)
ફાઇ.

રખ માર હુવા નસીબ મેરા.

કુશીઆર હુવા નસીબ મેરા

ગફલતકી ચઢીથી નીંદપર અખ,

બેદાર હુવા નસીબ મેરા.

હસીના—કયું કયસે નસીબ માર હુવા કયા કુએકે અંદરહી અંદર
બેદાર હુવા બાહિર તો કુછ બી ન ઇજહાર હુવા.

પુશરૂ—યે બાત બતાનેકી નહીં કીસીકે સુનાનેકી નહીં.

હસીના—તો કયા મુઝેબી ન બતાઈ યેમા. મુજસેબી ઊમાઇયેમા.

પુશરૂ—ઐરતકી જાત પુર રતુર હય બેઘડર હય અકલ હ-
સસે દુર હય.

હસીના—અફસોસ અફસોસ મંથ કયસી બદનસીબ હું જીસપર
મેરી જાન કુરબાન હય વોહ અખતક મુજસે બદ ગુ-
માન હય.

પુશરૂ—ખયર પ્યારી હસીના સુન ઇધર કાન લગા જહાંસ પુઝે
યે ખાના મિલા.

કરઆ

પ્યારી વોહ તાજરોંકા કોઇ કાફિલા નહીં

હય તાજરોંકા ઢંગપે તાજર જરા નહીં

સરદાર વોહ કે ખાના હય જીસ્ને પુઝે દીયા

રસ્તમ હય નામદાર કોઇ દુસરા નહીં

મેરે રિહા કરનેકા આયા હય જો સોદામરોંકા લિખાસ
ખનાયા હય.

હસીના—અય મેરે ખુદા રહે ખુશર તો દીવાના હોગયા બેશક
અકલો ખિદ્સે બે ગાના હો ગયા. હાય રહે ઇસ
કયદમે છુટ છુટ કરે ગમરા ગયા ઇસ્કા દિમાગ
ચકરા ગયા.

ખુશર—કયા હસીના તુ રહે બાત જુદી જનતી હય.

અશઆર.

રહે ખાંના જો ઉસ નામવરને દીયા હય
ઇશ્વારા રહે આનેકા ઉસ્ને કીયા હય
કે ઇસ મુર્ગી રાતમેસે અંગુન
કે પયથાન ખુબ ઇસ્કો મંચને લીયા હય
મીલી મુઝકો રસ્તમકી હય વોહ નશાની
વોહ યા આન પહોચા રહે મજદહ દિયા હય

હસીના—ઇલાહી તેરા શુક મંચ બે આસથી ખુશરકી રિહાઇસે
મુઝે પાસથી

ગાના.

કરમ કરત બારી દીઓ હમરી આસ
કરે મન વાલો ખોજ લનવા હય તુમ રહે
સંભવા નાહો બસ ચલીયાં—
મલત સધયાં; બલ જધયાં તોરે નામકે ખુદા
લગી ખિલને મુરઝાઈ સુખી સુખી કલીઆં.

ખુશર—પ્યારી હસીના તુ જલ્દ ઉસ્કે પાસ જો ઔર જયસે હો
સકે યહાં ખુલાલા.

હસીના—મંચ અલી જતી હું ઇન્હે સમજાતીહું લાતીહું હાથ
જોડું પાઉં પડું સર મુકાઉં જીસ્તરહ બન પડે. લાઉં
જલ્દ જાઉં જાઉં (આન રસ્તમ વગયરાકા)

રસ્તમ—આને જાનેકી કયા જીરત હય તેરે જાનેસે પહેલે હમ
આગય. અબ તેરા ઔર ઇસ્કા છુટકારા ફુવા મતઝબ
પુરા હમારા ફુવા.

પાંકલ—કયા રહે વહી કુંવાં હય જીસમે ખુશર પહેલવાન હય.

ઉજબક—પુછતે કયા હો કયા યહાં કોઇ દુસરા કુંવાં બી હય
અયસીહી પુછા ગઈ હય તો ફિર હમ બી પુછતે હય

કયા મંહી ધોંકલ પહેલવાન હય મહી રસતમ હય પહાડ. દિખાડ.
પહાડ. કુવા તોડ ફેડ કર ખુશરૂકો નિકાલો અમરથુ ન નિકલ સકિતો.
ધોંકલકો 'કુએમે' ડમદો રહે ગિરકર ઉસે હિજાલ દેગા.

રસ્તમ—ઠીક ઠીક (સમ પહેલવાનોકા પથથી હટાને ભયના)

અશઆર.

અબ કામમે' મસર હો તુમ સખકે સખ આવો.

તુમ સામનેસે આકે જરાં જોર લગાવો.

ઇસ સંગપે એક સાથ કરો જોર ઉઠાવો.

હાં હાં તુમ ઇધર છોડ દો ઇસ કાનેપે જાવો.

પકડો ઇસે મજબુત કદમ ખુબ જમાવો

ધોંકલ—(જોર કરતો) હાં દેમેતો હુંહું જરા ઠહેર હી જાવો

૧ ધોંકલ તો હાંપ ગએ.

૨ હાંપ ગએ યા હાંપ ગએ.

૩ રહે મોટી તોંઠ અસ દિખાનેહી હય.

ઉજબક—દિખાનેહી હય યા મન બર ખાનેહી હય.

ધોંકલ—ભાઈ હમસે તો રહેમિલ નહોં ઉઠાઈ જાયગી.

ઉજબક—અના અબીસે અબી તો કુરએકી આફત સરપર ઝોએગી

રસ્તમ—અસ અસ તુમ સખ હટ જાવ જરા મંયતો દેખુ. (રસ્તમક
દોગનું હોના.)

મુસદસ.

અય ખુદા વન્દ કંદિરે બરતર

અય તવામાએ ખાલિકે અકબર

જોર હસ્તોંકો તુ બનાએ જબર

તેરે હી હાથમે' હય ફતહો જરૂર

રખ મેરી લાજ મુજકો ઇજબત કે

આજ અસલી વોહ મેરી તાકતદે.

(રસ્તમક જોર કરકે પથર ઉઠાકર ફેંકેના. સખકા કુએ
'મે' ઝાંકનાં)

ખુશરૂ—અરે રહે કયા તિલીસમાત હય દિન હય યા રાત હય.

શ.એર.

મેરી આંખોંમે ચકા ચુંદ કુઈ પયદા હય.

રૌશની કયસી હસીના હય રહે રહે ગુલ કયસા હય

રસ્તમ રસ્તમ અહા દિલાવર રસ્તમ.

રસ્તમ—ખુશરૂ ઇસ બરગસ્તા જમાનેને કયું તુજકો નાશાદ કીયા
કયું બરદાદ દીયા.

પ્રશ્ન—

શ.એર.

હય તુને બચાયા મુઝે સપ્તીસે અલમસે.

બાહિરબી નિકાલ અબ મુઝે જલ્દ આપને કરમસે.

સ્તમ—તહીં પ્રશ્ન પહેલે મુજસે ઇકરાર કર એક કોલ પાયદાર
કર મેરા કહેના કુબુલ હો જય તેરા મતલબ હુબુલ હો.

પ્રશ્ન—

શ.એર—

અબ નામ પર નાના મેરે હાથર હુએ આર જનસે

ધરશાદ હો ફરમાઇએ બાહિર હું કબ્દર માનસે

સ્તમ—

કબ્દર

ખાતુ કસમ અય નવ જવા ધોંકલ વો હય જો પહેલવા.

છરકે સલબસે મેરી જા એક હય તુને સપ્તીયાં

અબ બખ્શદે ઉસ્કી ખતા વો ખાત દિલસે બુલ્લમ

અપની સમ વોહ પા ચુકા બાજ આ તુ ઉસ્કે ધ્યાનસે

પ્રશ્ન—અય બુબુર્ગ મહેરબાન તુ તહીં જનતા કે ઇસ મુજને
મેરે સાથ કયા કીયા.

અશ.આર.

ધોંકલ અબ મુજસે કયા વોહ બત્તા જાં બચાવગા

આકરકે સામને વોહ સલામતબી જાયગા

સ્તમ—જો દુશ્મન કીયે પર પરીમાન હય.

તો લાજમ ફિર ઉસ પરબી એહસાન હય.

દિલેરોંમે બચકા મહી આન હય

કે દુશ્મન પર એહસાનકા ખાન હય.

પ્રશ્ન—આપ કે ફરમાને પર ધોંકલકાં કીના કયા મેરી જાનબી
હાથર હય અબ મંય ઉસ્સે રાજ હું મંયને મંઆદ
કીયા ઉસ્કી લરદસે દિલકો સાદ કીયા.

શ.એર.

સ્તમ—જાબાબ પહેલવાં તેરી હિમ્મતપે આશરી

ઇસ તેરી ફરગુજરપે મુરવતપે આશરી (સ્તમકા કુએમે

કમન્દ હાલના) અબ ઇસ કમન્દકો કમરસે મજબુત બાંધલે (પ્રશ્ન
કા કમન્દ પકડ કર બાહિર આના) અરસોસ યહે તેરા કયા
હાલ હો ગયા.

હસીના—અમેરેરે યહે કયા સિતમ અય નામદાર મેરે બમાને વાલે

પ્રશ્નકો છુડાને વાલે યહે હાથ મુઝે આંખોંસે લમાને દે.

પ્રશ્ન—અય બુબુર્ગ તુ પહેલવાનો કે દિલોકી હિમ્મત હય નવ-

જવાંકે બંદનકી તાકત હય મેરી સિદ્ધાઈ એક તઅનજુબકી
હાલત હય.

રસ્તમ—પુશર તોરા ઇસ તક્લીફ મેં જીન્દા રહેના બી તઅનજુ
બસે ખાલી નહીં દેવકી જાનબી યહે દુઃખ સહેનેવાલી નહીં

પુશર—પ્યારી હસીના તુને મેરી ખાતિર મડે દુખ હઠાએ
બહોત મદમેં પાયે.

ગાના.

તોરા દરશન આજ બયોરે

પીતમ પ્યારે જનાઆં જનીઆં દીન રતીયાં

છતાયાં મોરી ધડકી ધડકી

સુરજન હારને તોયે મિલ પાયે

આઝો ગલે મીલો મેરે પીયરવા.

હમ હમ તન મન ખાલો પીલો જાત

પીતમ પ્યારે પ્યારી તોરી ખાત

મોરે જીઆં ખાત બલ બલ જાત

નીમદિન શાદજી ઝોરે (તુમ) તોરાં

રસ્તમ—પુશર તુમને ઘોર ટુંઢકારી આસખાન હસીનાને બહોત
તક્લીફ પાઈ હય હદ દરજાઈ જાહ હાઈ હય અબ આરામ
ફરમાવ જવ ખયમે મેં જવ હમારે સાથ ન આવ મંય
અબી જલગા ઘોર નાપાક જુહાકકા ઈસ કયદકા મજ
ચખાઉગા.

પુશર—નહીં ઇસકામમેં સખસે પડેમે મંય જલગા ઘોર હીસીકી
જુરશ નહીં એકઠા સખકા સર હડાકમા

કરઆ.

સખતીસે કયદકી મંય હુવા નાતવાન હું

શકોંસે બી કુઝોમેં હુવા નામ જાન હું

પસ ઇસ ઇરાદેસે તો હુવા સૌર દિલમેરા

કુછ ગમ નહીં નહીં હું પર નવ જવાન હું

રસ્તમ—હા ખુતન કે દિલોરાંકી યહે રીત નહીં કે કયી કે કુપા
કેર કુપા લે જાએ

શ.ઝોર

વહાં જકર લાંછકી ઇજહાર કરના હય

યહે તજવારે હંય પ્યાસી ખુનસેહન સખકો બરનાહય.

सूत्र—

आना।

करम करम हुवा रणका करम डीया भीले
 दीक्षोसे भी छडे जन जनसे भीली जनोरे
 मुराहे मानी जे दिसमे डानी हो तुमने ननी
 तुम मे हो पानी—करम.
 नदही नजो नजो गुनेहगारोका सज हो
 नरा नाही तरस आना हो नहानका सुलतान
 हो हरआन निगेहआन शाहमान शाहमान
 नजो अथ तुम नजो अथ तुम नजो तुमभी नजो
 हो मुहाम रहे मत गयानी करम०

आथ तीसरा

परदा चौथा

महेले जे काड.

(मलेकाश अक्षोस करते आना)

मलेका

मुसदस.

जमाना हय कयसे कयसे रंग अपने नदलता हय.
 मज्ज हय आप कयसा नामसे भेटी के नलता हय
 हसीनाकी गुहांधसे भेरा तो हम निकलता हय
 मगर जेहाकतो उसके सताने पर संभलता हय
 पडी मुश्कील पडी हय धसकर समजती हुं उसके
 जयादा औरभी अस्से मे हरदम पाती हुं उसके
 (मुशीरका आना)

मुशीर—

अशआर

सख कर रानी नकर गम धंसकर
 सख कर अल्लाह पर रणतु नजर
 रहम पर सुलता कभी तो आयगा
 गुहमसे अपने कभी शरमायगा

मलेका—किस्तरह दिल्को मेरे आये करार

रहे हसीना किस वीये सीना शीमार

आप को उसपर तरस आता नही.

गुहमसे हरगिज वोह जान आता नही

मुशीर—अभीर लोग अक्षर कानों के कच्चे होते हंय जुटे हो

जते हंय मगर दुनिया के म.आमिलातमें जच्चे होते

હંચ ખુશામદીયોંકી બાતોંસે ખુશ હોતે હંચ ઉનપર અ-
મલ કરતે હંચ આખીર—ખુશાઈ પાતે હંચ રાતે હંચ
શાહકો બખ્તક ખુશામદ ખોરકી બાતોંકા ખયાલ હંચ
નહીં સમજતે ઇસકા કયા મઆલ હંચ

અશઆર

ન મા નાયા પહેલેબી કહેના મેરા,
તો ફલ આજતક ઉરકા ખુરા.
મગર અબતો કુછ ધ્યાન ઉન્કો ફુવા,
કે ફાંસીસે ઉરકો કિયા હંચ રિહા.
ચુહીં રશતા સમજ નાએંગે.
ખુશ ચાહેતો રાહપર આએંગે

અબ જો કુછ ગમ ગુજરતા હંચ ઉરકા સખ કરો ખુશ
ચાહેતો મંચ હસીનાકો બી મહલમે લાઉંગા ઐર ઉસ કચદીકોબી
ધુડા ઉગા.

મલેકા—અસ્લાહ દો જહાન મેં તેરા બલા કરે.

મુશીર—ઉમ્મીદ તેરે દિલકી બી પુરી ખુશ કરે.

મલેકા—તજનીજ તેરીસે મેરે દિલકો ફુવા કરાર.

(જના મુશીરક.)

ગાના.

મંચતો સદાસે મલુલ રહી દુખોં બરી રહી.

ઉસકે ગમસે હું મરી જો જુદાઇ સહી.

દુખ ભરના, જલમરના, જાન તજી અયે

બની બીપતા સમી દુખીઆ બની કીસમત

લીખી ગઈ યું મેરી, ગયા નહીં મ્હે કુદના

મેરા જયમા કબી—

(આના બખ્તકકા,)

મલેકા—કૌન બખ્તક

બખ્તક—હાં મહેરબાન રાની

મુસદ્દસ.

ગમહંચ બહોત મુઝેબી હસીનાકે હાલસે
અજુદા દિલહું મંચ બી તુમહારે મલાલસે
ગુસ્સેમેં બેખુદી હંચ હસીનાકી ચાલસે
દીધી જેહાક કો જો ખબર ઇસ ખયાલમે
આતા ખુતનકે સોગોંકો અચ્છા નહીં થહાં
અનતેહી મારડાલેંગે ખુશરૂકો બેગુમાં

અગર ઉઠોને તો ઉરકો કયલ કીયા મુદતમેં આતકો તુન-
દિયા બેરીકો પરસે તુમકો મલુલ કીયા.

મલેકો—અગર તુમકો હસીનાહી ઉલદતથી તો ખસતરહ કયું બદ-
નામ કરનાથા મખશી તોર પર વહેકામ કરનાથા.

અખતક—કયા કંઈ હસીના કે દિલસે ઉસકી યાદ બુલાકે બેહારસે
સિદ્દારિશ કરકે ઉરકે મહલમેં લાઉં.

મલેકો—

શ. અર.

ફલ પુરાઈકા જમનમેં પુરા હોતા હય,

ઐર અન્નમ ભલાઈકા ભલા હોતા હય.

અખતક—કીસી તદબીરસે પુશર કલ કીયા જાય તો હસીના
રાહ પર આય કુછ રોજે ગમ કરેગી આખીર જન પર
પથર ધરેગી દિલપર જાળ કરેગી સખ કરેગી,

અયત

માથ મુરદેકે કાઈ મરતા હય.

આખીરશ રોકે સખ કરતા હય.

જાતે ઉરકે કલકી તદબીર કંઈ ઐર હસીનાકી સીદ્દારશકી
શહસે ત. અજર કંઈ (જાના અખતકકા.)

ગાના.

બદકોકરની પુરાઈ બાધરે

પુરાઈ કર નહારો સુખ નહીં પાવે

પુરાઈ એતનસે માન મીલતા નાંહિ

વહેતો ખુદકો બી નહીં બાધરે—

મુસદસ.

અજલબી ને કહી લોગો કે સર ગુજરતી હય,

કે મુદસીદાંસે તો દો. જ. ખમી ખાઈ કરેતી હય.

દુસ્ત હયકે બદાંસે ક. જ. બી ડરતી હય

જમાનેકી નહીં લેતી કોઈ બલા ઉન્કો.

વેહ અયસે બદ હય નહીં પુછતાં ખુદા ઉન્કો

(જો. હાકકા ધબરાહટમેં આના.)

જો. હાક—રાની ખામોશ કિસ ખાખે ખરગોશ મેંહય મેરીતો અ. ક. ન
ફરામોશ હય તુમકોબી કુછ હોશ હય.

મલેકો—કુરઆન જાન અય સુલતાન રહે કયસા હય પરીશાન
બયાન ઇસ વક્ત કયા કયા ગુમાન કયુ નસીબે ફશમનાં
કોઈ ખદકાન હય.

જો. હાક—અહસોસ ઊસ બદકાર ગુનેહગારકી સુરત પર શીટકાર ઇસ
ખિટવા પર ખુદાકી માર હરકી બદોલત કયા કયા ગમ
ઉઠતા કું ખુને જાગર ખાતા કું

અખીયાત.

તુમકો ખબર નહીં હય નઈ ઉશ્તાહકી,
હય આગ વહે લગાઇ ઉસી બદ નિહાહકી
મરતી બીતો નહીં વોહ જડ ફસાહકી
આતી નહીં હય મોતબી તો ના મુરાહકી.

મલેકા—અયતાબદાર કયા ઈસરાર હય જો ગુફતગુ પેચદાર હય
મેરી જાને જાર સુનકર હુઈ મેકરાર હય.

જો.હાક—હાય ઉસ નાશાંદ મે.ઈ.જ.તીકી ખુનિયત બદનિહાદ હસીના
ના મુરાહને મુઝે દિનેા દુનિયામેં હુમોયા. ઈ.જ.ત હુખી
સાન હુખી શોકત હુખી અખ મુજમાં સલતનતેબી ખોયા

મલેકા—કયું કયું ખબર હય.

જો.હાક—ખબર હય યા ખુદા કા કહર હય.

શ.એર

છુડા યા આંકર ખુશરકો હય ઉસ્કે યગાનોને.
પરીશાં હય કીયા મુજકો ખુતનકે પહેલવાનોને

મલેકા — કયા વોહ ખુશરકો લે ગએ વહેતો ઔર બી શરમી-
ન્દગી દે ગયે.

જો.હાક—શરમીન્દગી કયા અખ જીન્દગી કે લાલે હય વોહ રસ્તમ
પહેલવાં ઔર ઉસ્કે સાથી યહાં આને વાલે હય.

મુસદ્દસ.

ગ.જ.મ હોગા જો વોહ યહાં આએંગે
મુકરરર પુરા રગ દિખલાએંગે
યહાં ખુદા દરીયા બહા જાએંગે

જો.હાક—ખુતકા દરીયા બહાએં ખુદાજાને કયા આશત દાએં
બડી મુશ્કીલ હય સારી ફૈજ ખે દિલ હય અબી મંચને
સુના હયકે રસ્તમ કિ.એ.તક આ પહોંચા હય અખ કુછ
બન નહીં આતા બજુજ બાગે રહા નહીં જતા.

મુસદ્દસ

ખંસ વકત દિલપે ખોદ વહશત સે જયાદા હય,
દિવારે સખ પાપે હિમ્મત ફતાદા હય.

કયા કીજાએ કે વોહ બી બક્ર સર સતદા હય
કુછ હો મગર મેરા તોબી અખ વહે ઈરાદા હય
ખુષ કર યહાંસે બાગું મંચ સહરાકી રાંહલું
અપની બચાઈ જાન કિસી જ પનાહ હું.

(દોનોંકા જના.)

ખાખ તીસરા

પરદા પાંચવા

હરખાર

(જહાદાર શાહકા તખ્તપર બયઠે દિખાઇ દેના નૌજરકા અફસોસ કરના.)

નૌજર—હાય અય ખુશર કિલ ખુરી ઘડીસે સિનારાયા કયા હસ્તે
અખખરકી ફરાયાફ મેરી તરી જુદાપકા દશારાયા.

અશઆર

અફસોસ તેના રંજ ઉઠાયા નહીં જતા
ગમ ખાતાહું મજ ખુરીસે ખાયા નહીં જતા
આએ વોહ કિસી હબસેમે તે બેકલ કોકલ આએ
ઓર વોહ નહિ આએ તે ખુદા અમ અજલ આએ.

શાહ—અયદિલાવર નૌજર.

મુખમસ.

ધસ્તરહ તુમ્હેં દિલકો ગતાના નહીં અચ્છા
ગમસે દિલે મિલમિલકો ધુત્તાના નહીં અચ્છા
કર સખકે રોરોકે રલાના નહીં અચ્છા.

નૌજર—હાખમે અપને દિલકો નપાઉં તે કયા કરું
અય તાજદાર જાસે ન જાઉં તે કયા કરું.

શાહ—

ગાના.

મનો મોરે સુરમાં, કાહેજી કુડહાઓરે
કાહેજી કુડહાઓ, ધીરપાઓ, ગમન ખાઓરે
ગમ હબકા દીન દુર હુઆ હએ.
શાદીકા મોસમ આહી ચુકા હએ
હસકો છુડાને જએ, ગમ ગયા હય તદખીરસે
હસકી છુટેગા ખુશર ખુદાસે દિલ લગાઓરે

નૌજર—અય કાદિરે જુલજલાલ સાદલ ઇસ શાહે ખુશખિસાલકા
આફતામે ઇકબાલ બર ફલકે જાહે જલાલ ખસલ શાનો
ઇજલાલ જુલવગર હો જો મુજ મજરૂદ દિલપર તસબઆકી
મરહમ રખતા હય મુખે હુવે દિલકી કયારીપર સરક
સંજકા પાની છિડકતા હય. (ચોખદારકા અન્દર દાખીલ હોના)

ચોખદાર—

મુસદસ

મલાહા જબ તલક દૌરે ફલકે હય ઇસ જમાને મેં
ફલકે પર મહરો મહ જબતક હંય તામશકે બદાનેમેં
હયાએ ગુલહે ખુલ ખુદે સે જહાંતક આશીયાને મેં

સદાએ ખુશનુમા શાહા હય જન્મતકે શાદયાંને મેં
મુખારિક હો કે રસ્તમ ઐર ખુશર દોનો આતે હંય.
સારે હરખાર ઇ.જ.જતતસે કઇ સરદાર લાતે હંય.

શાહ—અય વજર અબી ઇસ ચોખદારકો બે શુમાર સીમેજર
દેડા માલા માલ કર ઇસકા મુહ મોતીચોસે બર અરે
કામ જવ ખુશરકો હરખારમે લાવ મુઝે ઉસકી સુરત
દિખાવ ઐર ઉસ્કે પ્યારે બાપસે મીલાવ.

નોજર—અયશાહ મંય બેકરાર હું ખુદ જાનેકો તૈયાર હું ઇજ
જતકા તલબગાર હું.

શાહ—મત બેકગર હો જવ જવ તુમ મુખતાર હો
(રસ્તમ ખુશર વગયરાકા આના)
અબીયાત.

ખુશર—હજર શુકકે ફિર પહે કદમ નસીય હુવે

નોજર—કરમ ખુદાને કીયા હમસે તુમ કરીય હુવે

શાહ—શુક બરાએ પહેલવાં છુટે બડે જંજલસે

ખુશર—આપકે લુદો કરમસે આપકે ચેકબાલસે

નોજર—ખુદાને ફિર તેરી સુરત દિખાઇ
તને બેજામે ગોલા જાન આઇ

ખુશર—અય મહેરબાન પીદર બખ્તે નારસાને અયસા દસાચયા
કે મયને મિલનેકા ખયાલ દલસે લુલાયાયા મગર
બેશક હમારે તાજદાર જહાંદાર શાહકી શકતકા સાચ
મુઝે યહાં તકલાયા બે તુમસે મીલાયા ઐર પજપુર્કો
દીલોંધી ખીલાયા.

ગાના.

હો ઇલાહી દુનિયા અયસે શાહકી
જસે ચાહે હમ નોકરોંકો એયર યુમ જીવે
સારે જમતમે કરો તુમ શાહ.

મદદે ખુદા રહે શાહ જીઓજી

શાહ—

અશઆર

આફરી હય ઇસ જહાંકે પહેલવાનકો

મરહુમા રસ્તમ દિલેર આવરાકો

કે રેહ તુરદ હુવા સુએ મીનકી ખાતિર

હજરો કોસી તએકી જમી તેરી ખાતિર

ખુશર—સહન શાહકા સાયએ ઇકબાલ મુજકો ઉસ મુસીબતકે
હાલ સદમોંકે જંજલ મદ માલસે નિકાલ કર યહાં

તકાલામાં ચૌર રસ્તમ નામદાર દિલોરેકે સરદારને અપની
મુહબ્બતો પ્યારકા ઇજ્જતાર કરકે ઇસ ક્યદકે આ જગરસે
છુડાયા મુજકો મમનુન બતાયા.

શાહ—

આના

જી હયગા શાહાં ક્યેદે ખવારીસે બચા

તુ અમસા ગુમાયા થાની શાન ન પાનેકો

લાજકા મોતી ખોયા હુવા હયે મીલા

દેખો મંચને થા હાલ ઇસકા હયે વોહ ચેહય

વોહ આજર ખેચારી જો સારી ગમખવારી તુમહારી

કર હારી મંચને હય ઇગકો જનાં જમમે દેખાયા

શીરમી બતલાદો તુમ કીસ ગુલશનકા એહ ગુલ હયગા

ખુશરૂ—બેશક હુશુર છે વહી હય હુર

હસીના—અય તાજદાર જો કુછ ખુશરૂકા ઇજ્જતાર હય વોહ
ઇત્તકે સજવાર હય.

શાહ—મરહુમા અય સરદાર ખુશ આમદી (આના ઘાંકલકા)

ઘાંકલ—હય છે ખુશામદી કયા લો ખુશરૂ કો છુડાયા ચીનકા
ખાકા હુડાયો અયસા બડા હુનર દિખાયા ઇસ પરબી
સુલતાનને ખુશામદી ખિતાબ ફરમાયા અરે વાહરે મેરે
હલકે કે સુનને વાલે ઉતમ ધરતી મુલજીમ કયા તાંતજી
ચૌર રામ પાયા હમ સમકે, જસ બાતો બાતો મેંદી
ઈઆમ ઉડાયા,

રસ્તમ—

અબીયાત

જખતક ખુદાએ ચસ્ત સમન્દર પુર આબહો.

રૌશન હો માહો મહેર મેંબી આખો તાબ હો

સુલતાકે હકમે મેરી દુઆ મુસ્ત જખ હો

મેંકબાલ શહરવાર સદા હમ રિકાબ હો

શાહ—કયુ રસ્તમ નામદાર ચીનકે ગુલજાર પુરખદારસે કયા ફુલ
પાયા ગુલે મુરાદ હાય આયા

રસ્તમ—શહનશાહ જખ ઇસ ખજીજકો કુએસે છુડાયા ચૌર ઇસ
હુરવશકો ઉલકતમે બાવલા પાયા તો મેરાજી બર આયા છે
ખવાલ જમે સમાયા કે નાપાક જો હાકકો સજદુ ચૌર
ઇસકા બહલા હુ.

બચત.

પર કયા કઈ વોહ બચ ગયા મેરી નિગાહસે;

પહેલે હુવા ફરાર વોહ ખિલકી રાહસે,

આખીર ઉસકી બહોતસી શૈજકો તહે વે.મકીયા આર ઉસમં
મહેબ્બ જયાકર ખાકે સિયાહ બેદરે.ગ કીયા.

શાહ—શાખાશ અમ દિલેહોકે સરદાર શાખાશ શાખાશ અમ બંદો
દુરોંકે જાનિસાર શાખાશ.

દરબારી ૧—

અશઆર.

જો હિમ્મત હોતો અયસી હો શુભ અત હોતો અયસી હો

૧૧૨ શુભ.અત હોતો અયસી હો જુરા.અત હોતો અયસી હો

૧૧૩ કીયા કુછ ગમ ન અપની જાંકા હિમ્મત ધસકો કહેતો હંચ

૧૧૪ હજરોંસે ન મુંહ જરાઅત ધસકો કહેતે હંચ

૧૧૫ શુભઅત હોતો અયસી હો બહાદુર હોતો અયસાહો

ધોકલ—મંચ કીસીકો નહીં સુઝતા મેરી બાત કોઇ નહીં પુછતા.

ઉજબક—બેશક આપને અયસી તોપ દાગી હમ મોરચા હના હમ
અરે વાહરે મેરે શૌદાઇ સુબોને હલવાઇ ત.અરીફકી જી
કયા સમાઇ કહેતે હુવે શર્મ ન આઇ હાય હય નજીફ
ઇન્આમ માંગે હસ આઉ.

ધોકલ—હું શીર વહી હરકત.

ઉજબક—હરકતકી ગતતો આગે હોગી અબી કુછ હમ પહેલી બરકત

શાહ—ધોકલ યહે કયા તકરાર સરે દરબાર હમ અમર કાખીલે
ઇ.જહાર હયતો બયાન કરનમે કયા.આર હય.

ધોકલ—હુજુર જબ હમ ચીનમેં આય એર જોહાક નાપાક
કો ન પાએ તો ઉસકે સારે મ.હલકો લુટકર આમ લમાઇ
આર ઉસકી શૈજકે જવાન જબ મેરે મુકાબિલ આય તો
મંચને વોહ ગુર્જ હિલાએ વોહ હાય ચલાએ કે હજરોંકે
સર ઉડાએ ખાકો ખુનમેં મીલાએ વઅચરે અચરે નચુ
ખચરે બહોતસે ચિત પિત ગિરાએ બલા મેરે સમરે
કોઇ આય એર જીમ બચાકર ચલા જાય.

ઉજબક—નહીં નહીં બડી બહાદુરી દિખલાઇ પડે પડે મુલ ખાઇ
હુજુર જીસ વકત હમારે ધોકલ પહેલવાન (ખુદસે) હમકી
ખાન (જહિર) શહજેર (ખુદસે) પાપડ તો જહિર
ને ગુર્જ હિલાએ તો ઇસકદર મુએબી યાદ આયા કે કહ
ઉડતી હુધ મખખીયોંકી ટાંગે દુકીથી આંખેં દુકીથી આર
કંઇ બારતો ગુર્જ હિલાતે હિલાતે મિર પડતેયે.

શાહ—અબદર કયા હય અમશકી સોહબતકા હંમહો બાંગોઝુદરે કુલ
કુલો મીનાકા સંમ હો.

ગાના.

સહેલીયાં—મેરી આલી આઓ ગાઓ આજ સજન
મીલને આયોજયા માને નહી મેરા
પીઆરા જની આન તીલેરી ગાઓ તન મન
વાર વાર કર—

ગુલજરમેં ફલ ફુલવારી ઇન્સાનો મેં પ્યારી
ડાલી ડાલી બાલી બાલી ફુલ ફલ શાદમાન
રંગ દીલોંસે દુર હુવા હય દિલકા ગુલશન બાજ
ખીલા હય હમ પર રહે એ હમાને ખુદા હય.
બીછડા પ્યારા આન મીલા હય હીત મીત
હીલ મીલ હમ તુમ ગાવે એવશકે શૌ શૌ
રંગ રચાવે

શાહ—અય અરાકીને સલતનત તુમ સખ મરદાર મમ વકત હાથરે
દરબાર હો નસ્તરે ખુશીસે સરશાર હો.

ધુસદસ

ધસિ વકત ઉસ ખુદાકી ઇનાયત કમાલ હય
શાદી મેં શાદી ચ્યાર હુમ્મ જ નિહાલ હય
અબનો હમારે જુમે રહે આના ખયાલ હય
ઇન દોનોં નવ નિહાલોને માયા ખલાલ હય.
અયસા ખુશીકા વકત ખુદાબને કમ મીલે
મીલ જાએ ઉનકે હાથ બી હેં આજ સખ મીલે.

ફરતમ—બહોતહી ખુબ હય મનજુર સખો હયરામ

નોજર—અગર હુજુર કે હાથોસે ઇસકા હુવા અજામ

શાહ—

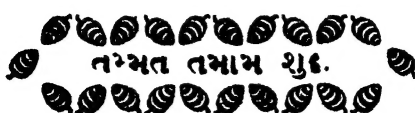
શ એર.

શાદાંહો આબાદી પાવોતુમ કિદાર
ખુશીયો કે દુનિયાંમે પહેનોં તાજતાજ હાર

અખ—

ગાના.

પાંએ તેએ નએ રંગ ખુશતર હય
ખુશમખ હમ મીલકર
કયા જમાના હય મરશુખ રોજો શખ
કીજે અયશો તરખ દાવમ રહે શાદી દેવે રખ.

ઉદ્ડુ' નાટકો જખાની સાથે (ગુજરાતી હરકેમાં.)

અમૃત	૦-૬	ગુલશને અફફત	૦-૬
અહાકિદીન	૦-૬	ચતરે બકાવલી	૦-૬
ઈદસભા	૦-૨	ધુપ-છાંવ	૦-૬
ઈન્તેકામ	૦-૬	ભુલભુલૈયા	૦-૬
કતલે નઝીર	૦-૬	શહીદેનાજ	૦-૬
સુનેરી ખંજર	૦-૬	સુનેરી ફરેખ	૦-૧
મીઠા ઝહર	૦-૬	દુશમને ઇમાન	૦-૬

અલીબાબા ઝૌર ચાલીસ ચૌર	૦-૬
અસીરોહિસ-શેરીડનક મશહુર પ્લે પીબરો પરસે.	૦-૬
અંબમે સખાવત ઉદે બાદશાહે ખોદાદોસ્ત	૦-૪
કસોટી ઉદે દારંગી દુન્યા	૦-૬
કાલીનાગન ઉદે જમમુસેદ	૦-૬
ખવાબેહસ્તી ફેઝેસોહબત	૦-૨
ખુખસુરતખલા-સાદી	૦ ૫
ખુખસુરતખલા-તસખીરવાલી	૦-૬
ખુશર હસીનાં	૦-૬
ખુનેનાહુક- શેકસ્પીયરકે મશહુર હેમલેટ પરમે	૦-૬
ગુલર ઝરીના ઉદે ઉલફતકા નગીનાં	૦-૬
ગુલીસ્તાને ખાનદાને હામાન	૦-૬
જહરી સાંપ ઉદે કટોરાભર ખન	૦-૬
દાગેહશરત-જાનીસાર ઉદે શરીફરહા.	૦-૬
દીલફરોશ-મરચન્ટ ઝાંદ વેનીસ પરમે	૦-૬
નેક નીયત યાને ચંદાવલી	૦-૬
સયદે દવસ-શેકસ્પીયરકે કીંગરીચર્ડ ધી થડ કા હામા	૦-૬
સિલ્વર-કીંગ-ઉદે સુખાઈ ઉમ્મીદ	૦-૬
સુફએદ ખુન-શેકસ્પીયરકે કીંગલીયર પરસે	૦-૬

મીલનેકા પતા.

મહાદેવ રામચદ્ર જગુપટે બુકસેલર.

ત્રણ હરનાળ-અમદાવાદ.

